

Sametingets årsmelding 2016

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
+47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.sametinget.no
Sametinget 2017

Foto: forside: Aina Bye, Åse Pulk/NRK side 67, SANKS side 93, Svein Lyder side 121, Mette Ballovara/NRK side 128,
Sápmi Pride side 134.

Øvrige foto: Sametinget

Innhold

DEL 1 - LEDERS BERETNING.....	9
DEL 2 - INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL.....	11
DEL 3 - ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	22
VIRKEMIDLER, DRIFT POLITISK OG ADMINISTRATIVT NIVÅ MOT REVIDERT BUDSJETT 2016	23
BEVILGNINGER FRA DEPARTEMENTENE.....	24
VIRKEMIDDELREGNSKAPET 2016	25
OMDISPONERINGER	26
OVERSIKT OVER KONSULTASJONER I 2016	27
1 URFOLKS RETTIGHETER OG INTERNASJONALT ARBEID	35
1.1 FNS SPESIALRAPPORTØR FOR URFOLKS RETTIGHETER SIN RAPPORT	37
1.2 FORSKRIFT OM TRADISJONELL KUNNSKAP KNYTTET TIL GENETISKE RESSURSER.....	37
1.3 REGIONALT NORDOMRÅDEFORUM.....	37
1.4 NORDISK SAMEKONVENSJON.....	38
1.5 SAMISK PARLAMENTERISK RÅD.....	38
1.6 URFOLK I RUSSLAND	38
1.7 EXPERT MECHANISM OM URFOLKS RETTIGHETER (EMRIP).....	39
1.8 SIKRING AV URFOLKS STATUS OG DELTAKELSESRETT I FN.....	40
1.9 URFOLKSKVINNERS RETTIGHETER	40
1.10 OLJERØRLEDNINGEN DAKOTA ACCESS I USA.....	41
1.11 SOLIDARITETSVISITT PÅ AOTEAROA/ NEW ZEALAND.....	41
2 SPRÅK	43
2.1 ANSVAR FOR SAMISK SPRÅK	45
2.2 RAMMEBETINGELSER FOR SAMISK SPRÅK.....	46
2.3 SPRÅKBRUKERE	48
2.4 BRUKEN AV SAMISK SPRÅK.....	50
3 KULTUR	53
3.1 ET TYDELIGERE ANSVAR FOR SAMISK KULTUR.....	55
3.2 GODE RAMMEVILKÅR FOR SAMISKE KUNSTNERE	55
3.2.1INTERNASJONAL KUNSTKONFERANSE.....	57
3.3 SAMISKE KULTURINSTITUSJONER SOM ARENA FOR FORMIDLING OG OPPLEVELSE AV SAMISK KULTUR.....	58
3.3.1 BÅÅSTEDE.....	60
3.3.2 SAMISK MUSEUMSLAG OG SAMISK MUSEUMSNETTVERK	60
3.3.3 DET NASJONALE MUSEUMSMØTET	60
3.3.4 INNKJØP AV SAVIO-KUNST	61
3.3.5 BEAIVVÅS SÁMI NAŠUNÁLATEÁHTER.....	61
3.3.6 SAEMIEN SIJTE:.....	61
3.3.7 ØSTSAMISK MUSEUM:.....	62
3.3.8 VARDØBAIKI	62
3.4 SAMISK IDRETT	62
3.5 SAMISKE MEDIER.....	64
3.6 SAMISK BIBLIOTEK	65
4 BARNEHAGE	67

4.1 INNHOLDET I BARNEHAGEN.....	69
4.1.1 RETT TIL SAMISK BARNEHAGETILBUD.....	69
4.1.2 NY RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENES INNHOLD OG OPPGAVER.....	69
4.1.3 ETABLERING AV SAMISK BARNEHAGETILBUD	69
4.1.4 SAMETINGETS DELTAKELSE I NASJONALE SATSINGER.....	70
4.2 SPRÅKSTIMULERING I BARNEHAGEN.....	70
4.2.1 SPRÅKSITUASJONEN I SAMISKE BARNEHAGETILBUD.....	70
4.2.2 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING.....	71
4.3 SPRÅKBADMODELLER.....	71
4.3.1 BARNEHAGESEMINARER.....	72
4.3.2 TILSKUDD TIL PROSJEKTER OG UTVIKLINGSARBEID	72
4.4 REKRUTTERING AV SAMISKSPRÅKLIGE ANSATTE.....	72
4.5 PEDAGOGISK MATERIELL OG LEKER	72
4.5.1 TILSKUDD TIL UTVIKLING AV PEDAGOGISK MATERIELL.....	73
4.5.2 FERDIGSTILTE PROSJEKTER.....	73
4.5.3 BARNEHAGEKOFFERTER.....	73
4.6 SAMARBEID OG SAMMENHENG MELLOM HJEM, BARNEHAGE OG SKOLE.....	73
5 GRUNNOPPLÆRING	75
5.1 DEN SAMISKE ELEVENES RETTIGHETER OG SKOLENS INNHOLD OG VERDIGRUNNLAG.....	77
5.1.1 REISE I SØRSAMISK OMRADE	77
5.1.2 VIDeregående opplæring.....	77
5.1.3 RAPPORTERING TIL FN	78
5.1.4 NY GENERELL DEL AV LÆREPLANVERKET	78
5.2 RAMMEVILKÅR FOR LÆRINGSMILJØ	79
5.2.1 FRIERE SKOLEVALG I VIDeregående opplæring - FORSKRIFT.....	79
5.2.2 FINANSIERING AV SAMISK SOM ANDRESPRÅK, SAMISK 4.....	80
5.2.3 FORELDREUTVALGET GRUNNSKOLEN/FUG.....	80
5.2.4 ET TRYGT LÆRINGSMILJØ.....	80
5.2.5 INFORMASJON OG VEILEDNING OM SAMISKE ELEVERS RETTIGHETER.....	80
5.2.6 INTERNASJONALT SAMARBEID	81
5.2.7 NETSAM - NETTVERK FOR SAMISK OPPLÆRING.....	81
5.2.8 SAMISKE FAGDAGER.....	81
5.3 LÆREMIDLER.....	82
5.3.1 UTVIKLING AV LÆREMIDLER	82
5.3.2 MATEMATIKKVERKET MULTI.....	83
5.3.3 SEMINAR OG FAGDAG OM LÆREMIDLER.....	83
5.3.4 UTREDNING AV INNGÅELSE AV RAMMEAVTALER AV RAMMEAVTALER FOR LÆREMIDDELPRODUKSJON	83
5.3.4 SAMISK LÆREMIDDELPORTAL.....	84
6 HØYERE UTDANNING OG FORSKNING	87
6.1 SAMISK HØYERE UTDANNING.....	89
6.2 SAMISK PERSPEKTIV I HØYERE UTDANNING PÅ NASJONALT NIVÅ	89
6.3 SAMISK FORSKNING.....	90
6.4 REKRUTTERING	91
7 HELSE OG SOSIAL	93
7.1 SAMISK SPRÅKLIG OG KULTURELT TILRETTELagt Helse- og sosialtjeneste	95
7.2 SAMISK SPRÅKLIG OG KULTURELT TILRETTELagt BARNEVERNtjeneste.....	97
7.3 EN NØDMELDETjeneste TILRETTELagt SAMISK SPRÅK OG SAMFUNNSLIV	98

7.4 FORVALTNING OG BRUK AV SAMISK HUMAN BIOLOGISK MATERIALE	98
7.5 BEKJEMPELSE AV VOLD I NÆRE RELASJONER	99
8 AREAL OG MILJØ	101
8.1 FORVALTNING AV AREALER.....	103
8.2 NATURRESSURSER.....	104
8.2.1 KRAFTUTBYGGING	105
8.2.2 ENDRING AV FINNMARKSLOVEN § 43 OM DEKNING AV SAKSKOSTNADER OVERFOR UTMARKSDOMSTOLEN.....	106
8.2.3 GRUVEDRIFT I NUSSIR OG GUMPPENJUNNI, REPPARFJORD - KVALSUND KOMMUNE.....	106
8.2.4 ELKEM TANA.....	107
8.2.5 KVARTSBRUDD PÅ NÁSÁVÁRRE/NASAFJELLET I RANA KOMMUNE.....	107
8.3 NATURMANGFOLD	108
8.4 TRADISJONELL KUNNSKAP I FORVALTNING AV AREALER	109
8.5 KLIMA.....	109
9 KULTURMINNEVERN	111
9.1 RAMMEBETINGELSER FOR SAMISK KULTURMINNEVERN.....	113
9.1.1 ENDRING AV 100-ÅRS GRENSA I KULTURMINNELOVEN	114
9.1.2 FORVALTNINGSPLAN FOR SAMISKE KULTURMINNER	114
9.1.3 SAMARBEIDSAVTALE MED OPPLAND FYLKE.....	114
9.2 FORVALTNING AV KULTURMINNER	116
9.2.1 SAMISK SKJELETTMATERIALE.....	116
9.3 SYNLIKGJØRING OG FORMIDLING AV SAMISKE KULTURMINNER.....	118
9.3.1 KULTURHISTORISKE LANDSKAP.....	118
9.3.2 BEVARINGSPROGRAM FOR ARKEOLOGISKE KULTURMINNER (BARK)	119
10 NÆRING	121
10.1 PRIMÆRNÆRINGER	123
10.2 VARIERT NÆRINGSLIV, KOMBINASJONS- OG UTMARKSNÆRINGER, VERDISKAPING OG NYETABLERINGER.....	126
10.3 SAMISK KULTURNÆRING.....	127
10.4 DUODJI	127
11 SAMARBEIDSAVTALER	129
11.1 REGIONALT SAMARBEID.....	130
11.2 LOKALT SAMARBEID.....	131
11.3 KOMMUNEREFORMEN.....	131
12 ANDRE TILTAK	133
12.1 SAMISKRELATERT STATISTIKK I NORGE	133
12.1.2 FAGLIG ANALYSEGRUPPE FOR SAMISK STATISTIKK.....	133
12.2 LIKESTILLING	134
12.3 FORNORSKNING OG FORSONING.....	135
12.4 NY BUDSJETTORDNING FOR SAMETINGET.....	135
13 POLITISK NIVÅ	137
13.1 SAMETINGETS FAGKOMITEER OG PLENUMSSAMLINGER.....	137
13.2 SAMETINGETS KONTROLLUTVALG	138
13.3 SAMETINGSRÅDET.....	138
13.4 SAMISK PARLAMENTARISK RÅD.....	138
13.6 SAMETINGETS UNGDOMSPOLITISKE UTVALG.....	139
13.7 SAMETINGETS ELDRERÅD.....	140
13.8 SAMETINGETS KLAGENEMND FOR TILSKUDDSSAKER.....	140

14 ADMINISTRATIVT NIVÅ.....	141
14.1 ARBEIDSMILJØ OG ORGANISERING	141
14.2 REKRUTTERING	141
14.3 PERSONALSEMINAR	141
14.4 HOVEDTARIFFOPPGJØR 2016	141
14.5 DIGITALISERING I SAMETINGET	142
DEL 4 - STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	143
DEL 5 - VUDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	145
DEL 6 - ÅRSREGNSKAP	148
LEDELSESKOMMENTARER	149
FORMÅL.....	149
BEKREFTELSE	149
VESENTLIGE FORHOLD VED ÅRSREGNSKAPET	149
REVISJONSORDNING.....	150
PRINSIPPNOTE ÅRSREGNSKAPET	151
ÅPNINGSBALANSE.....	151
PRINSIPPENDRINGER OG ENDRING AV SAMMENLIGNINGSTALL	151
MOTSATT SAMMENSTILLING	151
TRANSAKSJONSBASERTE INNTEKTER.....	151
INNTEKTER FRA BEVILGNING OG INNTEKTER FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER.....	152
KOSTNADER	152
PENSJON OG GRUPPELIVSFORSIKRING.....	152
KLASSIFISERING OG VURDERING AV ANLEGGSMIDLER.....	153
INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER	153
KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER OG KORTSIKTIG GJELD	153
FORDRINGER.....	153
TILSKUDD	153
STATENS KAPITAL	153
AVREGNINGER.....	154
STATENS FINANSIERING AV IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER.....	154
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	154
STATLIGE RAMMEBETINGELSER.....	154
SELVASSURANDØRPRINSIPPET	154
STATENS KONSERNKONTOORDNING.....	154
BEVILGNINGSRAPPORTERING	154
RESULTATREGNSKAP	155
BALANSE	156
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET	158
NOTE 1 DRIFTSINNTEKTER.....	158
NOTE 2 LØNNSKOSTNADER	158
NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER.....	159
NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER.....	159
NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER	159
NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER.....	160
NOTE 7 AVREGNING BEVILGNINGSFINANSIERT VIRKSOMHET.....	160

NOTE 8 TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN	160
NOTE 9 INVESTERING I AKSJER OG ANDELER.....	161
NOTE 10 KUNDEFORDRINGER.....	161
NOTE 11 ANDRE FORDRINGER.....	162
NOTE 12 BANKINNSKUDD, KONTAKTER OG LIGNENDE	162
NOTE 13 IKKE INNTEKTSFØRT BEVILGNING, TILSKUDD OG OVERFØRINGER.....	162
NOTE 14 AVSETNING VEDLIKEHOLD BYGG	162
NOTE 15 ANNEN KORTSIKTIG GJELD	163
KONTANTSTRØMOPPSTILLING ETTER DEN DIREKTE METODEN.....	164
BEVILGNINGSRAPPORTERING.....	165
OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING	165

Del 1 - leders beretning

Gjennom 2016 har Sametinget arbeidet dedikert mot et likestilt samisk og norsk samfunn. Vi har i 2016 kommet et stykke videre i dette arbeidet, men det er fremdeles samiske barn som mangler lærebøker. Fortsatt er det foreldre som kjemper for plass i samisk barnehage. Vårt folk, vår kultur og vår historie har fortsatt en for liten plass i fortellingen om Norge så målet er ennå ikke nådd.

I 2017 er det 100 år siden samenes første landsmøte i Trondheim. Vi skal feire våre modige kvinner og menn. De som stod opp for demokrati, rettferdighet og mangfold. 2016 har vært et år preget av forberedelser til denne feiringen. Sametinget har selv fått ekstrabevilgninger til arrangementet og vi har bidratt med midler til mange prosjekter som skal gjennomføres under denne feiringen. Dette er kulturprosjekter som jubileumsforestillingen *Jielemen aavoe / Eallin mokta* og kunstprosjekter som jubileumsutstillingen «100 samiske portretter» av Torgirm Halvari og mange, mange flere.

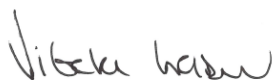
Språket er hjertes tolk og sjelens speil. Slik skriver språk pioneren Per Fokstad. Utvikling av samisk språk er et av de viktigste arbeidsområdene Sametinget har. Sametinget har som hovedmål for utvikling av samisk språk å få flere språkbrukere på alle områder. I 2016 la språkutvalget fram NOU 2016:18 Hjerter språket. Rapporten legger særlig vekt på barn og unge. Utredningen danner et godt grunnlag både for regjering og Sametinget for sammen å videreutvikle samisk språk og kultur. Sametinget har etter lanseringen begynt sitt arbeid med oppfølgingen, og vi ønsker å få innspill fra hele Sápmi. Sametingets språkpolitikk må gi svar på utfordringene som folk møter, og vi tror at det samiske folket er de beste til å beskrive disse.

Barna er vår framtid. Det er de som skal bære språk og kultur videre. Det sørsamiske område har særlige utfordringer. Etableringen av samisk barnehage på Røros og sikringen av den økonomiske situasjonen til sameskolen i Hattfjelldal var derfor viktige hendelser i 2016. Disse bidrar til, enn med små skritt, å føre oss litt nærmere målet om levende samiske språk.

Det skjer stadig flere inngrep som truer de samiske primærnæringene. Dette var meget gode nyheter for det samiske samfunnet at Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune ble stanset. Reindriften i området hadde ikke tålt flere inngrep, og det er meget bra at Olje- og energidepartementet har forstått det. Vedtaket stadfester nok en gang at Norge etter loven ikke kan gjennomføre vindkraftprosjekter som gjør at reindrifta forringes. Jeg forutsetter at det samme må gjelde også andre inngrep som truer samiske primærnæringer, samisk språk og samisk kultur.

En amerikansk urfolksleder sa en gang at «Selv om vi er i hver våre farkoster, du i din båt og vi i vår kano, så deler vi begge den samme elva». Slik er det også i vårt land. Ennå har vi mye uløst. Derfor trenger vi mer samhandling mellom det samiske og norske samfunnet. Samhandlingen foregår på alle nivåer fra interansjonalt til kommunalt nivå. Blant annet er samarbeidsavtalene Sametinget har med fylkeskommunene og kommunene med på å bygge bruer og forståelse. I 2016 undertegnet Sametinget en samarbeidserklæring med Oslo kommune og samarbeidsavtalene med fylkeskommunene er under revisjon.

Dette er kun en liten smakebit av alt det arbeidet som Sametinget har gjort i 2016. I denne årsmeldingen vil resultater av vårt arbeid presenteres.

Vibeke Larsen
Sametingspresident

Del 2 - introduksjon til virksomheten og hovedtall

Sametinget, Sámediggi, Sámedigge, Saemiedigkie, Sää'mte'gǧǧ, er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ

Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Grunnlovens § 108

Det første sameting ble åpnet av Hans Majestet Kong Olav V den 9. oktober 1989.

Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge, bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket og arbeide med å legge forholdene til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets mål å arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner.

Sametinget er et demokratisk instrument for samisk selvbestemmelse og for utvikling av nyttige og nødvendige tjenester og tilbud til den samiske befolkningen. Sametinget er samenes talerør nasjonalt og internasjonalt. Sametinget vil bidra til at rettighetene i FNs erklæring om urfolks rettigheter implementeres i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår hverdag.

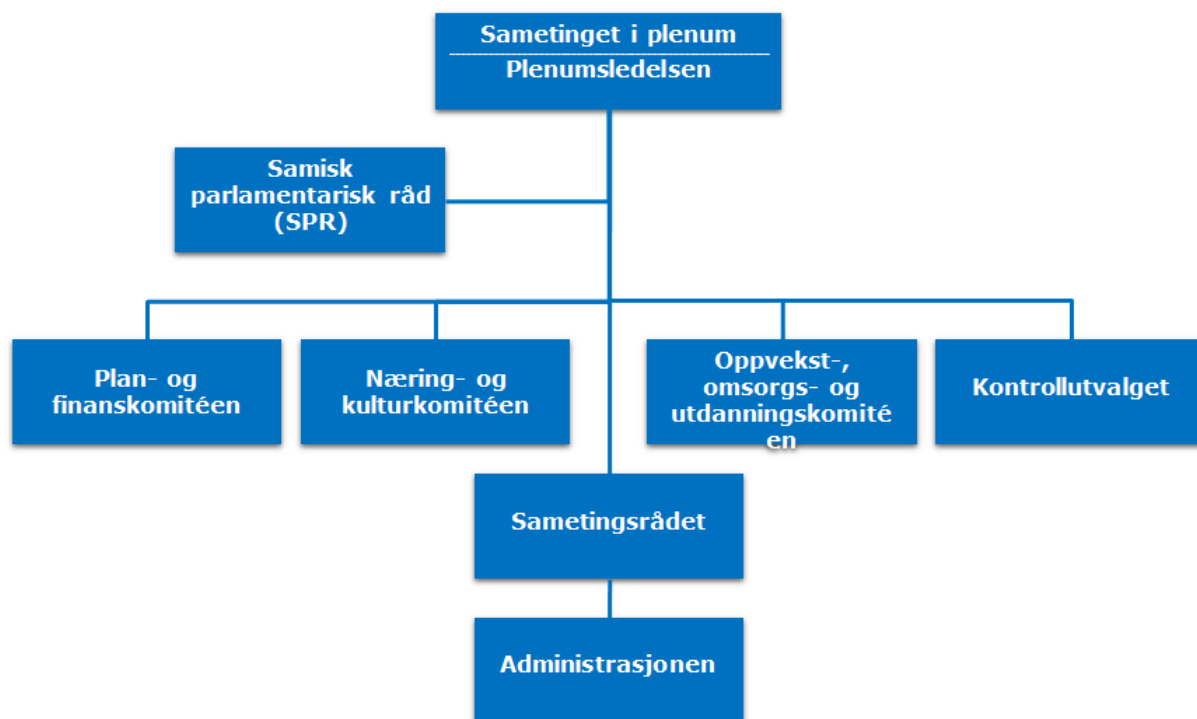
Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametingsrådet baserer sin virksomhet på tillit i plenum. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Det avholdes henholdsvis fire komité- og plenumsmøter i året. Komité- og plenumsmøtet i mars og september gjennomføres i samme uke, mens komité- og plenumsmøtene i mai-juni og november-desember avholdes i adskilte uker, hvorav komitémøtene arrangeres to uker i forkant av plenumsmøtet.

Sametingsvalget holdes hvert fjerde år på samme dagen som stortingsvalget. Sametinget er øverste valgmyndighet til sametingsvalget. Det er 7 valgkretser som dekker hele landet, hver valgkrets får tildelt mandater etter antall manntallsførte i kretsen.

Til sammen velges det 39 representanter fra hele landet.

H.M. Kong Harald holder åpningstalen for det andre Sametinget i 1993.

Sametingets politiske organisering

Plenumsledelsen består av fem medlemmer som velges etter forholdstallprinsippet av og blant Sametingets representanter. For valgperioden 2013 – 2017 består plenumsledelsen av:

- Jørn Are Gaski, leder
- Anita Persdatter Ravna, nestleder
- Marie Therese Nordsletta Aslaksen
- Mathis Nilsen Eira
- Aud Martinsen

Plenumsledelsen oppgave er å innkalle til Sametingets komité- og plenumsmøter og lede plenumsmøtene etter reglene i Sametingets forretningsorden. Dette omfatter også å behandle permisjonssøknader, og å ta nødvendige avgjørelser i spørsmål om Sametingets saksforberedelse og spørsmål om tolking av regulativ og reglement.

Det er plenumsledelsen som fremmer innstilling til plenum i reglement om saksbehandlingen i Sametinget og godtgjørelse til Sametingets politikere.

Jørn Are Gaski

Anita P. Ravna

Marie T. N. Aslaksen

Mathis Nilsen Eira

Aud Marthinsen

I tillegg har plenumsledelsen som oppgave å forestå og forvalte Sametingets valgmanntall og valg til Sametinget, å ivareta representasjonsoppgaver på vegne av Sametingets plenum og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer.

Sametingene i Finland, Sverige og Norge har opprettet et felles samarbeidsorgan, Samisk parlamentarisk råd. Rådet er et institusjonalisert samarbeid mellom sametingene i saker som berører samer i flere stater eller samene som ett folk. Sekretariatsfunksjonen følger det sameting som har presidentvervet. Samiske organisasjoner i Russland, som er medlemmer i Samerådet, er permanente deltakere i rådet.

Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fagkomitéene som behandler saker og gir innstilling til Sametinget i plenum:

- Plan- og finanskomiteen
- Oppvekst- og utdanningskomiteen
- Nærings- og kulturkomiteen

Fagkomitéene er opprettet for å utnytte den samlede samepolitiske kunnskap som finnes blant Sametingets representanter, samtidig som man legger til rette for at representantene involveres mer i forberedelsene av saker til behandling i Sametingets plenum. Komiteene fremmer på bakgrunn av et forslag fra sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, innstilling til plenum i de sakene plenumsledelsen oversender komiteene.

Plenumsmøtene har vært tolket av fire faste tolker fra/til norsk (svensk), nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, alt etter hvilket språk som ble brukt fra talerstolen.

Møtene i fagkomiteene har vært tolket fra nordsamisk til norsk, med én tolk i hver komité.

For valgperioden 16.10.2013 – 09.12.2016 består plenum av:

Plan- og finanskomiteen

- Kirsti Gusám, leder
- Ronny Wilhelmsen, nestleder
- Toril Bakken Kåven
- Aud Marthinsen
- Laila Susanne Vars
- Marit Kirsten A. Gaup
- Knut Store
- Ellen Kristina Saba
- Jovna Zakarias Dunfjell
- Anita Persdatter Ravna
- Laila Nystad
- Piera Heaika Muotka
- Viktor Inge Paulsen

Oppvekst-, omsorg og utdanningskomiteen

- Ellinor Marita Jåma, leder
- Beaska Niillas, nestleder
- Kjellrun Wilhelmesen
- Lars Oddmund Sandvik
- Johan Vasara
- John Kappfjell
- Vibeke Larsen
- Lars Filip Paulsen
- Sandra Márjá West
- Nanna Thomassen
- Inger Elin Utsi
- Jørn Are Gaski
- Hartvik Hansen

Nærings- og kulturkomiteen

- Mariann Wolmann Magga, leder
- Mathis Nilsen Eira, nestleder
- Christina Henriksen
- Tor Gunnar Nystad
- Nora Marie Bransfjell
- Lisa-Katrine Mo
- Per Mathis Oskal
- Per A. Bæhr
- Marie Therese Nordsletta Aslaksen
- Arthur Tørfoss
- Isak Mathis O. Hætta
- Inger Eline Eriksen
- Kjetil Romsdal

Fra 09.12.2016 består plenum av:

Plan- og finanskomiteen

- Ellen Kristina Saba, leder
- Toril Bakken Kåven, nestleder
- Thomas Åhrén
- Geir Johnsen
- Aud Marthinsen
- Hartvik Hansen
- Marit Kirsten A. Gaup
- Knut Store
- Jovna Zakarias Dunfjell
- Anita P. Ravna
- Ann-Mari Thomassen
- Henrik Olsen
- Viktor Inge Paulsen

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen:

- Ellinor Marita Jåma, leder
- Lars Oddmund Sandvik, nestleder
- Tor Gunnar Nystad
- Kjellrun Wilhelmsen
- Johan Vasara
- Solveig Jensen
- Ragnhild M. Aslaksen
- Aili Kirste Solheim Strømeng
- Sandra Márjá West
- Christina Henriksen
- Keskitalo, Aili
- Gaski, Jørn Are
- Buljo, Fred-Rene Ø.

Nærings- og kulturkomiteen:

- John Kappfjell, leder
- Silje Karine Muotka, nestleder
- Mathis Nilsen Eira,
- Beaska Niillas
- Guvsám, Kirsti
- Lisa-Katrine Mo
- Per Mathis Oskal
- Per A. Bæhr
- Marie Therese Aslaksen
- Arthur Tørfoss
- Isak Mathis O. Hætta
- Jan Åge Biti
- Kjetil Romsdal,

For perioden 16.10.2013 – 8.12.2016 består Sametingsrådet av:

- President Aili Keskitalo (NSR)
- Rådsmedlem Henrik Olsen (NSR)
- Rådsmedlem Ann-Mari Thomassen (NSR)
- Rådsmedlem Silje Karine Muotka (NSR)
- Rådsmedlem Thomas Åhrén (NSR)

Fra 9.12.2016 består Sametingsrådet av:

- President Vibeke Larsen (AP)
- Visepresident Ronny Wilhelmsen (AP)
- Rådsmedlem Mariann Wollmann Magga (AP)
- Rådsmedlem Lars Filip Paulsen (H)
- Rådsmedlem Inger Eline Eriksen (Árja)

Sametingsrådet fungerer som Sametingets «regjering» og står for den daglige politiske virksomheten.

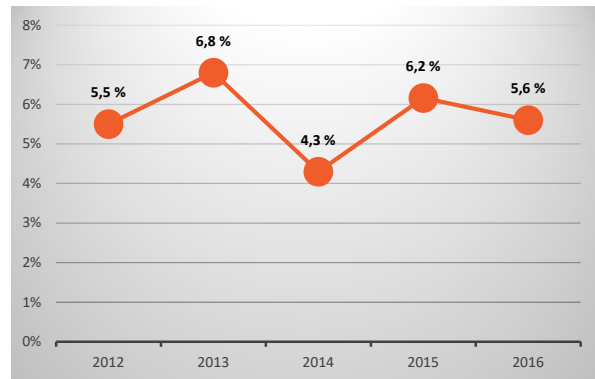
Sametingsrådet 16.10.2013 – 8.12.2016

Sametingsrådet fra 9.12.2016

Sametinget skal være en attraktiv arbeidsplass som kjennetegnes som en samisk virksomhet, og dermed tiltrekker seg rett kompetanse til enhver tid.

Sametinget har en desentralisert administrasjon med en kontorstruktur som er geografisk spredt på 8 ulike steder. Sametingets parlamentsbygning og hovedadministrasjon ligger i Karasjok.

Sykefravær i %, legemeldt

Kontorene er lokalisert i viktige samiske områder og er på de fleste stedene lokalisert sammen med andre samiske institusjoner. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetanse arbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. I tillegg bidrar spredt kontorstruktur til godt søker tilfang ved rekruttering og til god trivsel ved at ansatte har mulighet til å velge hvor de vil arbeide.

Sametingets administrasjon er organisert i en stab og 7 fagavdelinger. Fagavdelingene er igjen delt opp i ulike fagseksjoner. Øverste leder i administrasjonen er direktør Rune Fjellheim. Øvrige ledelse består av følgende avdelingsdirektører:

- Rávdná Buljo Gaup, Plenumstaben
- Inger Eline Eira Buljo, Oppvekst og opplæring
- Magne Svineng, Næring-, Kultur- og helse
- Anne Britt Klemetsen Hætta, Språk
- Jan Roger Østby, Kommunikasjon
- Tommy Somby, Administrasjon
- Sunniva Skålnes, Kulturminner, areal og miljø
- Hege Fjellheim, Rettigheter og internasjonale saker

I 2016 mottok Sametinget bevilgninger fra 7 ulike departementer, hvorav bevilgningen fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet utgjør 64 %. I tillegg mottok Sametinget bevilgninger fra disse i 2016; Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet, Helse og omsorgsdepartementet, Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet og Olje- og energidepartementet.

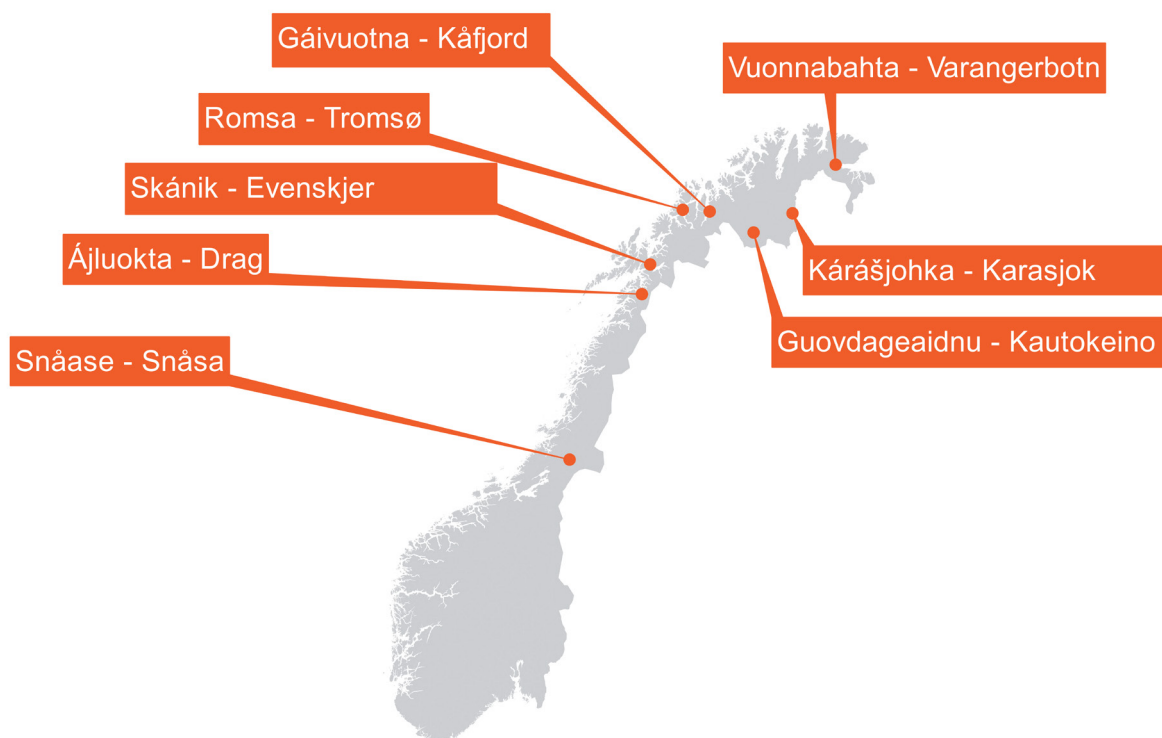
Antall årsverk har økt fra 142 i 2015 til 143 pr. 31.12.2016. Kjønnssfordelingen i Sametingets administrasjon som helhet viser 65% kvinner og 35% menn. I ledelsen er kjønnssfordelingen 55% kvinner og 45% menn. Sametinget har en lærling i IKT servicefag som avslutter læretiden i 2017. Sametinget har tatt inn en på arbeidstrening gjennom NAV i 2016. Gjennomsnittsalderen i administrasjonen er 48,5 år i 2016.

Sametinget har som mål om at det legemeldte sykefraværet ikke skal overstige 5,6 %. Utviklingen av det legemeldte sykefraværet på 4,3 % i 2014, 6,2 % i 2015 til 5,6 % i 2016. Dette er innenfor oppsatte mål. Ovenfor vises utviklingen av legemeldt sykefravær for årene 2012 – 2016.

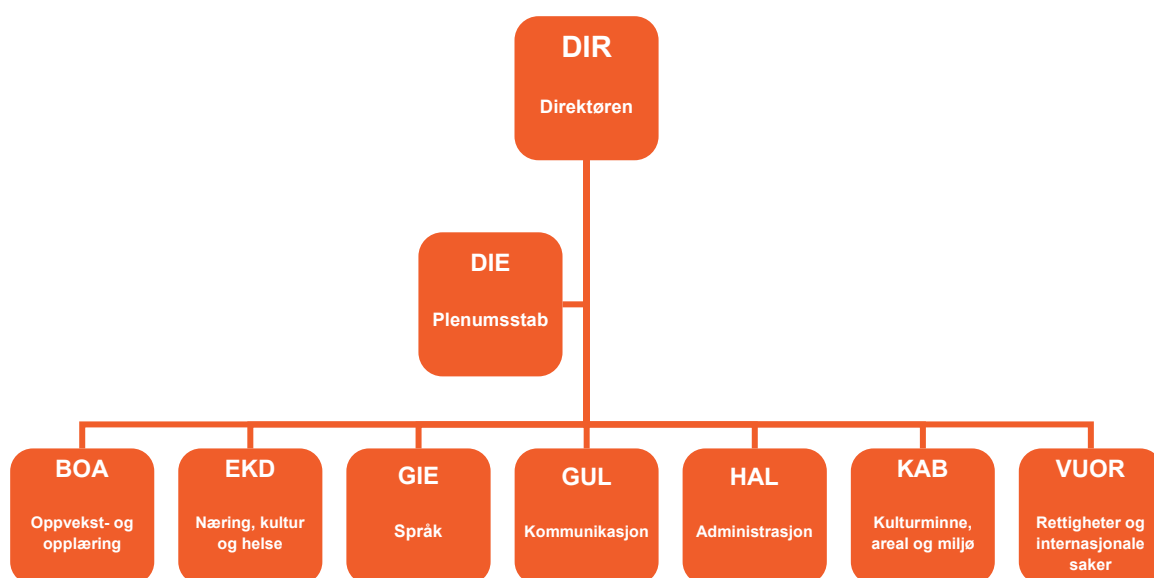
Turnover i Sametinget var i 2016 på 4,2 % og karakteriseres som lavt.

Sametinget har hatt 6250 registrerte besøkende i 2016. På Sametingets nettside så har man i 2016 hatt 76.401 unike brukere og 375.704 sidevisninger. Det vil si at i snitt var hver person inne to ganger i løpet av året, og i snitt var det 364 brukere hver dag i 2016.

De fleste som var inne er i Oslo, 15 prosent. 9 prosent er i Karasjok. 8. desember økte trafikken betydelig. Den dagen var det 2000 økter, som er fem ganger så mye som vanlig.

Sametingets kontorsteder

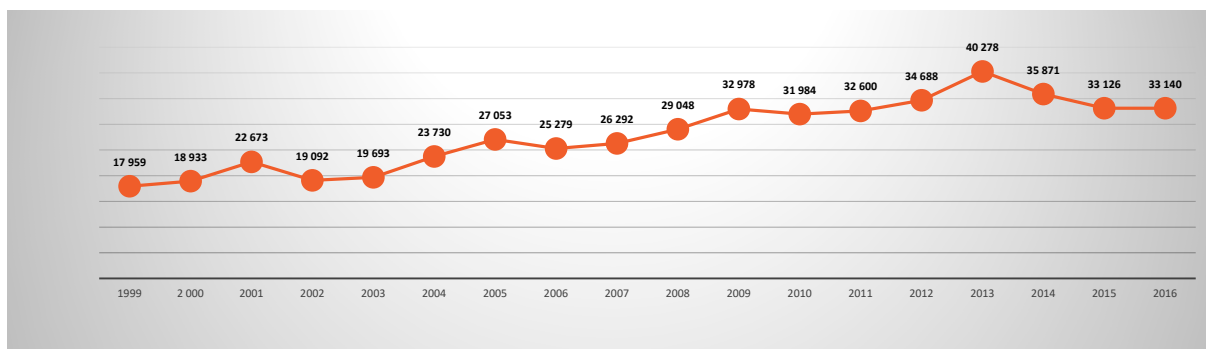
Sametingets administrative organisering

Nøkkeltall 2013-2015	2014	2015	2016
Samlet bevilgning	421 268 000	428 590 000	437 601 000
Virkemidler totalt	279 604 865	284 656 795	297 432 590
-Andel virkemidler av samlet bevilgning	66,4 %	66,4 %	68,0 %

Driftsutgifter politisk og adm.nivå	135 694 741	140 881 710	143 861 933
Driftsutgifter politisk nivå	7,9 %	6,8 %	7,2 %
Driftsutgifter administrativt nivå	24,3 %	26,1 %	25,7 %
Lønnsutgifter pr. årsverk adm.nivå	542 820	536 374	634 483
Lønnsandel adm. i forhold til driftsutg. adm.	74,6 %	69,2 %	79,7 %

Volumtall 2013-2015	2014	2015	2016
Antall klager	48	31	25

Antall årsverk	141	142	143
- Andel kvinner	66,0 %	64,0 %	65,0 %
- Andel menn	34,0 %	36,0 %	35,0 %

Figuren viser utviklingen i antall dokumenter som er registrert i Sametingets arkivsystem.

Del 3 - årets aktiviteter og resultater

Sametinget har i 2016 fortsatt det viktige arbeidet med å styrke samenes politiske stilling. Vi har på vegne av det samiske folket arbeidet for samiske interesser overfor nasjonale myndigheter og andre institusjoner. Gjennom vårt internasjonale engasjement har vi fremmet urfolks interesser i internasjonale fora.

Vi vil i dette kapitlet fortelle nærmere om hva vi gjorde i 2016.

Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett 2016

Regnskapet for virkemidler, drift politisk og administrativt nivå presenteres i forhold til revidert budsjett for 2016.

Det vises til Sametingets reviderte budsjett for 2016, sak 21/16, vedtatt 9. juni 2016, hvor refordelingen av budsjettet for 2016 er foretatt.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Driftsinntekter				
Bevilgninger fra departementene	437 601 000	437 601 000	0	0,0 %
Sum driftsinntekter	437 601 000	437 601 000	0	0,0 %
Virkemidler				
Virkemidler	297 432 590	296 453 995	-978 595	-0,3 %
Sum virkemidler	297 432 590	296 453 995	-978 595	-0,3 %
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	31 349 220	30 600 000	-749 220	-2,4 %
Drift administrativt nivå	112 512 713	111 437 999	-1 074 714	-1,0 %
Sum driftskostnader	143 861 933	142 037 999	-1 823 934	-1,3 %
RESULTAT	-3 693 523	-890 994	-2 802 529	
Anvendelse av årsresultatet				
Til annen egenkapital	3 693 523			
Sum anvendelse	0			

Bevilgninger fra departementene

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

	Regnskap Budsjett 2016		Avvik	i %
Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD	280 679 000	280 679 000	0	0,0 %
Kunnskapsdepartementet - KD	41 501 000	41 501 000	0	0,0 %
Kunnskapsdepartementet - KD	16 114 000	16 114 000	0	0,0 %
Miljøverndepartementet - MD	3 471 000	3 471 000	0	0,0 %
Kulturdepartementet - KUD	82 487 000	82 487 000	0	0,0 %
Kulturdepartementet - KUD	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Helse- og omsorgsdepartementet - HOD	5 506 000	5 506 000	0	0,0 %
Barne-, likestillings- og inkluderingsdept. - BLD	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Olje- og energidepartementet	498 000	498 000	0	0,0 %
Sum	432 256 000	432 256 000	0	0,0 %
Samefolkets fond	5 345 000	5 345 000	0	0,0 %
Sum	437 601 000	437 601 000	0	0,0 %

Sametinget hadde ved sak 21/16, Sametingets reviderte budsjett 2016, en bevilgning på totalt Kr 437 601 000.

I tillegg til ovennevnte bevilgninger, har Sametinget mottatt tilleggsbevilgninger og tilskudd som er inntektsført under andre hovedposter i regnskapet.

Beskrivelse	Fra	Beløp
Arbeid med valgforskning	KMD	700 000
Arbeid med kommunereformen	KMD	600 000
Samisk idrett	KUD	750 000
Internasjonalt arbeid	UD	1 100 000
Bevaring av fredete bygninger i privat eie	Riksantikvaren	2 000 000
Identifisering av samiske hus i Norge	Riksantikvaren	4 200 000
Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse i Troms (KULA)	Riksantikvaren	100 000
Bevaringsprogr. for utvalgte arkeologiske kulturminner og -miljø	Riksantikvaren	30 000
Sum		9 480 000

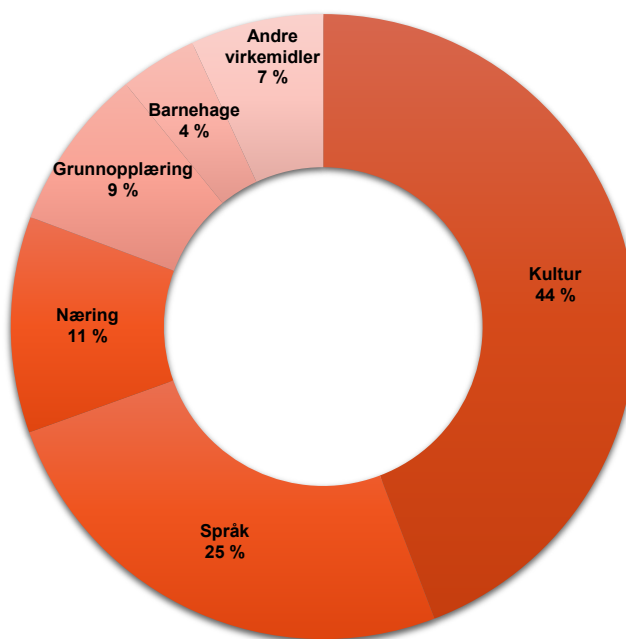
Virkemiddelregnskapet 2016

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid	2 175 045	2 029 000	-146 045	-7,2 %
Språk	75 239 659	77 616 995	2 377 337	3,1 %
Kultur	131 489 608	128 655 000	-2 834 608	-2,2 %
Barnehage	11 884 287	12 055 000	170 713	1,4 %
Grunnoppplæring	25 052 949	25 175 000	122 051	0,5 %
Høyere utdanning og forskning	2 940 126	2 850 000	-90 126	-3,2 %
Helse- og sosial	3 180 672	3 466 000	285 328	8,2 %
Arealer og miljø	2 270 189	2 200 000	-70 189	-3,2 %
Kulturminnevern	2 936 248	3 150 000	213 752	6,8 %
Næring	33 284 440	33 079 000	-205 440	-0,6 %
Regionalutvikling	3 407 258	2 350 000	-1 057 258	-45,0 %
Andre tiltak	3 572 108	3 828 000	255 892	6,7 %
Sum	297 432 590	296 453 995	-978 595	-0,3 %

Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2016 et underskudd på kr -978 595.

Sametingsrådet fordeler de søkerbaserte virkemidlene innenfor Sametingets budsjett med unntak av de virkemidlene som er lagt til plenumsledelsens disposisjon.

I 2016 er omdisponeringsfullmakten brukt til å dekke underskudd på enkelte tilskuddsposter mot andre tilskuddsposter som har et overskudd, jf. tabellen nedenfor. Plenum er informert om dette under rådets beretning ved plenum i desember 2016.

Omdisponeringer

Sametingsrådet vedtok i november i sak SR 183/16 Omdisponering av regnskapet pr. oktober 2016. Denne omdisponeringen ble rapportert i rådets beretning under plenum i desember 2016

Post	Beskrivelse	Budsjett 2016	Milder som kan omdisponeres	Omdisponeres til følgende poster	Budsjett 2016 etter omdisponering
10010	Utviklingstilskudd kommuner	10 832 000	-465 000	0	10 367 000
10051	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	956 000	-37 000	0	919 000
10054	Utviklingstilskudd fylkeskommuner	1 276 000		61 000	1 337 000
11000	Språkprosjekter	2 927 995	-300 000	0	2 627 995
11100	Stipend for samiske elever i videregående skole	3 000 000		36 000	3 036 000
12000	Giellagáldu	3 000 000		300 000	3 300 000
10109	Lavangen	898 000	-63 000	0	835 000
10113	Utviklingstilskudd	7 000 000	-60 000	0	6 940 000
12500	Samisk språkkampanje	600 000		80 000	680 000
Sum språk		30 489 995	-925 000	477 000	30 041 995
15015	Vilgesvárri	217 000	-53 000	0	164 000
17100	Andre kulturtiltak	4 089 000	0	200 000	4 289 000
17300	Arenaer for kunst- og kulturformidling	1 659 000	0	800 000	2 459 000
Sum kultur		5 965 000	-53 000	1 000 000	6 912 000
21200	Samiske barnehager/ samisk avdeling	7 155 000	-500 000	0	6 655 000
21210	Samisk språkopplæring	1 500 000	0	390 000	1 890 000
21230	Pedagogisk materiell og leder barnehage	1 500 000	0	110 000	1 610 000
Sum Barnehage		10 155 000	-500 000	500 000	10 155 000
21000	Utvikling av læringsressurser	20 725 000	0	410 000	21 135 000
21130	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	500 000	-322 000	0	178 000
22401	Artic indigenous Education conference (AIEC)	830 000	0	722 000	1 552 000
22700	Utredning av rammeavtaler for læreremidler	300 000	-250 000	0	50 000
Sum Grunnopplæring		22 355 000	-572 000	1 132 000	22 915 000
26000	Helse- og sosialprosjekter	2 134 000	-364 000	0	1 770 000
27200	Ekstern arbeidsgruppe samisk human biologisk materiale	150 000	0	200 000	350 000
Sum helse- og sosial		2 284 000	-364 000	200 000	2 120 000
36000	Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen	375 000	-171 000	0	204 000
Sum kulturminnevern		375 000	-171 000	0	204 000
40000	Tilskudd til primærnæringer	5 830 000	0	200 000	6 030 000
40510	Næringsliv og bedriftsutvikling	5 995 000	0	290 000	6 285 000
41002	Tilskudd til samisk kulturnæring	1 000 000	-350 000	0	650 000
41010	Utmarksnæringer og viderefordeling	1 700 000	-800 000	0	900 000
41000	Utvikling samisk kulturnæring	2 750 000	-350 000	0	2 400 000
41011	Samisk reiseliv	1 600 000	-600 000	0	1 000 000
Sum næring		18 875 000	-2 100 000	490 000	17 265 000
45000	Regionalutvikling	2 000 000	0	936 000	2 936 000
Sum Samarbeidsavtaler		2 000 000	0	936 000	2 936 000
56500	Queer Sámit	100 000	-50 000	0	50 000
Sum andre tiltak		100 000	-50 000	0	50 000
Sum virkemidler			-4 735 000	4 735 000	0

Oversikt over konsultasjoner i 2016

Sak	Med hvem	Pågå- ende/av- sluttet	Status/Resultat
Forskrifter om rammeplaner for femårig samisk grunnskolelærerutdanning 15/1717 -42	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet 26.01	Sametingets forslag til endring av forskrift ble tatt til følge.
Forskrifter om femårig grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 og 5-10" 15/1717 -33	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet 06.05	Sametingets forslag til tilføyes i forskrifter for trinn 1-7 og trinn 5-10 under § 2 om læringsutbytte under ble tatt til følge
Nytt programplanutvalg for utarbeiding av programplan for Program for samisk forskning III 14/896 - 104	Norges Forskningsråd	Første del avsluttet	Partene er enige om forslaget til medlemmer i det nye programplanutvalget. Det var enighet om at Sametinget skulle involveres på et tidlig tidspunkt når det gjaldt arbeidet med det nye programplanen og oppnevningen av nytt programstyre
KVU E6 Høybuktmoen –Kirkenes	Samferdselsdepartementet	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet. Regjeringen anbefaler et alternativ som Sametinget mener vil få store konsekvenser til berørte reinbeitedistrikter.
Reguleringsplan Håloglandsvegen	Statens Vegvesen	Avsluttet	Oppnådd enighet om rapport for samla virkning reindrift og videre avtale med Protect Sapmi.
Reguleringsplan E6 Fauske -Mørsvikbotn	Statens Veivesen	Avsluttet	Delvis oppnådd enighet. Miljøoppfølgingsplan i reg.plan for reindrift for sentrale kryssinger av vei. Utforming avb. tiltak for reindrift gjøres i iverksettelsesfase. Sametinget og rbd mente at dette i større grad kunne gjøres i reg.plan

Sak	Med hvem	Pågå- ende/av- sluttet	Status/Resultat
Endringer i Plan- og byg- ningsloven.	Kommunal- og moderniserings- departementet	Avsluttet	Oppnådd enighet. Det ble gjort endringer i ordlyden i lovend- ring samt at samiske interesser ble spesifikt nevnt i merkna- dene til loven.
Verneforskrifter for en rekke skogvernområder i Trønde- lagsfylkene	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	Oppnådd enighet. Verneforskrifter tillater uttak av bjørkeknuter/rikuler på bjørk til emneved for duodji
Sammensetting av Trollhei- men verneområdestyre	Miljødirektoratet	Avsluttet	Delvis oppnådd enighet. Sa- metinget mente at forsøket med partssammensatt styre burde blitt gjennomført i et område der samiske rettigheter er bedre avklart enn i Trollhei- men. Sametinget fikk medhold at Trollheimen reinbeitedistrikt får oppnevne egne represen- tanter i styret.
Forvaltningsplan for Skards- fjella-Hyllingsdalen	Miljødirektoratet	Avsluttet	Oppnådd enighet. Samiske perspektiver innarbeidet i for- valtningsplanen.
Forskrift om jakt- og fangst- tider samt sanking av egg og dun for perioden 2017-2022	Miljødirektoratet	Avsluttet	Oppnådd enighet. Jakttider for rypejakt ble ikke innskrenket på vinteren som foreslått av Miljødirektoratet.
Klagebehandling av Kalvvat- nan vindkraftverk	Olje- og energidepartementet	Avsluttet	Oppnådd enighet. Søknad om konsesjon ble avslått.
Klagebehandling av Mosjøen og Øyfjellet vindkraftverk	Olje- og energidepartementet	Avsluttet	Delvis oppnådd enighet. Mo- sjøen vindkraftverk fikk avslag og Øyfjellet fikk konsesjon. Sametinget kunne likevel ikke gi sin tilslutning til tillatelsen da utbygger ikke hadde klart å få til en avtale med reinbeitedis- triktet.
Småkraftpakke i Bardu kom- mune	NVE	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet. Same- tinget anser at det ikke er gjen- nomført reelle konsultasjoner så lenge man ikke har konsul- tert om utfallet i sakene.

Sak	Med hvem	Pågå- ende/av- sluttet	Status/Resultat
Småkraftpakke Sør-Troms	NVE	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet. Same- tinget anser at det ikke er gjen- nomført reelle konsultasjoner så lenge man ikke har konsul- tert om utfallet i sakene.
Småkraftpakke Tydal -Selbu	NVE	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet. Same- tinget anser at det ikke er gjen- nomført reelle konsultasjoner så lenge man ikke har konsul- tert om utfallet i sakene.
Småkraftpakke Namdalen	NVE	Avsluttet	En tilleggsrapport for reindrift i østre Namdalen vil bli sendt på høring. Innsigelser for de av prosjektene som er i Østre Namdalen vil bli vurdert da.
Småkraftpakke Helgeland	NVE	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet. Same- tinget anser at det ikke er gjen- nomført reelle konsultasjoner så lenge man ikke har konsul- tert om utfallet i sakene.
Samisk arkiv – med et nasjo- nalt ansvar for samiske arkiv- tjenester. Omorganisering av arkivverket og Samisk arkivs innplassering etter omorga- nisering	Arkivverket	Avsluttet	Samisk arkiv blir opprettholdt som egen enhet i arkivverket. Se sak SP 030/16
Kvalitet og strukturendringer i barnevern	Barne- og likestillingdepartemen- tet	viderefø- res	Bufdir får i oppdrag å utrede nasjonal veiledningsorgan. Nasjonale retningslinjer og sa- misk veiledningsorgan. Posisjoner som krever formali- sering konsulteres videre på. BLD gis i oppdrag å utrede egen barnevernsinstitusjon. Sametinget konsulterer på mandat. Sametinget konsulte- rer på oppdrag til Bufdir.

Sak	Med hvem	Pågående/avsluttet	Status/Resultat
Oppdragsdokumenter til regionale helseforetak – helse- og omsorgsdepartementet	Helse- og omsorgsdepartementet	Avsluttet	Oppdrag om strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenesten til samiske pasienter videreføres Helse nord igangsetter prosjekt med mål om å etablere samisk språkkompetanse ved AMK sentralene.
Samisk språkkompetanse i 110 – sentralen - Finnmark.	Justis og beredskapsdepartementet	Avsluttet	Samisk språkkompetanse 24/7 ved 110 sentralen i Kirkenes.
Melding til stortinget om fosterhjemsomsorgen – Barne – og likestillingsdepartementet	Barne- og liketillingsdepartementet	Avsluttet	Samiske barns rettigheter og behov er ikke tilstrekkelig ivarettatt i meldingen. Det er heller ikke tiltak som sikrer samiske barns rettigheter.
Nye kriterier for festivalstøtteordning	Norsk Kulturråd	Avsluttet	Sametinget fikk medhold i: Vurderingen av søknader skal baseres på følgende kriterier: • Kvalitet • Kunstnerisk kvalitet • festivals betydning regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Sametinget fremmet ønske om å få anledning til å foreslå medlemmer til NK sine fagutvalg for å sikre samisk samfunn og kultur kompetanse i behandlingen av søknader. NKRs representant var positiv og tok dette videre.
Oppfølging av Samerettsutvalget II	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Pågående	

Sak	Med hvem	Pågående/avsluttet	Status/Resultat
Klage på vedtak om deponering av avgangsmasser i Repparfjorden for gruvedrift i Nussir og Ulveryggen i Kvalsund kommune.	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	Ikke enig
Nordisk samekonvensjon	Kommunal og moderniseringsdepartementet	Avsluttet	Enig
Forskrifter om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	Enig
Endring av finnmarksloven § 43 om dekking av sakskostnader overfor utmarksdomstolen	Justis- og beredskapsdepartementet	Avsluttet	Enig
Ny diskrimineringslov	Barne- og likestillingsdepartementet	Avsluttet	Enig
Nasjonal institusjon for menneskerettigheter	Stortingets Presidentskap	Avsluttet	Enig
Forslag til ny avtale mellom Norge og Finland om fiske i tanavassdraget med tilhørende reguleringer	Klima- og miljøverndepartementet	Avsluttet	Ikke enig
Endringer i reindriftslovens § 60	Landbruks- og matdepartementet	Avsluttet februar 2016	Ikke oppnådd enighet
Stortingsmelding om reindrift	Landbruks- og matdepartementet	Pågående fra juni 2016	Ikke avsluttet
Politisk konsultasjon om reguleringer i fiske etter laks i sjø 2017	Klima- og Miljødepartementet v/ statssekretær Lunde Sametinget v/ rådsmedlem Silje Karine Muotka	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet.
Innføring av ny kvotemodell om vilkårene ved kvalifiseringen til å delta i fangst av krabbe	Fiskeridirektoratet	Avsluttet	Delvis oppnådd enighet
Krav til forholdsmessighet mellom driftsgrunnlag og fartøystørrelse ved tildeling av deltageradgang	Nærings- og Fiskeridepartementet	Saken står i bero	Saken kan tas opp igjen på regjeringens initiativ
Redskapsavgift i sjølaksefiske	Klima- og Miljødepartementet	Avsluttet	Oppnådd gjennomslag

Sak	Med hvem	Pågående/avsluttet	Status/Resultat
En konkurransekraftig sjømatindustri	Nærings- og Fiskeridepartementet	Avsluttet	Saken kan tas opp igjen på regjeringens initiativ
Fjordlinjer og redskapsbegrensninger i kystnært fiske	Fiskeridirektoratet	Avsluttet	Oppnådd enighet
Bruken av Kystfiskekvoten	Nærings- og Fiskeridepartementet	Pågående	Saken kan tas opp igjen på regjeringens initiativ
Mange ulike regulerings saker til reguleringer i fiske for 2017.	Fiskeridirektoratet	Avsluttet	Delvis oppnådd gjennomslag
Pliktkommisjonen	Nærings- og Fiskeridepartementet	Pågående	Ikke avsluttet
Kystfiskekvote i NVG-sild til åpen gruppe i STN-området / Departementets prøvemodell for 2017	Nærings- og Fiskeridepartementet	Pågående	Ikke avsluttet
Regulering av kongekrabbe i 2017	Fiskeridirektoratet	Pågående	Ikke avsluttet
Reguleringer i fiske i 2017 bl.a. NVG-sild åpen gruppe, kongekrabbe	Nærings- og fiskeridepartementet	Pågående	Ikke avsluttet
Regulering av fangst av kystsel i 2017	Fiskeridirektoratet	Avsluttet	Ikke oppnådd enighet
Bestandsmål for ulv og vurdering av ulvesonen	Klima og miljødepartementet	Avsluttet	Enighet om at det skal være en nasjonalt fastsatt ulvesone. Ikke enighet om at ulvesonen skal utvides mot nord. Enighet om at forvaltningsmålet uttrykkes i familiegrupper. Enighet om at bestandsmålet uttrykkes i form av et intervall. Enighet om at grenserevir skal inngå i det norske bestandsmålet. Sametinget enig i at det skal være 3 helnorske og at målet for øvrig uttrykkes i 5-8 familiegrupper. Sametinget satte som betingelse av antall individer ikke skulle overstige dagens nivå.
Registrering av samiske språk i folkeregisteret	Finansdepartementet	Avsluttet	Delvis enighet om å restrere 3 samiske språk.

Sak	Med hvem	Pågå- ende/av- sluttet	Status/Resultat
St. meld. 28 Fag, fordypning og forståelse	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet: - Fornying av Kunnskapsløftet - samisk læreplanverk skal skje parallelt med revidering av ordinære læreplanverk - Prinsipper for opplæring samisk læreplanverk tas i generell del.

1 Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid

Hovedmål:

- Rettighetene som er anerkjent i FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår og andre folks hverdag

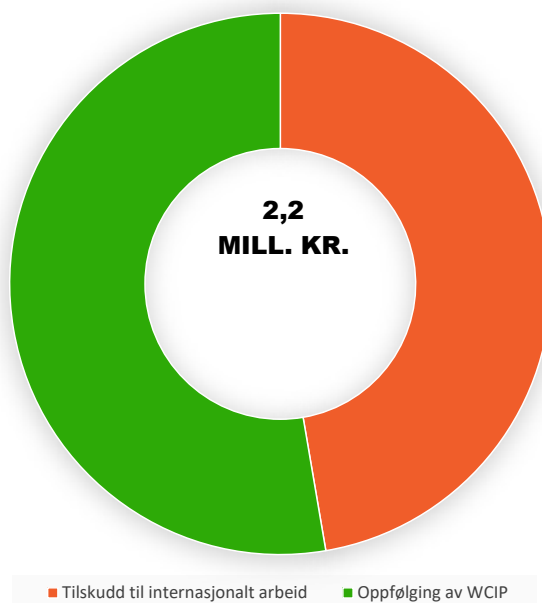
I stater hvor det finnes etniske, religiøse eller språklige minoriteter eller personer som tilhører en urbefolkning, skal et barn som tilhører en slik minoritet eller urbefolkningen, ikke nektes retten til sammen med andre medlemmer av sin gruppe å leve i pakt med sin kultur, bekjenne seg til og utøve sin religion, eller bruke sitt eget språk

(Artikkel 30 i FNs konvensjon om barnets rettigheter)

Sametingspresident Aili Keskitalo overrekker Sápmi kartet i gave til Kingi Taurua, leder av the Northern Tribes council of Elders etter møte med nordlige Iwier på Auckland University i Aotearoa/New Zealand.

Økonomiske virkemidler

Internasjonalt arbeid

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Tilskudd til internasjonalt arbeid	1 029 000	1 029 000	0	0,0 %
Oppfølging av WCIP	1 146 045	1 000 000	-146 045	-14,6 %
Sum	2 175 045	2 029 000	-146 045	-7,2 %

Oppfølging av WCIP viser underskudd på kr -146 045. Underskuddet skyldes større aktivitet enn forutsatt.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/betalt i 2016

Ar	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2013	0	-	16 000	0
Sum	0	0,0 %	16 000	0

Delmål 1:

- Delta i beslutningsprosesser i saker som vil kunne berøre våre rettigheter, og konsultere med staten når det overveies å innføre lover eller tiltak som kan påvirke samiske interesser direkte.

1.1 FNs spesialrapportør for urfolks rettigheter sin rapport

Sametinget har hatt møter med og gitt innspill til FNs spesialrapportør for urfolks rettigheter i forbindelse med utarbeidelse av sin rapport om menneskerettighets situasjonen til det samiske folket i Sápmi regionen i Norge, Sverige og Finland. Rapporten ble offentliggjort på FNs urfolksdag 9. august i 2016. Rapporten er et resultat av alle sametingenes innspill og svar fra regjeringene. Rapporten ble behandlet på den 33 sesjonen i FNs Menneskerettighetsråd i 2016.

Rapporten viser til hvordan Sápmi-regionen i de senere årene har vært utsatt for en økende interesse fra selskaper som ønsker å utnytte naturressursene i det tradisjonelle samiske området. I spesialrapportørens konklusjoner og anbefalinger legges det vekt på at rettigheter til land og naturressurser er noe samene ikke kan klare seg uten dersom de fremdeles skal bestå som et eget folk. I lys av de internasjonale menneskerettighetsforpliktelsene anbefaler spesialrapportøren at mineralloven endres i Norge. Dette er foreløpig ikke fulgt opp av regjeringen.

Spesialrapportøren viser til at Norge må øke sin innsatsen for å implementere samenes rett til selvbestemmelse, og at det blant annet kan gjøres ved effektive konsultasjoner som også inkluderer beslutninger om budsjett.

Det anbefales at Norge, sammen med Sametinget og samiske samfunn, vurderer tilstrekkeligheten av Finnmarksloven for å fremme samenes selvbestemmelse og rettigheter til land og ressurser. Hun oppfordrer Norge til å slutføre prosessen med å avklare og sikre samiske land- og ressursrettigheter utenfor Finnmark fylke. Det oppfordres til at det kommer på plass enighet om løsninger for forvaltning av sjølaksefiske og vårjakt på ender fordi det er viktige samiske tradisjoner.

1.2 Forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser

Sametinget har konsultert med Klima- og miljødepartementet og blitt enig om innholdet i en forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser. Forskriften oppfyller bestemmelser i Nagoya-protokollen om genetisk materiale fra 2010 under konvensjonen om biologisk mangfold. Formålet med forskriften er at urfolks tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale skal beskyttes når andre utenfor urfolket utnytter slik kunnskap til næringsvirksomhet. Det er et krav om samtykke fra urfolket før andre får tilgang til kunnskapen.

1.3 Regionalt nordområdeforum

Nordområdeforum ble opprettet i 2016. Forumet består av de tre nordligste fylkene og Sametinget. Formålet med forumet er å bedre dialogen og problemforståelsen mellom nasjonalt og regionalt nivå om problemstillinger som er særlig relevante for utviklingen i nord. Forumet skal bidra til å bedre samordningen mellom nordområdepolitikken og annen nasjonal og regional innsats i Nord-Norge. Politisk ledelse fra Utenriksdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fast dialog med regionalt folkevalgt nivå i de tre nordligste fylkeskommunene og Sametinget.

1.4 Nordisk samekonvensjon

Forhandlingene om Nordisk samekonvensjon skulle etter planen være ferdigstilt i 2016. Forhandlingspartene kom i november fram til en foreløpig enighet der visse punkter må bekreftes før et forhandlingsforslag kan signeres av lederene for statenes forhandlingsdelegasjoner.

Delmål 2:

- Samisk parlamentarisk råd har et institusjonalisert samarbeid i saker som berører samer i flere stater eller samene som ett folk.

1.5 Samisk Parlaterisk Råd

Sametinget i Norge overtok i plenumsmøtet i september 2016 ledervervet etter Sametinget i Finland. Sametinget i Norge innehar ledervervet i 16 måneder. SPR har arbeidet med følgende saksområder: Arbeidet med Nordisk samekonvensjon, språksaker(spesifisere), oppfølging av FN's erklæring om urfolks rettigheter, koordinering av andre internasjonale møter og prosesser, organisering av den femte sameparlamentarikerkonferanse, likestilling og likhet, sannhet og forsoning.

Samisk parlamentarisk råd oppnevner 3 av 6 medlemmer til Arbeidsgruppen for Urfolk i Barentssamarbeidet (WGIP). Handlingsplan vedtatt av Barents urfolkskongress i 2015, er retningsgivende for arbeidet i arbeidsgruppen. Gjennom arbeidsgruppens aktive deltakelse vil problemstillinger som kanskje ellers ikke ville blitt drøftet, bli satt på dagsordenen. Arbeidsgruppen har deltakerstatus på møtene i Barentsrådet og møtene i embetsmannskomiteen og på møtene i Barents regionråd- og komité.

Det nordiske samarbeidet gjennom Nordisk råd er viktig. Samene er ikke tatt opp som fullverdige medlemmer i Nordisk råd, men har observatørstatus med talerett under generaldebatten i Nordisk Råds årlige sesjon. Samisk parlamentarisk råd deltok med 1 representant på årets sesjon i København.

I april i 2016 ble det i regi av styret i Samisk parlamentarisk råd i samarbeid med Arbeidsgruppen for urfolk avholdt rundebordssamtaler i Murmansk i Russland der representanter for sametingene, samiske organisasjoner i Russland, samt ledere av det regionale urfolksrådet, som Murmansk fylke har opprettet, deltok. Det ble gjennomført gode drøftinger med representanter fra forskjellige samiske organisasjoner i Russland.

1.6 Urfolk i Russland

Sametinget har på møter med forskjellige samarbeidspartnere drøftet den vanskelige menneskerettighetssituasjonen for urfolk i Russland. Paraplyorganisasjonen, RAIPON, som organiserer urfolk i Russland, er i stor grad nå overtatt av russiske myndigheter. Konklusjonen er at det er behov for overvåking av brudd på menneskerettighetene til urfolk i Russland.

Delmål 3:

- Økt fokus, tilstedeværelse og innsats i nordområdepolitikken for å sikre en bærekraftig utvikling for folkene som bor i nordområdene.

Sametinget har i 2016 deltatt i programmet på flere store konferanser som Arctic Frontiers og Arctic Circle forum der nordområdepolitikk drøftes. I tillegg følger Sametinget Arktisk råd tett, og har deltatt på flere markeringer av 20 års jubileet til Arktis Råd. I 2016 ble urfolkssekretariatet til Arktisk Råd, IPS, samlokalisert med det permanente sekretariatet i Tromsø.

Sametinget har i nordområdespørsmål etterspurt et nytt lederskap fra politikere og næringsliv som tar inn over seg de utfordringer vi står overfor når det gjelder miljø og klima. Til nå har ledende politikere kun snakket om muligheter til ny industriutvikling i nord, og at urfolk må omstille seg til den nye tiden. Svaret fra urfolkene er at vi har omstilt oss, og at nå er det på tide at politikerne, industrilederne og finansnæringen omstiller seg.

Delmål 4:

- Utvise solidaritet med andre urfolk.

I sluttdokumentet fra Verdenskonferansen om urfolk i 2014 ble medlemsstatene enige om konkrete nasjonale og internasjonale tiltak for å sikre effektive gjennomføring av eksisterende internasjonale standarder om urfolks rettigheter, spesielt rettigheter som er nedfelt i FNs erklæring om urfolksrettigheter av 2007 (urfolkserklæringen).

Gjennom vedtakelsen av sluttdokumentet tok medlemsstatene et viktig skritt i retning av å anerkjenne at urfolkserklæringen er noe mer enn et målsettingsdokument, fordi statene her forpliktelser seg til å utarbeide og iverksette konkrete gjennomføringstiltak - nasjonalt og internasjonalt - i samråd og samarbeid med urfolk.

Sametinget har i 2016 spesielt prioritert følgende tre saker i den internasjonale oppfølgingen av verdenskonferansen: (1) styrking av mandatet til FNs ekspertmekanisme for urfolks rettigheter (EMRIP), som er organ underlagt FNs menneskerettsråd; (2) sikring av en egen status og deltakelsesrett i FN-systemet for urfolks selvstyre institusjoner, herunder for urfolks regjeringer, parlamenter og tradisjonelle råd; (3) styrket fokus på urfolks kvinners rettigheter i FN-systemet, spesielt i FNs kvinnekommisjon og FNs menneskerettsråd.

1.7 Expert Mechanism om urfolks rettigheter (EMRIP)

EMRIP ble etablert i 2008 som et rådgivende organ for menneskerettsrådet. EMRIP skal særlig fokusere på nasjonal gjennomføring av FNs urfolkserklæring. Antallet eksperter er nå fem men skal økes til syv medlemmer. Et av medlemmene skal komme fra den arktiske regionen. Verdenskonferansen i 2013 erkjente at det er ønskelig at EMRIPs mandat endres og styrkes slik at det i større grad kan engasjere seg i rettighetsspørsmål på regionalt og nasjonalt nivå.

Sametinget har vært en pådriver for og aktivt bidratt i samarbeid med medlemsstater og urfolks institusjoner og organisasjoner og stater, deltatt i konsultasjoner og diskusjoner i FNs menneskerettsråd og dets underliggende organer om hvordan EMRIPs mandat kan styrkes. Resultatet av dette arbeidet er at FNs menneskerettsråd vedtok av en egen resolusjon (A/HRC/33/L.25), hvorigjennom EMRIPs mandat ble endret og styrket. EMRIP kan nå bistå i overvåking og evaluering av status i nasjonal gjennomføring av rettigheter som er nedfelt i FNs urfolkserklæring.

1.8 Sikring av urfolks status og deltakelsesrett i FN

Slik ordningen i FN er i dag faller mange urfolksinstitusjoner mellom to stoler. Dette gjelder også same-tingene. Derfor har Sametinget i Norge i 2016 prioritert å arbeide med saken om urfolks formelle status og deltakelsesrett i FN-systemet. Innenfor FN har man i dag tre typer aktører: (1) medlemsstater, (2) observatører og (3) frivillige organisasjoner (NGO). Siden sametingene ikke er frivillige organisasjoner så kan sametingene ikke delta som selvstendig aktør utenom på noen få årlige møter om urfolk (EMRIP og Permanent Forum). FN har imidlertid mange organ og ulike prosesser som berører urfolk, og det er derfor viktig at urfolk også gis anledning til å delta i slike prosesser. Verdenskonferansen bestemte at FNs hovedforsamling skal behandle denne saken videre.

Presidenten for den forrige sesjonen i FNs generalforsamling, med varighet fra september 2015 – september 2016, oppnevnte fire med-tilretteleggere for den prosessen, to statlig representanter og to urfolkrepresentanter; James Anaya (USA) og Claire Charters (New Zealand). Presidentens med-tilretteleggere gjennomførte en rekke konsultasjonsmøter i løpet av vår- og sommermånedene, med deltakelse fra stater og urfolk. Sametinget var pådriver for og deltok aktivt i disse konsultasjonene. Arktiske urfolk inntok en felles posisjon i denne prosessen, med utgangspunkt i Alta-dokumentet fra 2013.

Presidentens (PGA) medtilretteleggere utarbeidet i juli 2016 et dokument over alle hovedposisjonene som fikk tilstrekkelig støtte i løpet av konsultasjonene, og oversendte dokumentet til generalforsamlingen (A/70/990)¹. Arktiske urfolks posisjoner er godt reflektert i dette dokumentet. Asia Indigenous Peoples Pact, IWGIA og Sametinget var vertskap for et dialogmøte mellom urfolk og PGAs medtilretteleggere i Bangkok, Thailand i november 2016. Urfolk fra alle syv urfolksregioner deltok, samt PGAs to urfolks medtilretteleggere, og man diskuterte de spørsmål som forventes å skape utfordringer i de videre forhandlingene. Det er relativt bred støtte for at urfolks selvstyre institusjoner bør tilkjennes en egen observatør status i FNs generalforsamling. Hvorvidt dette oppnås er avhengig av de forestående forhandlingene, som videreføres i generalforsamlingen i desember 2016. Det forventes at forhandlingene kan slutføres i juni 2017. Generalforsamlingen har forpliktet seg til å fatte endelig beslutning i saken i løpet av inneværende sesjon, som løper frem til midten av september 2017.

1.9 Urfolkskvinnens rettigheter

Verdenskonferansen inviterte FNs menneskerettsråd til å utrede årsaker og konsekvenser av vold mot urfolkskvinne- og jenter, samtidig som FNs kommisjon for kvinner ble invitert til å vurdere hvordan man bedre kan styrke og bedre situasjonen for urfolkskvinne. Sametinget deltok under Kvinnekommisjonens sesjon i 2016, som ble avholdt i New York, og videreførte arbeidet med å fremme rettighetene til urfolkskvinne, herunder i lys av sluttdokumentet fra verdenskonferansen. Sametinget deltok i den forbindelse også i et sidearrangement med fokus på vold mot samiske kvinne- og jenter. Kvinnekommisjonen besluttet at situasjonen for urfolkskvinne skal være et eget tema under kommisjonens sesjon i mars 2017. Man vil da fokusere på «*the empowerment of indigenous women*».²

¹ For ytterligere informasjon: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=a/70/990

² For ytterligere informasjon: <http://www.unwomen.org/en/csw/csw61-2017>

Etter verdenskonferansen har FNs menneskerettsråd hatt en noe styrket fokus på situasjonen til urfolkskvinner. I forbindelse med rådets 33. sesjon, som ble avholdt i september 2016, ble det avholdt en paneldebatt i rådet, der Sametinget deltok. Temaet var vold mot urfolks kvinner- og jenter.³

1.10 Oljerørledningen Dakota Access i USA

Sametinget har engasjert seg i saken om den planlagte oljerørledningen Dakota Access i USA som skal krysse fire stater, fra Nord-Dakota til Illinois. Den vil også krysse Missourielven, som er Standing Rock Siouxindianernes hovedkilde til drikkevann. Dette har ført til store protester fra urfolk som frykter at hellige landområder og gravsteder vil bli ødelagt under byggearbeidet og at eventuelle oljelekkasjer i fremtiden vil forurense drikkevannet deres.

Sametinget skrev i september 2016 et støtte- og solidaritetsbrev til den berørte urfolksstammen i USA, Standing Rock Sioux Tribe. Et tilnærmet samlet Sameting gav sin støtte til Standing Rock Sioux Tribe i kampen mot oljerørledningen. Sametinget oppfordrer partene til å respektere og implementere menneskerettighetene og urfolksrettigheter.

Sametingets fulgte opp saken med å sende brev til DNB som har bidratt med 4,7 milliarder kroner for å finansiere prosjektet. Samt til Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland der vi oppfordrer dem til å vurdere om Oljefondets investeringer på 6,7 milliarder i selskaper tilknyttet oljerørledningen er i strid med de etiske retningslinjene til Statens pensjonsfond utland hvor de gir anbefaling om observasjon og utelukkelse av selskaper til Norges Bank.

I brev til statsråd Siv Jensen har Sametinget gitt innspill om at urfolks rettigheter må ivaretas ved investeringer fra Statens Pensjon utland. Samtinget foreslo at dette kan gjøres ved at forskriften for observasjon og utelukkelse endres slik at bestemmelsene i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk legges til grunn ved vurderinger om observasjon og utelukkelse. Regjeringen har svart at eksisterende ordninger ivaretar de problemstillingene som Sametinget tok opp i brevet.

1.11 Solidaritetsvisitt på Aotearoa/ New Zealand

Sametingspresident Aili Keskitalo besøkte Aotearoa/ New Zealand 22-30 oktober 2016 sammen med en delegasjon med politisk rådgiver og administrativt ansatte. Tema for besøket var Statoils virksomhet i området, rettighetsarbeid og språkarbeid. Kunnskap om hvordan Statoils aktivitet påvirker lokalsamfunnene på Aotearoa/ New Zealand er økt, og ikke minst har Sametingets nettverk blant relevante maoriaktører blitt styrket. Dette anses som relevant i lengden fordi maorier og samer har mye til felles og vi har mye vi kan lære av hverandre.

³ For ytterligere informasjon om paneldebatten: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20536&LangID=E>

2 Språk

Hovedmål::

- Økt antall språkbrukere og økt bruk av samisk språk.

Sametinget skal arbeide for å oppnå målet innen språk ved å satse på følgende innsatsområder:

- Ansvar for samisk språk.
- Rammebetingelser for samisk språk.
- Språkbrukere
- Bruken av samisk språk

1. Urfolk har rett til å

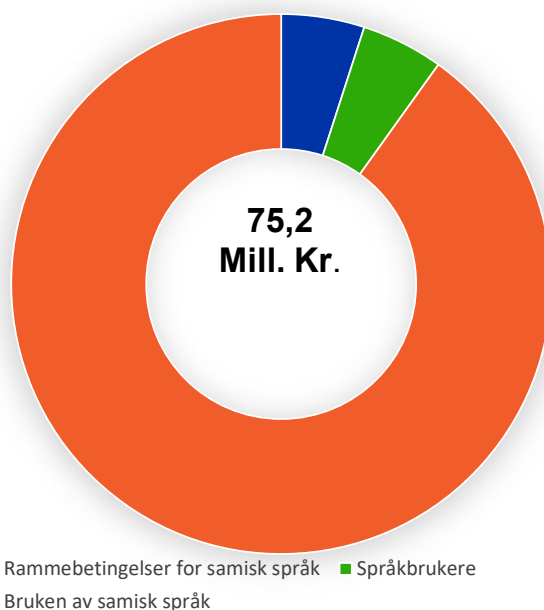
gjenopplive, bruke og utvikle sin historie, sitt språk, sine muntlige overleveringer, sine filosofier, sitt skriftsystem og sin litteratur, og å videreføre samme til nye generasjoner, og har også rett til å fastsette og beholde sine egne navn på og betegnelser for lokalsamfunn, steder og personer.

(Artikkel 13.1 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Sámas Mánáin.jpgEffekter til kampanjen "SámasMánáin"

Økonomiske virkemidler

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Rammebetingelser for samisk språk	3 746 774	3 100 000	-646 774	-20,9 %
Språkbrukere	3 699 801	3 600 000	-99 801	-2,8 %
Bruken av samisk språk	67 793 084	70 916 995	3 123 911	4,4 %
Sum	75 239 659	77 616 995	2 377 336	3,1 %

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2011	0	-	275 000	0
2012	170 500	2,4 %	253 750	106 841
2013	202 500	2,9 %	443 200	124 700
2014	1 130 700	16,2 %	226 000	15 900
2015	2 785 450	39,9 %	29 000	0
2016	2 691 400	38,6 %	0	0
Sum	6 980 550	100,0 %	1 226 950	247 441

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 1 474 391. Det avsettes kr 6 980 550 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016 som er bevilgede tilsagn til tilskuddsmottakere.

2.1 Ansvar for samisk språk

Mål:

- Sametinget har ansvaret for utvikling av samisk språk.

Delmål 1:

- Sametinget har ansvaret for å styrke og utvikle samisk språk.

Samisk språkutvalg overleverte sin utredning i oktober 2016, NOU 2016:18 Hjertespråket, med forslag til lovverk, kostnadsberegnete tiltak og ordninger for samiske språk. Utvalget hadde som oppgave å redegjøre for gjeldende ordninger, tiltak og regelverk knyttet til de samiske språkene, og vurdere hvordan disse kan tilpasses dagens organisering av offentlig sektor og sikre funksjonelle og likeverdige offentlige tjenester på samisk.

Sametinget har i plenum behandlet sak NOU 2016:18 Hjertespråket – Sametingets grunnlag og premisser. Sametingets vedtak legger blant annet vekt på sterk og vedvarende språkinnsett overfor barn, flere offentlige rom for samisk språk, sikre samisk språkvitalisering, rett til selvbestemmelse og at staten er pliktig til å iverksette positive særtiltak for å sikre språklig likeverd. Utredningen er sendt på høring med høringsfrist mars 2017. Oppfølgingen av utredningen vil være et av de viktigste oppgavene for Sametinget i 2017.

Delmål 2:

- Den samisktalende befolkningen har reelle muligheter til bruk av samisk språk i kontakt med offentlig forvaltning.

På oppdrag av Sametinget har Nordlandsforskning gjennomført en evaluering av tospråklighetstilskuddet til kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk. Evalueringen konkluderte med at den nåværende målstyringsmodellene ikke fungerer optimalt. Resultatene brukes i det videre arbeidet med å forbedre tildelingskriteriene til tospråklighetskommunene hvilket således gir bedre kommunal tjenesteyting på samisk. Sametingets plenum vedtok at kommunene og fylkeskommunene oppretter 3-årige aktivitetsplaner for å oppnå en bedre målstyringsmodell.

Delmål 3:

- God språkplanlegging med utgangspunkt i gode, kontinuerlige kartlegginger og faglige analyser

Sametinget har i forbindelse med arbeidet med å styrke samisk som arbeidsspråk på politisk og administrativt nivå inngått samarbeid med NRK Sápmi, Kautokeino kommune og Indre Finnmark tingrett. Målet er å finne felles opplærings- og språkarenaer.

Samisk språkutvalg har i sin rapport foreslått at muligheten for utredning av registrering av samiske språkbrukere. Sametinget har i samarbeid med Statistisk sentralbyrå satt i gang dette arbeidet.

Delmål 4:

- Aktivt ombuds-, tilsyns- og klagefunksjon for samelovens språkregler.

Sametinget har i 2016 fått mange henvendelser fra enkeltpersoner om brudd på samelovens språkregler. Sametinget har sett behovet for å etablere ordninger for oppfølging av henvendelser om brudd på samelovens språkregler. Samisk språkutvalg har foreslått at det opprettes en egen ombudsfunksjon for samisk språk, dette blir fulgt opp i konsultasjoner med regjeringen.

Delmål 5:

- Samisk terminologi på alle samfunnsområder og samiske stedsnavn registreres og synliggjøres

Sametinget har i 2016 vært i dialog med utdanningsinstitusjoner om mulighetene for tilrettelegging av terminologi- og stedsnavnkurs. Kursene vil bli igangsatt i løpet av 2017.

Stedsnavnloven gir bestemmelser om stedsnavn i offentlig bruk. Sametinget oppnevner stedsnavnkon-sulenter for nord-, lule-, og sørsamiske stedsnavn og er sekretariat for stedsnavnkonsulentene. I 2016 vedtok Narvik kommune det samiske bynavnet for Narvik, Áhkánjárga. Sametingets stedsnavntjeneste gir råd om skrivemåter på samiske stedsnavn til blant annet journalister, språkarbeidere, forfattere og stedsnavnsaksbehandlere.

Sametinget har fått gjennomslag for endringer i stedsnavnlovens forskrifter. Endringene samsvarer med allmenn rettsforståelse og knytter seg til tillatt skrivemåte, samisk språk og rekkefølge på navnene på stedsnavnskiltene. Resultatet er blant annet at østsamisk skrivemåte er blitt tillatt i Sør-Varanger kom-mune, og at det samiske navnet alltid vil komme først i forvaltningsområdet for samisk språk, mens kommuner utenfor forvaltningsområdet bestemmer rekkefølgen selv.

Sametinget har ved flere anledninger påpekt manglende bruk av samiske stedsnavn i ulike områder, både til kommuner, Statens vegvesen og Kartverket. Dette har blant annet resultert i at Statens vegve-sen i lulesamisk område har begynt å arbeide med skilting på samisk.

2.2 Rammebetingelser for samisk språk

Mål:

- Gode rammebetingelser for samisk språk.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Čállinrávagirji - ny utgave	102 506	100 000	-2 506	-2,5 %
Sámi giellagáldu	3 644 268	3 000 000	-644 267	-21,5 %
Sum	3 746 774	3 100 000	-646 774	-17,3 %

Sámi Giellagáldu har et underskudd på kr -644 267. Underskuddet skyldes blant annet merforbruk i forbindelse med utarbeiding av nye nettsider og ikke mottatt tildelte midler fra Troms Fylkeskommune. Sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnska-pet. Sametinget har fått bevilget statlige Interreg midler og regional medfinansiering fra Troms fylkes-kommune etter søknad. Ny prosjektperiode er fra 01.08.2015 til 31.05.2018.

Delmål 1:

- Samisk språk har gode økonomiske rammebetingelser.

I dag er det vanskelig å redegjøre for kostnadene kommuner og fylkeskommuner har for å dekke samiskrelaterte oppgaver. Sametinget har igansatt arbeidet med å utforme en kostnadsnøkkel som beregner utgiftene kommunene har til å betjene den samiske befolkning basert på de lovpålagte forpliktelsene. Dette gjelder blant annet sameloven, opplæringsloven, barnehelgeloven, helseloven, plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, kulturminneloven, reindriftsloven og motorferdselloven. Målsetningen er å få et bedre dokumentasjonsgrunnlag for kostandene kommunene og fylkeskommunene har i arbeidet med samiskrelaterte oppgaver.

Delmål 2:

- Teknologiske løsninger som er tilrettelagt for samisk tegnsatt.

I forbindelse med arbeidet med ny folkeregisterlov har det vært konsultasjoner mellom Sametinget og Finansdepartementet i henhold til registrering av samiske språk i Folkeregisteret.

I Prop.164 L (2015-2016) Lov om folkeregistrering (folkeregisterloven) er det foreslått at det lovfestes en adgang til å registrere opplysning om samiske språk. Det er videre foreslått en forskriftshjemmel som gir adgang til å gi regler om hvilke underkategorier og tilleggsopplysninger som kan registreres til den enkelte opplysning.

Delmål 3:

- Oppdaterte og tilgjengelige hefter med råd for skriftlig språk for nordsamisk.

Sametinget har sammen med samiskspråklige fagpersonell fornyet rettskrivningsmal for nordsamisk. Heftet Riektačállinrávvagat ble utgitt i 2016 samt publisert på Sametingets og Sámi Giellagáldus nettsider.

Delmål 4:

- Permanent nordisk språksamarbeidsorgan som fungerer som øverste vedtaksorgan i samiskfaglige spørsmål.

Et grenseoverskridende språksamarbeid er en forutsetning for å sikre en felles plattform for samiske språk. Sametingene i Finland, Sverige og Norge videreførte i 2015 prosjektet Sámi Giellagáldu for tre nye år. Sámi Giellagáldu er et faglig sakkyndig organ, som tilbyr språkhjelp og veiledning i spørsmål

Sametingets stedsnavntjeneste for samiske stedsnavn har sendt tilrådingar for skrivemåte av sørsamiske stedsnavn og andre navn, blant annet til stedsnavn i Røros og sørsamisk navn på nasjonalparkstyret Skarvan, Roltdalen og Sylan nasjonalparkstyre (Tjohkeli~Råalten jih Bealješki åålmegegmehtjiestávroe).

Stedsnavntjenesten har satt i gang ny navnesak på det samiske navnet for byen Røros og har gitt uttalelse om samiske stedsnavn, blant annet i Balsfjord, Tana, Nesseby, Fauske, Storfjord, Tromsø, Hamarøy, Gildeskål, Rana, Alta og Meløy kommune.

som gjelder bruken av de samiske språkene. Giellagáldu har fem språkseksjoner som godkjenner nye termer, vedtar normering og gir tilrådninger i bruken av språket. Giellagáldu arbeider også med blant annet informasjon om språket, språkrøkt og stedsnavn. Nye termer er en forutsetning for bruk av samisk språk i det daglige språket, i det skriftlige språket, i mediene, i de sosiale mediene, og alle de andre språkarenaene.

Etter 20 års arbeid ble umesamisk ortografi normer i 2016. Umesamisk har ikke tidligere hatt nedskrevne regler/prinsipper om skrivemåte. Dette har lenge forhindret utvikling av umesamisk skriftspråk, og produksjon av læremidler i og på umesamisk.

Giellagáldus nordsamisk språkseksjon normerte i april 2016 heftet Riektačállinrávvagat som inneholder rettskrivningsmal for nordsamisk.

2.3 Språkbrukere

Mål:

- Økt antall språkbrukere.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samisk språkkampanje	663 801	600 000	-63 801	-10,6 %
Stipend til elever med samisk i fagkretsen i videregående	3 036 000	3 000 000	-36 000	-1,2 %
Sum	3 699 801	3 600 000	-99 801	-2,8 %

Samisk språkkampanje viser et underskudd på kr 63 801. Underskuddet skyldes merforbruk og same-tingrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Stipend til elever med samisk i fagkretsen i videregående skole viser et underskudd på kr -36 000, og same-tingrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Delmål 1:

- Samisk språk overføres mellom generasjoner i hjemmet.

Sametingets nye språkkampanje "SámásMánáin" ble lansert i november 2016. Formålet med kampanjen er å hjelpe foreldre som ønsker å velge samisk språk for sitt barn. Kampanjen gir opplysninger om to- og flerspråklighet, hvilke rettigheter og muligheter to- og flerspråklighet gir og hvor viktig det er å velge samisk språk for sitt barn så tidlig som mulig. Kampanjen har 11 kampanjeforeldre/ambassadører fra forskjellige språkmiljø i Norge. Det er opprettet facebook-side og instagramprofil for kampanjen, samt utarbeidet ulike kampanjeprodukter. Kampanjeproduktene som består av babypakke, sangbok og veiledningshefte, kan hentes på helsestasjonene i forvaltningsområdet for samisk språk, i Tromsø og i Alta, på Stormen bibliotek i Bodø og på språksentrene.

Delmål 2:

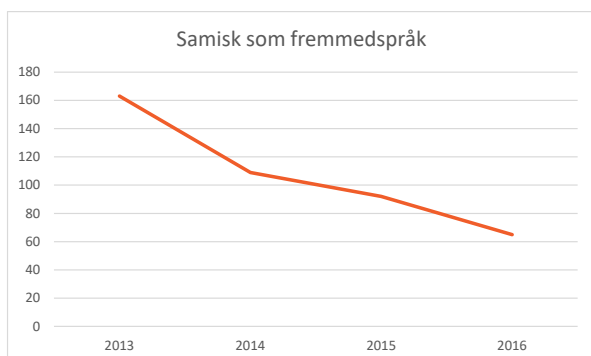
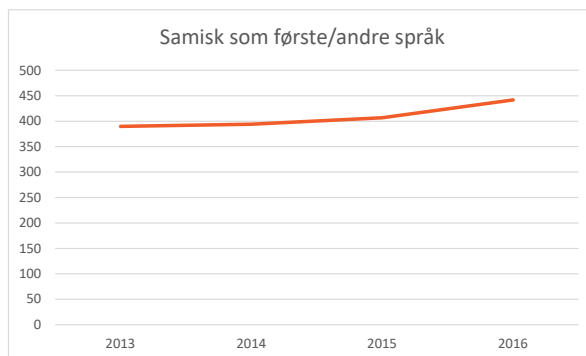
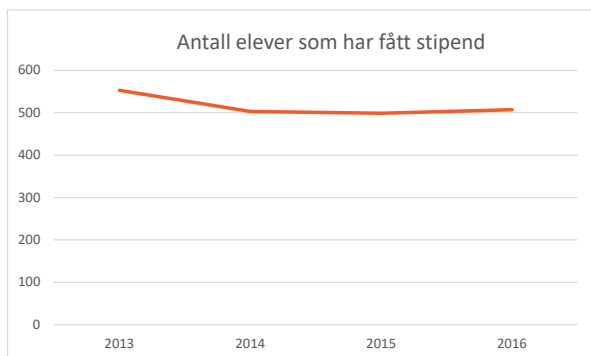
- Samisktalende fagpersonell innenfor alle samfunnsområder.

For å motivere ungdom til å velge samisk som fag i videregående skole, bevilger Sametinget stipend til elever som har samisk i fagkretsen. Det stadig økende antallet elever i videregående skole som har samisk, kan indikere at stipendet motiverer elever til å velge samisk.

For skoleåret 2015/16 var det 208 elever med samisk som førstespråk, 234 elever med samisk som andrespråk og 65 elever med samisk som fremmedspråk som fikk stipend.

I 2016 ble det tildelt til sammen 507 stipend. Sammenlignet med tildelingene i 2015 er det økning av tildeling av stipend for samisk som første språk og andre språk, men en nedgang for samisk som fremmedspråk. Økningen av antall tildelte stipend for samisk som 1. og 2. språk kan indikere at antall språkbrukere øker.

Sametinget sendte informasjon om stipendet til alle videregående skoler i Nord-Norge og Trøndelag og til alle fylkeskommunene sør for Trøndelag.

2.4 Bruken av samisk språk

Mål:

- Samisk språk brukes aktivt på alle samfunnsområder

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Tospråklighetstilskudd til kommuner	41 449 522	43 329 000	1 879 478	4,3 %
Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner	5 123 916	5 100 000	-23 916	-0,5 %
Samisk språksentre	19 142 500	19 560 000	417 500	2,1 %
Språkprosjekter	2 077 146	2 927 995	850 849	29,1 %
Sum	67 793 084	70 916 995	3 123 911	4,4 %

Tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner og språksenter viser et overskudd. Overskuddet skyldes tilbaketrekning fra kommunene eller språksentrene i; Tysfjord, Kåfjord, Porsanger, Lavan-gen, og Tana, samt Troms fylkeskommune. En del av overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Språkprosjekter viser et overskudd på kr 850 849. Overskuddet skyldes tilbaketrekning og tilbakebetaling av tidligere gitte tilskudd. Den totale søknadssummen var på kr. 5 055 259. Det var 30 søknader, og av disse ble 25 innvilget.

Delmål 1:

- Den samiske befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk har en reell mulighet til å bruke samisk i møte med offentlig forvaltning.

I tråd med samarbeidsavtalene har Sametinget i 2016 hatt møter med alle kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk. Det er også avholdt møter med Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Nordlands fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune om samarbeidet mellom Sametinget og fylkeskommunene i forvaltningsområdet. Temaene for møtene med kommunene har vært både status for kommunereformen, evalueringa av tospråklighetstilskuddet og oppfølging av samarbeidsavtalene mellom Sametinget og den enkelte kommune. Resultat av møtene er blant annet et styrket samarbeidet med kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk. I forbindelse med arbeidet med kommunereformen har Sametinget sett hvor viktig det er at Sametinget og kommunene står sammen om felles utfordringer knyttet til samisk språk.

Sametinget har vært en pådriver for å få Hattfjelldal innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Hattfjelldal kommune sendte høsten 2015 søknad til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om innlemmelse. Departementet anmodet Sametinget om å sende et innspill. Sametinget sendte anmodning om innlemmelse til departementet i februar 2016.

I 2016 har ca 19000 personer innenfor det samiske språkforvaltningsområdet i Norge hatt mulighet til å bruke samisk språk i kontakt med kommuner og statlige organ.

Delmål 2:

- Samiske språksentre arbeider aktivt med språkutvikling i sine virkeområder.

Sametinget har medfinansiert 14 samiske språksentre. I 2016 ble Giellagiisa etablert som et permanent språksenter i Kautokeino. Kvænangen kommune, Samisk hus, Sijten Jarng, Karasjok kommune og Bodø kommune har begynt prosessen med å etablere samisk språksenter. Kvænangen kommune har fått etableringsstøtte fra Sametinget i 2016.

De samiske språksentrene utarbeidet i 2016 for første gang rullerende 3-årige aktivitetsplaner, rettet mot språkkurs og språkarenaer. Dette vil skape et grunnlag for å måle den samiskspråklige progresjonen i lokalsamfunnet.

Sametinget har hatt møter med flere språksentre i løpet av året. På møtene har tema vært språksentrene virksomhet og fremgang. Sametinget deltok på de samiske språksentrene treff som ble gjennomført på Drag i juni. Språksentrene la fram resultater fra vellykkede tiltak og på den måten fikk de delt de gode erfaringene med hverandre.

Gjenstander fra Bååstede-prosjektet

3 Kultur

Hovedmål:

- Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet som er tilgjengelig for alle.

Sametinget ønsker å nå hovedmålet for kultur ved å fokusere på følgende innsatsområder:

- Tydeligere ansvar for samisk kultur.
- Gode rammevilkår for samiske kunstnere.
- Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur.
- Verdiskaping og vekst i kulturnæringer.
- Samisk idrett.
- Samiske medier.
- Samisk bibliotek.

1. Urfolk har rett til å

bevare, ha kontroll med, verne og utvikle sin kulturarv og sin tradisjonelle kunnskap og sine kulturuttrykk, og også uttrykkene for deres egen vitenskap, teknologi og kultur, herunder menneskelige og genetiske ressurser, frø, medisiner, kunnskap om dyr og planter, egenskaper, muntlige overleveringer, litteratur, mønstre, sportslige aktiviteter og tradisjonelle leker, bildende og utøvende kunst. De har også rett til å bevare, ha kontroll med, beskytte og utvikle immaterielle rettigheter til slik kulturarv og tradisjonell kunnskap, og slike kulturuttrykk.

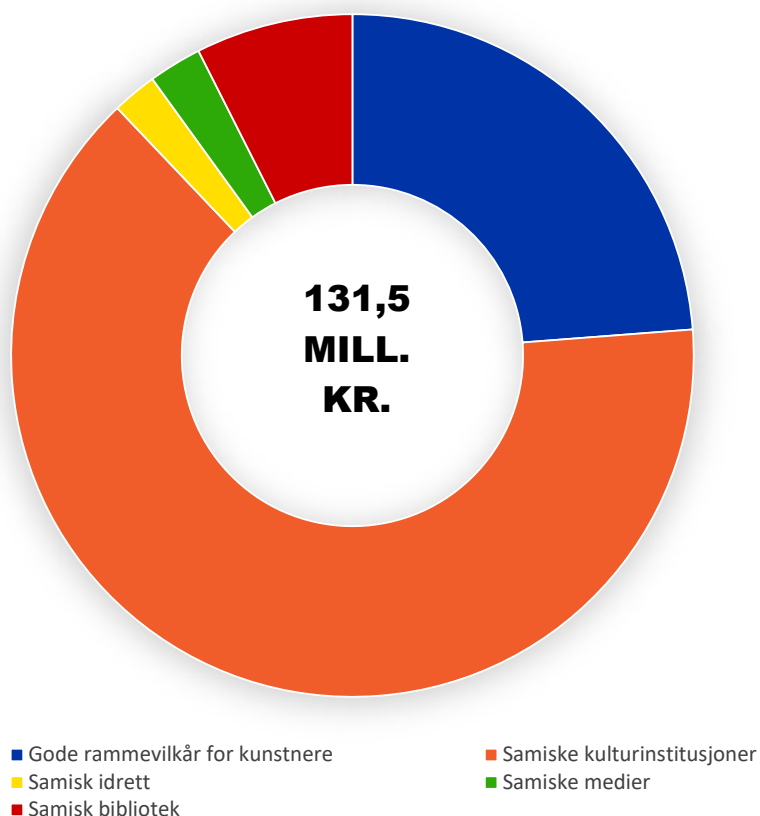
2. Sammen med urfolk skal statene treffe effektive tiltak for å anerkjenne og verne utøvelse av disse rettighetene.

(Artikkel 31 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Sametingets kunstnerkonferanse 2016

Økonomiske virkemidler

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Gode rammevilkår for samiske kunstnere	31 274 045	29 864 000	-1 410 045	-4,7 %
Samiske kulturinstitusjoner	84 311 150	82 909 000	-1 402 150	-1,7 %
Samisk idrett	2 796 000	2 796 000	0	0,0 %
Samisk medietilbud	3 316 000	3 316 000	0	0,0 %
Samisk bibliotek	9 792 412	9 770 000	-22 412	-0,2 %
Sum	131 489 608	128 655 000	-2 834 608	-2,2 %

Søkerbaserte tilskuddordninger under kultur viser totalt et underskudd. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til postene jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2011	266 500	1,2 %	190 000	0
2012	369 500	1,6 %	18 900	0
2013	1 109 500	4,8 %	200 000	100 000
2014	2 604 550	11,2 %	79 600	0
2015	5 152 600	22,2 %	149 050	0
2016	13 669 740	59,0 %	303 400	0
Sum	23 172 390	100,0 %	940 950	100 000

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 1 040 950. Det avsettes kr 23 172 390 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

3.1 Et tydeligere ansvar for samisk kultur

Mål:

- Sametinget er en av de viktigste premissgiverne for utviklingen av samisk kunst og kultur.

Delmål 2:

- Samisk kultur har en naturlig og viktig plass i regjeringens generelle og overordnede kulturpolitikk.

Knutepunktordningen ble avvirket og overført til Norsk kulturråd fra 2016. Kulturdepartementet ga Kulturrådet i oppdrag å gjennomføre konsultasjon med Sametinget om den delen av den nye festivalordningen som berører samiske interesser direkte. Det ble avholdt administrativ konsultasjon i november. Riddu Riddu festivalens rammevilkår og forutsigbarhet er viktig å få på plass i forbindelse med ny ordning for de tidligere knutepunktfestivalene. Kulturrådet har gitt tilbakemelding på at de vil vurdere om Sametinget kan oversendes de nye retningslinjene etter fagutvalgets vedtak, før endelig behandling i Kulturrådet. Sametingets finansiering av Riddu Riddu og andre samiske festivaler over sametingsbudsjettet skal ikke inngå i en såkalt funksjonsdelingsavtale i forbindelse med medfinansiering fra regionalt/lokalt nivå.

Det ble i 2016 avtalt en ytterligere formalisering av samarbeidet med Norsk Kulturråd og innføring av årlige dialogmøter. Norsk Kulturråd er en sentral aktør og finansieringsinstans innen kulturfeltet i Norge, også for samisk kunst og kultur. Dialogmøtene bidrar til at Sametinget vedlikeholder kontakt, gir og får oppdatert informasjonsutveksling og får drøftet aktuelle saker, som Bååstede, Tråante 2017, museumsfeltet, immateriell kulturarv, med mer

Delmål 3:

- Regionale og lokale myndigheter bidrar til felles utvikling av samisk kunst, kulturliv og samiske kulturinstitusjoner.

Sametinget og Samisk kirkeråd har etablert et samarbeid gjennom en samarbeidsavtale. Sametinget har årlige kontaktmøter med Samisk kirkeråd, og i tillegg hadde Sametinget og Samisk kirkeråd et møte i desember 2016 der Den norske kirkes plass i det samiske samfunnet etter 1.1.2017 var et sentralt tema. Kirken har en sentral plass i det samiske samfunnet, og Sametinget er opptatt av de pågående endringsprosessene i Den norske kirke. Sametinget fremmet ønske om at endringsprosessene må legges til rette for ivaretagelse og fremme av samisk kirkeliv i denne prosessen. For Sametinget vil det være viktig at Den norske kirke også etter skillet mellom stat og kirke fremdeles skal være en folkekirke også for den samiske befolkningen.

3.2 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

Mål:

- Et mangfold av samiske kunst- og kulturuttrykk av god kvalitet skapes, utøves, formidles og oppleves.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samisk kunstneravtale	7 500 000	7 500 000	0	0,0 %
Kunstnerkonferansen	255 012	200 000	-55 012	-27,5 %
Tilskudd til joik og samisk musikk	3 042 150	2 500 000	-542 150	-21,7 %
Tilskudd til produksjon av litteratur	6 392 700	5 800 000	-592 700	-10,2 %
Forfatterskap	700 000	700 000	0	0,0 %
Tilskudd til samisk forlag	2 820 000	2 820 000	0	0,0 %
Tilskudd til internasjonalt samisk filminstitutt	1 455 000	1 455 000	0	0,0 %
Tilskudd til kulturtiltak	4 312 250	4 089 000	-223 250	-5,5 %
Tilskudd til Noereh!	200 000	200 000	0	0,0 %
Tråante 2017	4 596 934	4 600 000	3 066	0,1 %
Sum	31 274 045	29 864 000	-1 410 045	-4,7 %

Tilskudd til joik og samisk musikk viser et underskudd på kr -542 150 og tilskudd til produksjon av litteratur viser et underskudd på kr -592 700. Underskuddet på disse to postene skyldes merforbruk. Tilskudd til kulturtiltak viser et underskudd på kr -223 250. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale rammen for Tråante 2017 er på kr 4 600 000 for 2016 og av dette er kr 1 856 934 brukt i 2016. Resterende ramme på kr 2 740 000 avsettes til 2017.

Den totale søknadssummen på tilskudd til joik og samisk musikk var på kr. 3 735 930. Det var 45 søknader, og av disse ble 16 innvilget. Den totale søknadssummen på tilskudd til produksjon av litteratur var på kr. 22 000 000. Det var 89 søknader, og av disse ble 28 innvilget. Den totale søknadssummen på tilskudd til samiske forlag var på kr. 3 100 000. Det var seks søknader, og av disse ble fem innvilget. Den totale søknadssummen på tilskudd til kulturtiltak var på kr på kr. 11 665 810. Det var 143 søknader, og av disse ble 71 innvilget.

Delmål 1:

- De samiske kunstnerne har gode og forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet.

Sametinget og Samisk kunstnerråd har inngått en samarbeidsavtale. Formålet med samarbeidsavtalen er å etablere retningslinjer, ansvar og forpliktelser for forhandlinger om samisk kunstneravtale, og øvrig samarbeid mellom partene om samisk kunstpolitikk. Som et ledd i samarbeidet avholdt partene i april 2016 et dialogmøte der generelle kunst- og kulturpolitiske tiltak og utfordringer ble drøftet. Aktiviteten innenfor kunstfeltet er stort, og det er fornyet engasjement i dialogen mellom Sametinget og de samiske kunstnerorganisasjonene.

Kunstneravtalen gjeldende for 2016 hadde en økonomiske ramme på kr. 7,5 mill.kr. Avtalen har bidratt til at Samisk kunstnerråd og de samiske kunstnerorganisasjonene har fått lagt forholdene til rette for skapning og formidling av samisk litteratur, joik, musikk, dans og teater, film og bildende kunst og dåid-daduodji. Den faglige veiledervirksomheten i organisasjonene er styrket, og kunststipendordningen gir gode rammevilkår for samiske kunstnere, og legger til rette for at den enkelte kunstner får mulighet til kunstnerisk utvikling. Kunstneravtalen for 2016 er styrket med et ekstra seniorstipend på kr 150.000.

Kunstnerkonferansen blir arrangert annet hvert år og i 2016 ble den avholdt i Tromsø i mai. Hovedfokus på konferansen var samisk scenekunst, joik og litteratur. Kunstnerkonferanse er blitt en viktig møteplass for samiske kunstnere. I år fungerte også konferansen som faglig høringsinstans for Sametingets redegjørelse om litteratur.

3.2.1 Internasjonal kunstkonferanse

I 2016 bidro Sametinget til at Office of Contemporary Art kunne avholde sin konferanse med tittelen "Thinking at the Edge of the World: Perspectives from the North». Konferansen var en del av et større prosjekt som rettet oppmerksomhet mot forhold mellom kunst, miljø og aktivisme i arktiske områder. Som et resultat av konferansen har Dokumenta 14 bestemt at fem nålevende samiske kunstnere samt avdøde Iver Joks og Nils-Aslak Valkeapää (Áillohaš), skal presenteres under deres utstilling i april 2017 i Aten, Hellas og i juni i Kassel, Tyskland. Documenta er en toneangivende internasjonale kunstmønstring i Kassel, og utstillingen arrangeres hvert femte år. Dette er en stor og viktig utstilling som er banebrytende for samiske kunstnere.

Delmål 2:

- Joik og samisk musikk av god kvalitet som er lett tilgjengelig for et større publikum.

Sametinget har bevilget kr. 2 148 600,- til 16 joik og musikkutgivelser i 2016. I årets bevilgning er det gitt støtte til både på moderne og tradisjonelle utgivelser, samt en utgivelse med lulesamisk musikk. Den totale søknadssummen var på kr. 3 735 930,-, en økning på kr 790 546,- i forhold til 2015. Det er også bevilget turnestøtte til flere samiske artister.

Delmål 3:

- Bidra til utgivelse og utvikling av kvalitativ god samiskspråklig litteratur som gjøres tilgjengelig for publikum.
- Bidra til å styrke den samiske forlagsbransjen.

Den søkerbaserte tilskuddsordningen for litteratur fikk inn 89 søknader for over 22 millioner kr. fra forskjellige forlag. Tilsammen ga Sametinget tilskudd til 28 litteratursøknader med en samlet sum på 6,5 millioner kr. Over halvparten av tilskuddene ble tildelt samisk skjønnlitteratur.

Sametinget har arrangert et forfatterstudiet som har gått over årene 2015-2016. Gjennom forfatterfaglig kompetanseutvikling og manusutvikling har studiet ført til at 4 av deltakerne har produsert ferdige manus i løpet av prosjekttiden. Dette er manus skrevet på samisk med temaer som er for ungdom. To av deltakerne har allerede sendt sine manus til samiske forlag for en fremtidig publisering. Ett av manusene er allerede akseptert og er planlagt publisert i løpet av 2017. Det overordnede målet for prosjektet har vært å stimulere til flere samiskspråklige utgivelser av skjønnlitteratur for unge. Evaluering av prosjektet er satt i gang og vil ferdigstilles i 2017.

Sametinget har også bidratt med støtte til at en delegasjon med syv samiske forfattere kunne delta på den første internasjonale urfolkspoesifestivalen i Mexico, i oktober 2016. Representanter for festivalen gjestet også Sametinget og samiske institusjoner i juni 2016.

Delmål 4:

- Styrke rammevilkårene for de samiske forlagene og utfordre de samiske forlagene til nyskaping som bidrar til økt interesse for og produksjon av samisk litteratur.

Sametinget har i 2016 jobbet med en litteraturredegjørelse, og i den forbindelse er det gjennomført både muntlige og skriftlige høringer i alle de tre samiske språkområder. Høringsinnspillene er innarbeidet i redegjørelsen.

Delmål 5:

- Fremme samisk film og samiske filmskapere.

Sametinget er sammen med Kautokeino kommunen eier av Internasjonalt Samisk Filminstitutt, og er eneste instansen som bidrar med driftsmidler. Statusen er endret til nasjonalt filminstitutt, og de jobber for å sikre nordisk eierskap og driftsfinansiering. Instituttet har fått økte statlige midler til tv-serier og spillefilmer, noe som vil bety et betydelig løft for det samiske filmmiljøet. Instituttet har de seneste årene blitt en aktiv samarbeidspartner og medutvikler av samisk film, senest med premieren av filmen Sameblod høsten 2016. Sametinget har også bidratt med støtte til samiske filmproduksjoner i 2016.

Delmål 6:

- Et godt og variert kunst- og kulturuttrykk som bidrar til et samisk mangfold

Delmål 8:

- Å markere den historiske hendelsen i 1917 og formidle kunnskap om samene, samisk kultur og historie i et 100-års perspektiv.

Tråante 2017 markerer 100-års jubileet for samefolkets første landsmøte i Trondheim 6 februar 1917. Sametinget, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune har inngått samarbeidsavtale for å markere denne viktige begivenhet i samefolkets historien.

Prosjektet Tårante 2017 har en budsjett på over åtte millioner kroner for årene 2016-17. Stortinget bevilget i revidert nasjonalbudsjett i 2016 fire millioner kroner til markeringen.

Etter dialog med Sametinget bestemte Norges Bank å utgi en 20-krone sirkulasjonsmynt med spesialpreg for å markere 100-årsjubileet for det første samiske riksmøtet i Trondheim i 2017. Billedkunstner Annelise Josefsen vant konkurransen om utforming av jubileumsmotivet, med motivet «Vekselvirkning». Forsiden vil som ved tidligere utgivelser være et kongeportrett. Mynten vil bli utgitt i forbindelse med hovedmarkeringen av jubileet i Trondheim i februar 2017 - «Tråante 4 2017».

I forbindelse med planleggingen av Tråante 2017 så har Beaivváš Sámi Našunálateáhter fått hovedansvaret for festforestillingen «The Yoik Concert: Eallin mokta - Jielemen aavoe». Sametinget ga derfor en ekstra bevilgning til teateret på 1,2 millioner i forbindelse med revidert budsjett 2016.

3.3 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

Mål:

- Faglig sterke samiske institusjoner som gode arenaer for utvikling av samisk kunst og kultur.

^[1] «Tråante» er sørsamisk for «Trondheim».

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samiske festivaler	5 264 000	5 264 000	0	0,0 %
Samisk teater	23 807 000	23 807 000	0	0,0 %
Samiske museer	36 555 000	36 555 000	0	0,0 %
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner	15 571 000	15 624 000	53 000	0,3 %
Arenaer for kunst- og kulturformidling	3 114 150	1 659 000	-1 455 150	-87,7 %
Sum	84 311 150	82 909 000	-1 402 150	-1,7 %

Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner viser et overskudd på kr 53 000. Overskuddet skyldes tilbaketrekning av tidligere gitt tilskudd. Arenaer for kunst- og kulturformidling viser et underskudd på kr -1 455 150. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 5 912 542. Det var 33 søknader, og av disse ble 25 innvilget.

Delmål 1:

- Festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kultur.

I artikkelen «Festivaler med samisk innhold» av Bente Ovedie Skogvang, førsteamanuensis, Høgskolen i Hedmark publisert i Samiske tall forteller g, kommer det fram at festivalene bidrar til å skape identitet og kulturelle løft med forankring i lokalsamfunn, noe som er særlig tydelig for samiske festivaler, og det viser seg at deres tyngde, gjennomslagskraft og oppslutning skaper ringvirkninger også utenfor det kulturelle nedslagsfeltet. De samiske festivalene bruker blant annet musikk og joik som middel for å nå ungdommen, som skal bringe egen kultur og andres oppfatning av lokalsamfunn videre. Dette viser at Sametingets gjennom tilskuddsordningen til festivaler når målet med å synliggjøre, formidle og utvikle samisk kultur.

Følgende festivaler mottar fast støtte; Riddu Riddu Festviála, Musikkfestivalen i Kautokeino, Markomeannu, Påskefestivalen i Karasjok, Sørsamisk kulturfestival, Julevsáme vahkko – Lulesamisk uke, Samisk uke i Tromsø og Alta Sami festival.

Delmål 2:

- De etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk.

Beaivváš Samiske teater har i flere år gitt innspill til Sametinget om at de trenger nye lokaler. Sametinget jobber kontinuerlig med å finne en løsning for teateret. I dag er lokalene nedslitte, upraktiske og helseskadelige. Videre drift i dagens lokaler er ikke mulig og heller ikke verdig et teater på nasjonalt nivå. Sametinget tok i oktober initiativ til og avholdt et felles møte mellom Sametinget, Beaivváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole for å diskutere en mulig samlokalisering. Resultatet av møtet var at partene ble enige om å arbeide videre med muligheten for en slik løsning.

Sametinget har i flere år spilt inn dette budsjettbehovet til regjeringen, og i 2016 fremmet Sametinget saken for Stortingets komiteer i forbindelse med behandlingen av satsbudsjettet for 2017. Sametinget sendte over forslag til merknad til Familie- og kulturkomiteen. Merknaden ble ikke tatt med i komiteens behandling og det ble ikke bevilget ekstra midler fra Stortinget.

Følgende teaterinstitusjoner mottar fast støtte; Beaivváš Sámi -Našunálateáhter, Áarjelhsaemien Teater AS, Tana barneteater.

Delmål 3:

- At de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying.

Gjennom årlige driftstilskudd til og årlige møter med de samiske museene bidrar Sametinget til å sette museene i stand til en god og forsvarlig forvaltning. Det manglende løftet til samiske museer for å få disse opp på samme nivå som de norske museene har uteblitt også i 2016, og dette bidrar til at Sametingets målsetninger ikke kan nås blant på dette området.

Sametinget hadde drøftingsmøte med Stortingets familie- og kulturkomité i forbindelse med komiteens behandling av statsbudsjettet. Sametinget tok på drøftingsmøtet opp, og presenterte merknadsforslag om, byggesakene for Saemien Sijte og Beaivváš Sámi Našunaláteáhter, tilbakeføringsprosjektet Bååstede. Ingen av merknadene ble fulgt opp av komiteen.

Følgende museer mottar fast støtte; Árran Julevsame lulesamisk senter, Saemien Sijte, RidduDuottar-Museat, Tana og Varanger museumssiida, Várdobáiki museum, Senter for nordlige folk AS, Samisk museumslag. I tillegg ytes fast støtte til prosjektet Bååstede.

3.3.1 Bååstede

Bååstede er et prosjekt hvor ca. 2000 gjenstander skal tilbakeføres til samiske museer, fra Norsk Folke-museums samiske samlinger. De samiske museene har i 2016 jobbet med utvelgelse av gjenstandene. Finansieringen av konservering/rensing, transport, magasinerings og utstilling er ikke løst i 2016, noe som gjør at den fysiske tilbakeføringen ikke kan skje i 2017. Sametinget har arrangert 3 fellessamlinger der de samiske museene sammen med andre museer, drøftet problemstillinger knyttet til tilbakeføringen. Det har i 2016 vært jobbet med avtaler om eiendomsretten mellom Sametinget og de samiske museene, og dette arbeidet er ikke ferdigstilt. Det planlegges en utstilling om Bååstede under Tråante 2017, med kongehusets deltagelse ved åpningen. Sametinget har spilt inn behov for finansiering av Bååstedet i flere år. Statlige midler til Bååstede hadde vært et signal om at samisk kulturarv er en viktig del av norsk kulturarv, men Sametinget har ikke blitt hørt. Sametinget hadde forventninger om at Stortinget ville gi ekstraordinære midler til prosjektet i forbindelse med Tråante 2017. Grunnen til at det var knyttet forventninger til en slik bevilgning, var at Stortinget i forbindelse med Grunnlovsjubileet tildelt mye midler til blant annet norske museer til oppgradering og istandsetting av ulike kulturhistoriske bygg.

3.3.2 Samisk museumslag og Samisk museumsnettverk

Sametinget har i budsjett 2017 fulgt opp innspill fra Samisk museumslag (som er en forening under Norges museumsforbund) og Samisk museumsnettverk om økte ressurser til å jobbe med felles samiske museumsfaglige og -politiske spørsmål.

3.3.3 Det nasjonale museumsrådet

Sametinget deltar årlig på Det Nasjonale museumsrådet som arrangeres av Norges museumsforbund. Utfordringene for de samiske museene, særlig utfordringer knyttet til driftsfinansiering, har de siste årene fått større oppmerksomhet og fokus fra fagmiljøet og er omtalt i ulike media og i flere artikler i

museumstidsskriftet Museumsnytt. Også Museumsnytt har i flere artikler i 2016 påpekt alvorret med den manglende finansieringen av de samiske museene og at dette ikke følges opp av regjering og Stortinget.

3.3.4 Innkjøp av Savio-kunst

Sametinget tildelte 2 mill kr over revidert budsjett 2016 til Tana og Varanger museumssida til innkjøp av den største private samlingen av Savios kunst (Bang-samlingen). I tillegg til Sametinget bidro også FeFo, Finnmarks fylkeskommune og Sør-Varanger kommune med finansieringen. Bang-samlingen består av over 400 arbeider som inkluderer tresnitt, akvareller, pasteller, skisser og oljemalerier. Med dette kjøpet har Savio-museet fordoblet sin samling, og har dermed en tilnærmet komplett samling av Savios kunst. På denne måten kan man øke interessen for hans kunst.

Delmål 4:

- De samiske institusjonene er viktige ressurser for samiske kunstnere og kulturutøvere.

Sametinget har i 2016 jobbet med en melding om samiske kulturinstitusjoner. I forbindelse med dett arbeidet holde Sametinget i 2016 et innspillseminar der alle de samiske kulturinstitusjoner var invitert. På møtet fikk institusjonene anledning til å gi innspill og synspunkter på utkast til meldingen og andre relevante forhold. Resultatene av dialogmøtene med institusjonene har vært at Sametinget har fått en grundig innsikt i status og utfordringer samt problemstillinger institusjonene står ovenfor. Innspillene har blitt tatt med videre i arbeidet med meldingen. Innspillseminaret har også resultert i nye nettverk, nye samarbeid og informasjonsutveksling mellom kulturinstitusjonene.

Følgende samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner mottar fast støtte; Árran lulesamisk senter, Samisk senter for samtidskunst, Senter for nordlige folk AS, Sjøsamisk kompetansesenter, Sijti Jarne, Várdob áiki, Pitesamisk hus, Samisk hus i Oslo, Lásságámmi, Villmarkscampen i Tollådal – pitesamisk, Saemien Sijte, Altta Sami Siida, Sjeltie – Samisk kulturpark, Vilgesvárre, Tana og Varanger museums-siida, Sjøsamisk tun.

3.3.5 Beaivváš Sámi Našunálateáhter

Nytt teaterbygg til Beaivváš Sámi Našunálateáhter har tidligere blitt prosjektert, men byggprosjektet har så langt ikke oppnådd finansiering og er således lagt på vent i regjeringen. Prosjektet har fått signaler fra Regjeringen om at eksisterende planene er for store og for kostnadskrevenende. Sametinget har som nevnt tidligere også tatt opp saken med Familie- og kulturkomiteen på Stortinget.

3.3.6 Saemien Sijte:

Horjemstangen er nå valgt som lokalitet for nybygget, og dette er akseptert av Kulturdepartementet(KUD). I statsbudsjett for 2015 ble det satt av kr. 3 mill. til et forstudie, av dette er om lag kr. 1,5 mill. brukt til den alternativvurderingen som er gjort av Statsbygg. I statsbudsjett for 2017 er det satt av kr. 6 mill. til forprosjekt for Saemien Sijte (finansiert over spillemidler). Statsbygg har nå utarbeidet en stram framdriftsplan for det videre arbeidet med mål om et ferdig forprosjekt til medio juni 2017.

3.3.7 Østsamisk museum:

Østsamisk museum skal bidra til styrking av den skoltesamiske kulturen. Sametinget har i 2016 hatt jevnlig kontakt med Statsbygg for å sikre framdrift i prosjektet. Statsbygg har forsikret Sametinget og Tana og Varanger Museumssida at det settes av tilstrekkelige ressurser fra Statsbygg's side for å ferdigstille bygget slik at innrednings- og utstillingsarbeidet kan fortsette. Østsamisk museum planlegges åpnet i juni 2017.

3.3.8 Vardobaiki

Det planlegges for nybygg for Vardobaiki samiske senter, og i den forbindelse er det utarbeidet en rom- og funksjonsplan. I mellomtiden planlegges det flytting inn i andre leide lokaler i løpet av 2017, noe som medfører økte utgifter til husleie. Det er tilgodesett i Sametingets budsjett for 2017.

3.4 Samisk idrett

Hovedmål:

- Bidra til et mangfold av idrettsaktiviteter.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samisk idrett	2 696 000	2 696 000	0	0,0 %
Kultur- og idrettstipend	100 000	100 000	0	0,0 %
Sum	2 796 000	2 796 000	0	0,0 %

I tillegg til Sametingets egen bevilgning til samisk idrett har vi fått bevilget kr 750 000 av Kulturdepartementet til samisk idrett (tippemidler) og som er inntektsført på denne posten. Bevilgningen er videre tildelt til Sámi Válašallan lihttu – Norga og Sámi Hearggevuoddjin-lihttu.

Delmål 1:

- Sikre et mangfold av samiske idrettsaktiviteter.

Som en oppfølging av strategiene i redegjørelsen om samisk idrett har Sametinget og de tre samiske idrettsorganisasjonene som mottar direktetilskudd over Sametingets budsjett, i 2016 satt i gang en prosess med å se på den fremtidige organiseringen av samisk idrett. Målet er å skape en felles paraply og dernest størst mulig idrettslig aktivitet av midlene som bevilges over Sametingets budsjett. Resultatet av arbeidet er så langt at partene har blitt enige om å sette ned et arbeidsutvalg som skal arbeide videre med dette.

Sametinget deltok under Arctic Winter Games i Nuuk på Grønland i mars 2016. Samisk ungdom deltok med utøvere i langrenn, jentefotball og kultur. Ungdommene representerte Sápmi på en flott måte, knyttet kontakter med annen ungdom fra deltagende regioner og hadde gode sportslige resultater. Sametinget, Sámiid Válašallan Lihttu og AWG har i 2016 sett på mulighetene for en utvidet delegasjon fra Sápmi. Det er foreløpig ikke tatt noen avgjørelser i saken.

Delmål 2:

- Motivere samisk ungdom til å engasjere seg innenfor kunst, kultur og idrett

Som en strategi for å nå dette målet har Sametinget annet hvert år bevilget kultur- og idrettsstipend til unge kultur- og idrettsutøvere mellom 16 og 25 år. For 2016 ble det utdelt fire stipend. Årets kandidater holder et høyt nivå, og fremstår som gode forbilder for samisk ungdom som ønsker å satse seriøst på idrett- og kunst/kulturutøvelse. Idrettsstipend ble tildelt til Rakel Birkeli, sykkel og Jan Arthur Reinås, langrenn. Kulturstipendene ble tildelt til Anna Linnea Fjellheim Varsi, dans og Elle Marie Hætta Isaksen, musikk.

3.5 Samiske medier

Mål:

- Et mangfold av samiske medier som synliggjør samisk språk, kultur og samfunnsliv.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samisk medier	3 316 000	3 316 000	0	0,0 %
Sum	3 316 000	3 316 000	0	0,0 %

Total utlån bokbusser, Nasjonalbibliotek statistikk:

	2010	2011	2012	2013	2014
Tana	8803	8543	6933	4373	4586
Nesseby	5449	5293	3513	2454	2913
Karasjok	3670	3519	3323	3766	2431
Porsanger	4657	5372	4376	5100	4902
Kautokeino	3462	2225	2614	2127	2017
Kåfjord	10457	13073	13524	14242	15 434
Sør Troms	13395	15536	13524	15637	16 087
Tysfjord	8071	8633	7431	6157	5712
Sør samisk bokbuss	13390	11644	8684	6394	6937
Sør-Trøndelag			31169	28193	31 108

Tildeling av driftstilskudd til de samiske bokbussene:

	Tildelt 2014	Tildelt 2015	Tildelt 2016
Karasjok	627 000	644 000	660 000
Porsanger	627 000	644 000	660 000
Kautokeino	283 000	291 000	298 000
Tana/Nesseby	1 730 000	1 777 000	1 821 000
Kåfjord	800 000	822 000	843 000
Lulesamisk	1 490 000	1 530 000	1 568 000
Sørsamisk	1 744 000	1 791 000	1 836 000
Sør-Troms	586 000	602 000	617 000
Sør-Trøndelag	824 000	846 000	867 000

Delmål 1:

- Bygge opp og utvikle samiske medier som bidrar til samfunnsengasjement.

Mediene skal være bidragsyttere til samfunnsengasjement og samfunnsdebatt, og på den måten bidra til en utvikling i det samiske samfunnet. I et språkutviklingsperspektiv er det viktig å legge til rette for at alle de samiske skriftspråkene synliggjøres. I 2016 har Sametinget gitt tilskudd til fem publikasjoner som på hver sin måte bidrar til å oppfylle Sametingets mål med tilskuddet.

Som grunnlag for en mulig fremtidig mediemelding ble det i desember 2016 arrangert et fagseminar der ulike samiske medier og medieaktører var representert. Resultatet fra seminaret er at Sametinget har fått et godt grunnlag for å utarbeide en fremtidige politikk innenfor medieområdet.

3.6 Samisk bibliotek

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Tilskudd til samiske bokbusser	9 170 000	9 170 000	0	0,0 %
Evaluerings av tilskudd til samiske bokbusser	470 082	500 000	29 918	6,0 %
Konferanse om samisk litteratur og kultur	152 330	100 000	-52 330	-52,3 %
Sum	9 792 412	9 770 000	-22 412	-0,2 %

Delmål 1:

- Kunnskap om samisk litteratur og kultur skal være kjent og tilgjengelig for brukerne.

Evaluerings av samiske bokbusser ble ferdigstilling i 2016. Evalueringen viser at bokbussene har en viktig rolle i å spre samisk litteratur og kultur til de samiske områdene i Norge, men at rammebetingelsene rundt ordningen må gjennomgås og korrigeres der det er behov.

Sametinget deltok på kontaktmøte med bokbussene i mai 2016. Resultatet fra møte var felles forståelse for behov for rapportering blant annet på utlån, samt informasjons-, idé og kunnskapsutveksling mellom de som jobber på bokbussene.

Delmål 2:

- Sametingets bibliotek er et kompetansesenter for samisk litteratur og samisk bibliotekstjeneste.

Sametingets arrangerte et miniseminar med joik som tema på Bibliotekmøtet i Tromsø. På bibliotekmøtet samles bibliotek fra hele landet. På seminaret deltok omtrent 20 personer. Resultatet av miniseminaret var at Sametinget fikk synliggjort samisk kultur og litteratur til et nytt publikum.

Samiske litteraturdager ble arrangert på Sametinget i september. Disse dagene har blitt et viktig arrangement hvor publikum og andre får mulighet til å møte samiske forfattere, og høre om forfattere som Nils-Aslak Valkeapää (Áillohaš) og Pedar Jälvi. I tillegg leste deltakere fra forfatterstudiet sine tekster. Videregående elever fra Alta og Kautokeino deltok begge dager, i tillegg til andre deltakere. Totalt var det 90 deltakere med på arrangementet. Resultatet av litteraturdagene var økt interesse for og ny kunnskap om samisk litteratur til potensielle lesere. I tillegg har litteraturdagene bidratt til økt oppmerksomhet rundt de samiske forfattere.

4 Barnehage

Hovedmål::

- Samisk språk, kultur, tradisjoner og grunnleggende verdier gjenspeiles i barnehagen.

Sametinget skal arbeide for å oppnå målet innen samisk barnehagetilbud ved å satse på følgende innsatsområder:

- Innholdet i barnehagen.
- Språkstimulering i barnehagen.
- Språkbadmodeller.
- Rekruttering av samiskspråklige ansatte.
- Pedagogisk materiell og leker.
- Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.

Generalforsamlingen,

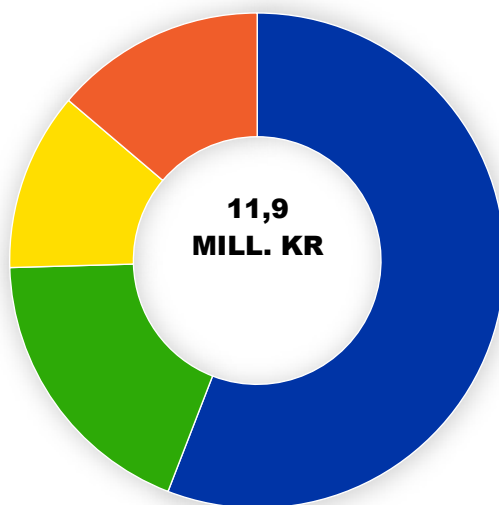
*som anerkjenner særlig den rett urfolksfamilier og urfolkssamfunn har til å beholde det felles ansvar for sine barns **oppdragelse, opplæring, utdanning og velferd**, i tråd med barnets rettigheter,*

(fra innledninga i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Barnehagekofferter med informasjonsmateriell om samiske forhold som kan brukes i norske barnehager.

Økonomiske virkemidler

■ Innholdet i barnehagen ■ Språkstimulering i barnehagen
■ Språkbadmodeller ■ Pedagogisk materiell og leker

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Innholdet i barnehagen	6 639 387	7 255 000	615 613	8,5 %
Språkstimulering i barnehagen	2 219 900	1 900 000	-319 900	-16,8 %
Språkbadmodeller	1 385 000	1 400 000	15 000	1,1 %
Pedagogisk materiell og leker	1 640 000	1 500 000	-140 000	-9,3 %
Sum	11 884 287	12 055 000	170 713	1,4 %

Tilskudd til de søkerbaserte ordninger til samiske barnehager ses samlet sett og viser et overskudd. Det vil si at underskudd på en av postene dekkes inn av overskudd i den andre posten, jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2013	50 000	0,9 %	90 600	0
2014	689 500	12,5 %	0	0
2015	1 229 325	22,3 %	0	58 700
2016	3 551 400	64,3 %	54 068	58 700
Sum	5 520 225	35,7 %	144 668	117 400

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 262 068. Det avsettes kr 5 520 225 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

Sametinget arbeider for at barn får det beste samiske barnehagetilbudet som tar utgangspunkt i samisk språk, verdier, normer og tradisjoner. Alle som ønsker samisk barnehagetilbud skal få det der de bor. Sametinget har tiltak som gjør det mulig for barnehagene å tilrettelegge samiske barnehagetilbud, og som gjør det mulig å øke kompetansen i samisk språk og kultur hos ansatte i barnehagene.

4.1 Innholdet i barnehagen

Mål:

- Barnehagen har et samisk innhold som fremmer utvikling, læring og dannelse i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling	6 554 113	7 155 000	600 887	8,4 %
Seminar for barnehageansatte	85 274	100 000	14 726	14,7 %
Sum	6 639 387	7 255 000	615 613	8,5 %

Den totale søknadssummen på tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling var på kr. 11 873 968. Det var 28 søknader, og av disse ble 28 innvilget.

4.1.1 Rett til samisk barnehagetilbud

Sametinget ser fortsatt at dagen lovgivning er et hinder for at sametinget skal oppnå sine mål. Barnehageloven må styrke barns rett til samisk barnehagetilbud. Spesielt fordi dagens lovgivning ikke gir rett til et samisk barnehagetilbud, men kun rett til barnehageplass. Sametinget har gitt innspill til Kunnskapsdepartementet om forslag til endring, og vil følge dette opp videre.

4.1.2 Ny rammeplan for barnehagenes innhold og oppgaver

Kunnskapsdepartementet utarbeider ny rammeplan for barnehagenes innhold og oppgaver. Sametingets innspill har vært bygget på at det i den nye rammeplanen må være et gjennomgående samisk perspektiv. Det er viktig for Sametinget å understreke at barnehager med samisk barnehagetilbud skal kunne «eie» og få nytte av dokumentet på lik linje med andre barnehager. Sametinget vil følge opp og prioritere dette arbeidet fremover.

4.1.3 Etablering av samisk barnehagetilbud

Manglende samiske barnehagetilbud og ventelister til samiske barnehageplasser har vært aktuelle problemstillinger i mange kommuner i 2016. Foreldre opplever å ikke få plass til sine barn i samiske barnehager, og at noen kommuner ikke prioriterer å tilrettelegge for samisk barnehagetilbud. Sametinget har hatt dialog og møter med både foreldre og kommuner. Dette har blant annet resultert i at det er etablert sørsamisk avdeling på Røros, og en nordsamisk avdeling i Tromsø. Sametinget har bidratt med etableringstilskudd til disse to barnehagene.

4.1.4 Sametingets deltakelse i nasjonale satsinger

Sametinget deltar i nasjonale referansegrupper for å løfte det samiske perspektivet, for å bidra til at kvaliteten i samiske barnehagetilbud øker. Sametinget sitter i arbeidsgruppa for utvalget kvalitet i barnehagen. Arbeidsgruppa har gjennomført en nasjonal foreldreundersøkelse. Sametinget har sett det nødvendig å bruke tid på å forklare hvorfor denne undersøkelsen må ha et samisk innhold og perspektiv. Resultatet av dette arbeidet ble at samisk perspektiv tilslutt ble tatt med, og undersøkelsen ble oversatt til nordsamisk.

Sametingets og nasjonale satsinger på barnehageområdet er like. Nasjonalt satses det å bedre kvaliteten i barnehagene. Sametinget satser på å styrke kvaliteten i samiske barnehager. Utfordringen er at Sametinget ikke har like rammer og ressurser til gjennomføring av denne satsingen. Nasjonalt er det prioritert store økonomiske rammer til å øke kvaliteten i norske barnehager. Sametinget forstår at samiske barnehager regnes å være en del av norske barnehager, at samiske barnehager er inkludert i nasjonale satsinger. Utfordringen er at samiske barnehager har andre verdier, språk og en annen kultur. Skal nasjonale satsinger favne samiske barnehager i like stor grad som norske barnehager, mener Sametinget at samiske barnehager skal ha samme utgangspunkt som norske barnehager. Satsinger må gå parallelt. Effekten av hvordan satsinger skjer i dag er at samiske barnehager ikke får like muligheter for likeverdig utvikling.

4.2 Språkstimulering i barnehagen

Mål:

- Barn får stimulert sin språkutvikling på nord-, lule- og sørsamisk.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Samisk språkopplæring	1 819 900	1 500 000	-319 900	-21,3 %
Tilskudd til samisk språkopplæring	400 000	400 000	0	0,0 %
Sum	2 219 900	1 900 000	-319 900	-16,8 %

Underskuddet skyldes merforbruk og Sametinget har omdisponert midler til posten jf. råds sak SR 183/16 Omdisponering av regnskap. Den totale søknadssummen på tilskudd til samisk språkopplæring var på kr. 1 873 968. Det var 28 søknader, og av disse ble 28 innvilget.

4.2.1 Språksituasjonen i samiske barnehagetilbud

Sametinget har gjennom arbeidet med samarbeidsavtaler med bykommuner berørt barnehagespørsmål. Det har vært dialog med foreldrerepresentanter og kommunene hvor det har kommet fram at det er lange ventelister på plass for samiske barnehager i Oslo, Tromsø og Alta. Grunnen til lange ventelister er at foreldre ønsker et fullverdig samiskspråklig barnehagetilbud hvor samisk er hverdagsspråket i barnehagen.

Samtidig viser barnehagenes rapporteringer at språksituasjonen og innholdet i samiske barnehagetilbud varierer. Det store mangfoldet i det samiske samfunnet gjør at barnehagene må legge til grunn den lokale kulturen for sin barnehage. Som følge av dette har Sametinget sett det nødvendig å se nærmere på hvordan språksituasjonen er i barnehagene. Det er gjennomført møter med i underkant av 20 samiske barnehager. Sametinget har sett at barnehagene har ulike forutsetninger og utfordringer.

På den andre siden har barnehagene mange felles utfordringer. Det å øke de ansattes kompetanse i samisk språk og kultur, og rekruttere samiskspråklige ansatte er utfordringer som mange barnehager i dag har. Samiskspråklige ansatte er en forutsetning for at barnehagens hverdagsspråk er og blir samisk. Gjennom dialog med Sametinget har mange ansatte beskrevet et ønske om å ta kurs i samisk språk, men det har vært vanskelig å få dette til i praksis. Det har blitt ytret ønske om desentralisert barnehagelærerutdanning. Sametinget ser at utfordringer med utdanning og kompetanseheving er noe som går igjen og vil følge opp dette.

Barnehagene savner verktøy som de kan bruke som støtte i arbeidet med samisk språk. Barnas ulike språknivå krever metoder som er tilpasset barna. Barnehager velger i dag selv hvordan de organiserer og hvilke metoder de velger for språkarbeidet. En metode som er i bruk i dag i noen barnehager er giellačeahppi/ språkstimulator. Giellačeahppi er ansatt på toppen av ordinær bemanning. Dette for at barnehagene får mulighet til å prioritere språkrevitalisering og språkbevaring. I dag er det noen barnehager som får tildelt midler til språktiltak som dette, og tilbakemeldingene der er at barnehagene med denne støtten oppnår bedre effekt av språkarbeidet i form av at flere barn tilegner seg og utvikler sitt samiske språk. Voksne i barnehagen får også god språkstøtte fra giellačeahppi.

4.2.2 Samisk språkopplæring

Sametingets tilskuddsordning til samisk språkopplæring er tenkt til gjennomføring av samisk språkopplæring slik at barna får lære, styrke og utvikle sitt samiske språk. Forbruket i 2016 var på kr 1 891 968. Det var en økning i antall tilskudd i 2016 til samisk språkopplæring og i alt ble det gitt samisk språkopplæring i 28 barnehager. Dette resulterte i at 115 barn fikk samisk språkopplæring, herav 95 nordsamiske, 1 lulesamisk barn og 19 sørsamiske barn.

I 2016 har flere nye barnehager tatt kontakt om informasjon om samisk språkopplæring da de har barn som skal få tilrettelagt samisk språkopplæring i barnehagen. Barnehagenes utfordring er at de har ingen eller lite informasjon om samisk språk og kultur. Effekten av dette kan være at barnehageansatte ikke prioriterer å arbeide for å tilrettelegge samisk barnehagetilbud. Sametinget ser behov for å prioritere at barn får et samisk barnehagetilbud og den språkopplæringen som de skal ha.

Sametinget opplever også en økning fra norske barnehager som søker tilskudd til å øke ansattes kompetanse om samisk språk og kultur. Disse søknadene blir avslått, da de ikke kommer inn under ordningens målgruppe. Denne økningen viser et behov for veiledningsmateriell og verktøy for norske barnehager. Et sentralt spørsmål er hvem som har ansvar for å utvikle informasjonsmateriell og verktøy for disse barnehagene, og dette vil Sametinget følge videre opp.

4.3 Språkbudmodeller

Mål:

- Barnehager med samisktilbud har gode språkopplæringsmodeller.

	Regnskap Budsjet 2016		Avvik	i %
Prosjekter og utviklingsarbeid	1 385 000	1 400 000	15 000	1,1 %
Sum	1 385 000	1 400 000	15 000	1,1 %

Den totale søknadssummen var på kr. 1 681 000. Det var ni søknader, og av disse ble sju innvilget.

4.3.1 Barnehageseminarer

Sametinget har i 2016 gjennomført to seminarer for barnehageansatte. Tema på seminarene har vært hverdagsspråket i barnehagene. Dette er arenaer som bidrar til at barnehageansatte får møte andre som har samme erfaringer og utgangspunkt i sitt arbeid. En slik møteplass bidrar til erfaringsutveksling, kompetanseheving og veiledning. Seminarene styrker samarbeidet mellom Sametinget og barnehagene. Sametinget ser at deltakerene er motiverte og at de jobber målbevisst med samisk innhold og språk i barnehagene. Barnehageansatte har gitt tilbakemelding om at de har behov for å møtes oftere slik at de ikke blir så alene om de utfordringene de står ovenfor.

4.3.2 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid

Mål for ordningen er at barnehager med samisktilbud har gode språkopplæringsmodeller.

Prioriterte områder under denne ordningen var språkbadprosjekter og lokale utviklingsprosjekter.

Forbruket i 2016 har vært på kr 1 385 000, som gir et underforbruk på kr 15 000. Dette er blitt brukt til dekning av overforbruk av tilskudd til pedagogisk materiell og leker.

4.4 Rekruttering av samiskspråklige ansatte

Mål:

- Barnehagene har tilstrekkelig samiskspråklige ansatte.

Sametinget skal bidra til at rekruttering settes på dagsorden gjennom samarbeid med sentrale myndigheter. I 2016 har Sametinget blant annet gitt stipend til samiskspråklige studenter som tar barnehagelærerutdanning. Det har vært et ønske om å ha mer fokus på rekruttering, men en tettere oppfølging av dette arbeidet har ikke blitt prioritert på grunn av ressursmangel.

4.5 Pedagogisk materiell og leker

Mål:

- Barnehagene har pedagogisk materiell og leker som dekker deres behov.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Pedagogisk materiell og leker	1 640 000	1 500 000	-140 000	-9,3 %
Sum	1 640 000	1 500 000	-140 000	-9,3 %

Underskuddet skyldes merforbruk og Sametinget har omdisponert midler til posten jf. rådssak SR 183/16 Omdisponering av regnskap. Den totale søknadssummen var på kr. 4 717 800. Det var åtte søknader, og av disse ble to innvilget.

4.5 1 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell

Pedagogisk materiell og leker skal bidra til at kvaliteten i samisk barnehagetilbud styrkes. Det ble innvilget tilskudd på kr 1 640 000 i 2016. Midlene har gått til utarbeiding av språkstimuleringsmateriell og en eventyrpakke. Overforbruket skyldes at det ble igjen midler på ordningen prosjekter og utviklingsarbeid, som ble omdisponert til denne ordningen. I tillegg ble det gjort tilbakebetalinger. Sametinget vil fortsatt bidra til at det utvikles pedagogisk materiell i de kommende år.

4.5.2 Ferdigstilte prosjekter

I 2015 var det prioritert språkstimulerende materiell i form av trykte spill og applikasjoner, og i 2016 ble 11 spill og 1 bok ferdigstilt. Prosjektene ble ferdigstilt på et år, selvom de har hatt ferdigstillelsesfrist på to år. Materialet er tilgjengeliggjort på læremiddelportalen Ovtta.

4.5.3 Barnehagekofferter

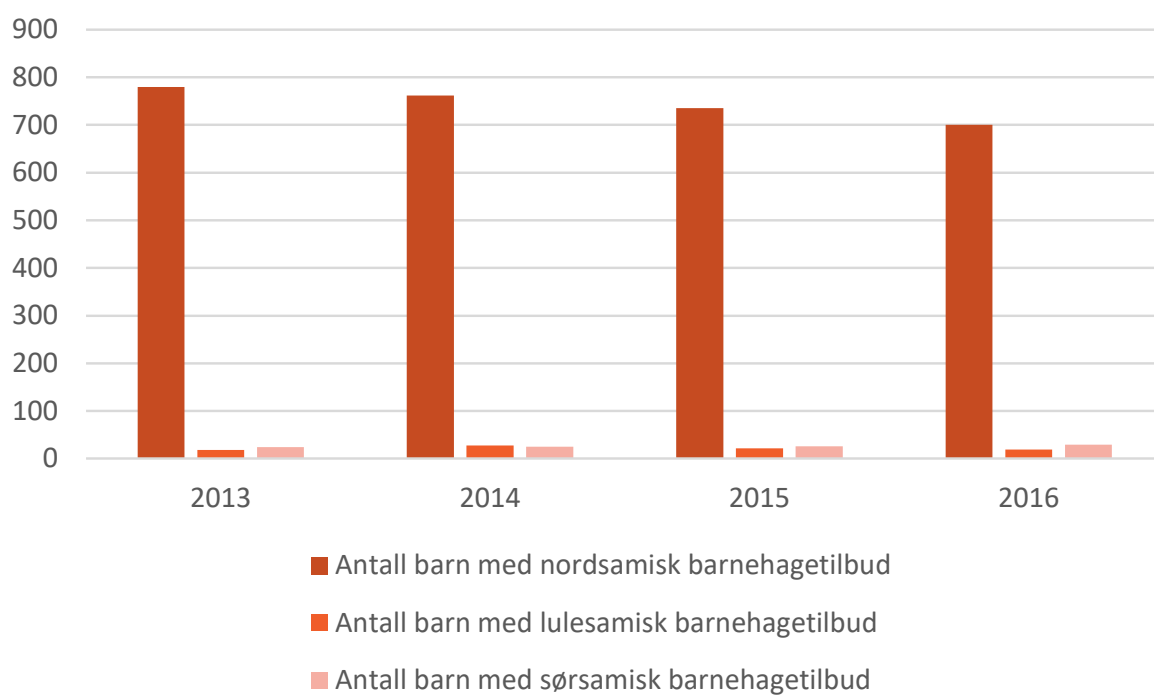
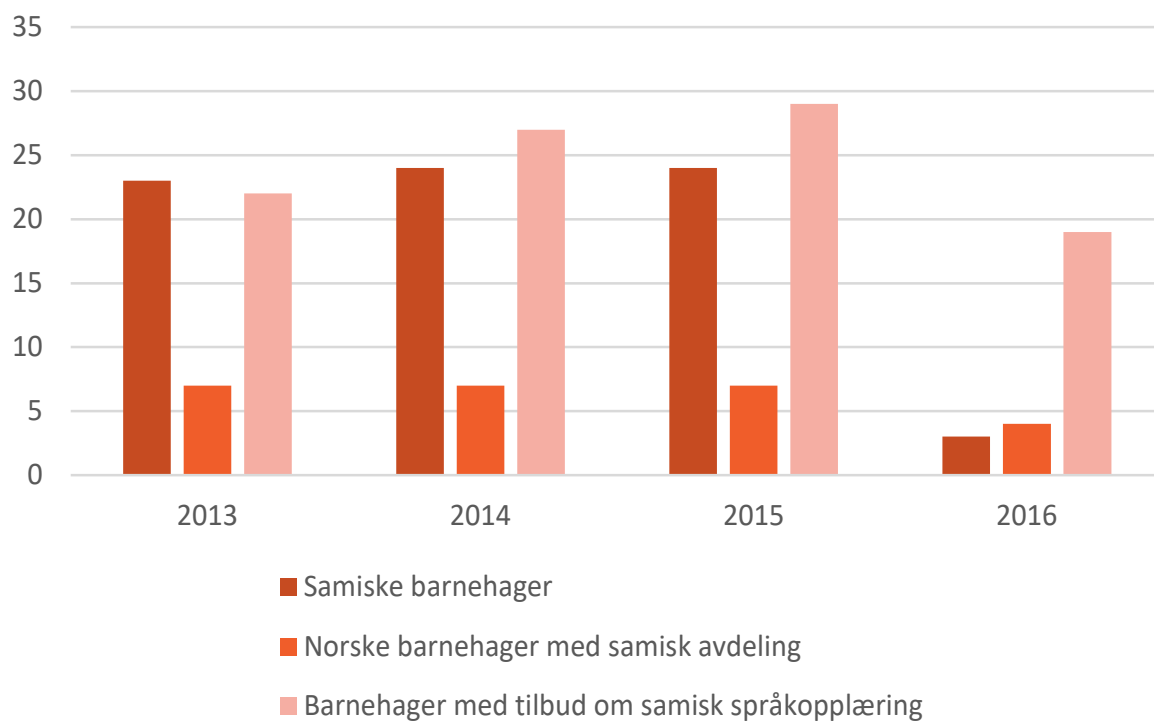
I følge rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver skal alle barnehager i Norge formidle om samer og samisk kultur. Sametinget har de siste år sett at norske barnehager har et stort behov for informasjonsmateriell for bruk i barnehagen. Det er ikke utviklet informasjonsmateriell om samiske forhold som kan brukes i norske barnehager. Forespørslene har økt spesielt i forbindelse med at barnehagene skal ha tema om samenes nasjonaldag. Sametinget har med bakgrunn i dette utviklet to kofferter med informasjon og materiell som blant annet inneholder koffer til dukker og barn med tilhørende filmsnutt om hvordan kle på dukkene med kofte. Koffertene har vært til utlån i flere kommuner fordelt på 39 barnehager. Koffertene er populære og det står 11 kommuner, 14 barnehager og en skole på ventelista pr. 31.12.2016.

4.6 Samarbeid og sammenheng mellom hjem, barnehage og skole

Mål:

- Sammenheng og progresjon i læringsinnholdet fra barnehage til skole som sikrer kontinuitet i arbeidet med samiske språk og kultur.

Temaet overgang fra barnehage til skole har vært et av temaene som Sametinget har tatt opp i dialog med kommunene. Barnehagene i samiske kommuner sier at de fleste barn som går i rene samiske barnehager velger å begynne på samisk skole eller i samisk klasse. Det har vært et ønske om mer fokus på samarbeid og sammenheng mellom hjem, barnehage og skole, men en tettere oppfølging av dette arbeidet har ikke blitt prioritert på grunn av ressursmangel.

5 Grunnopplæring

Hovedmål:

- Den samiske befolkningen har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som kreves for å bevare og utvikle samiske samfunn.

Sametinget skal arbeide for å oppnå hovedmålet innen opplæring og utdanning ved å satse på følgende innsatsområder:

- Den samiske elevens rettigheter og skolens innhold og verdigrunnlag.
- Rammevilkår for læringsmiljø.
- Læremidler.

1. Urfolk har rett til å opprette og ha kontroll over sitt eget utdanningssystem og institusjoner som gir opplæring på deres eget språk, på en måte som svarer til undervisnings- og læringsmetodene i deres egen kultur.

2. Individuer tilhørende urfolk, særlig barn, har rett til alle nivåer av og former for statlig utdanning, uten diskriminering.

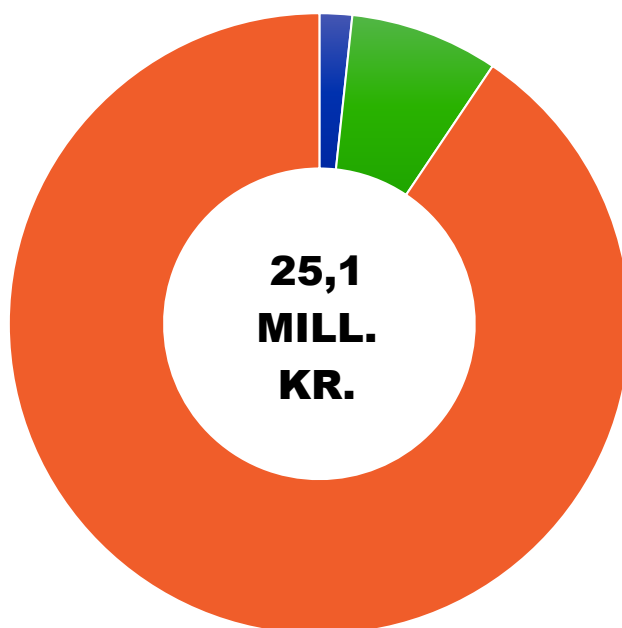
3. Statene skal, sammen med urfolk, treffe effektive tiltak slik at individer tilhørende urfolk, særlig barn, herunder de som lever utenfor sine egne lokalsamfunn, har tilgang til opplæring i sin egen kultur og på sitt eget språk, når det er mulig.

(Artikkel 14 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

AÁBC Alfabehta. Appen lar deg lære deg bokstavlydene i hele det nordsamiske alfabetet, utformet som små spill. Appen er utviklet av Stadped.

Økonomiske virkemidler

- Den samiske elevens rettigheter og skolens innhold og verdigrunnlag
- Rammevilkår, læringsmiljø og samarbeid om opplæring
- Læremidler

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Den samiske elevens rettigheter og skolens innhold og verdigrunnlag	425 164	1 000 000	574 836	57,5 %
Rammevilkår. Læringsmiljø og samarbeid om opplæringen	1 934 813	1 150 000	-784 813	-68,2 %
Læremidler	22 692 972	23 025 000	332 028	1,4 %
Sum	25 052 949	25 175 000	122 051	0,5 %

De søkerbaserte tilskuddspostene under grunnopplæring viser et overskudd. Overskuddet skyldes tilbaketrekning av tidligere gitte tilskudd.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2009	0	0,0 %	24 039	0
2010	2 695 000	5,3 %	0	0
2011	3 081 000	6,1 %	0	0
2012	4 938 134	9,8 %	170 813	0
2013	6 289 275	12,4 %	616 083	405 060
2014	11 465 391	22,6 %	6 789	0
2015	10 814 600	21,4 %	450 000	0
2016	11 351 450	22,4 %	0	0
Sum	50 634 850	100,0 %	1 267 724	405 060

Det er gjort tilbaketrekninger av ikke gjennomførte prosjekter på kr 1 672 784. Det avsettes kr 50 634 850 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

5.1 Den samiske elevens rettigheter og skolens innhold og verdigrunnlag.

Mål:

- Samiske elever har reell rett til kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk og på grunnlag av samiske verdier, samisk kultur og samfunnsliv.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Revidering av læreplaner	247 270	500 000	252 730	50,5 %
Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	177 894	500 000	322 106	64,4 %
Sum	425 164	1 000 000	574 836	57,5 %

Revidering av læreplaner viser et overskudd på kr 252 730. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen viser et overskudd på kr 322 106. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 1 000 000. Det var seks søknader, og av disse ble fire innvilget.

Delmål 1:

- Samiske elever, uavhengig av hvor de bor, har rett til opplæring i og på samisk og med basis i samisk språk, kultur og samfunnsliv.

5.1.1 Reise i sørsamisk område

I forbindelse med Sametingets arbeid for å få til en helhetlig utvikling av sørsamiske barns oppvekst- og opplæringssituasjon besøkte Sametinget flere steder i sørsamisk område i februar 2016. Formålet var å få innblikk i situasjonen og utfordringer i oppvekst og utdanning. Resultatet av reisen var et godt kunnskapsgrunnlag som vil danne basis for det videre arbeidet med sørsamisk opplæring.

5.1.2 Videregående opplæring

Sametinget og Kunnskapsdepartementet er ikke enig i vurdering av estimert elevtall for ny Samisk videregående- og reindriftsskole i Kautokeino. Departementet har informert Sametinget om at Statsbyggs planer bør reduseres, og har foreslått en samlokaliseringssløsning og reduksjon i estimert elevtall fra 150 til 115. Sametinget har signalisert til departementet at vi vil jobbe videre med saken.

Sametinget har gitt innspill til Kunnskapsdepartementets rapport "Kunnskapssektoren sett utenfra", om eierskapet til de samiske videregående skolene, nasjonale sentre i opplæringen og senter for internasjonalisering av utdanning/ SIU ble utarbeidet i 2016. Sametinget mener at eierskapet til de samiske videregående skolene bør videreføres som i dag, og at Senter for samisk i opplæringa gis status som et nasjonalt senter. Sametinget støtter at SIU får hovedansvaret for internasjonalisering av utdanning. Sametinget har etterlyst informasjon om oppfølgingen av denne rapporten.

Som et ledd i Sametingets arbeid med å ivaretar samiske elevers rettigheter har Sametinget i år gitt innspill til Troms fylkeskommune om videregående opplæring i Troms.

Sametinget styrket sitt kunnskapsgrunnlag om samiske elever og videregående skoler sin utfordringer i hverdagen. Sametinget gjorde dette blant annet gjennom møter med elevorganisasjonen og de videregående skolene i Lakselv og Karasjok. På møtene deltok også leder for Sametingets ungdomspolitiske utvalg/SUPU. Tema for skolemøtene var samisk opplæring, om å være borteboer, trivsel og arbeid mot mobbing.

Kompetanse Norge / et nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk, med særlig vekt på voksnes læring

Regjeringen er i slutfasen i utviklingen av en nasjonal strategi for kompetansepolitikk som skal ivareta tilgangen til nok kvalifisert arbeidskraft, god kompetanse og målrettet læring i arbeidslivet. Etter Sametingets anbefaling avholdte Kompetanse Norge (tidligere Vox) i samarbeid med Sametinget og Kunnskapsdepartementet, konferansen "Samisk perspektiv i nasjonal kompetanse strategi", der samiske organisasjoner, partene i arbeidslivet, og andre sentrale aktører var invitert. Resultatet ble blant annet at Kompetanse Norge vil prioritere midler til samiske prosjekt i 2017.

5.1.3 Rapportering til FN

Sametinget mottok regjeringens utkast til Norges femte og sjette rapport til FNs barnekomité til uttalelse fra Barne- og likestillingsdepartementet. Sametingets innspill ble oversendt til departementet, men ble i svært liten grad tatt inn i den nasjonale rapporteringen. Sametinget besluttet å oversende en supplerende rapport til FNs komité for barnets rettigheter, med fokus på status for samiske barns rettigheter på følgende områder:

- Generell implementering av barnekonvensjonen
- Diskriminering
- Prinsipper om barnets beste
- Vold
- Familiemiljø og alternativ omsorg
- Nedsatt funksjonsevne, generell helse og velferd
- Utdanning, fritid og kulturelle aktiviteter
- Spesielle beskyttelsestiltak

Sametinget har i 2016 gitt innspill til den 9. Nasjonale rapportering på UNESCO konvensjonen av 1960 mot diskriminering i utdanning. Rapporten dekker årene 2012-2015.

Delmål 2:

- Alle elever har kunnskap om samisk språk, kultur og samfunnsliv.

5.1.4 Ny generell del av læreplanverket

Sametinget har etter opplæringsloven, myndighet til å fastsette læreplaner i samiske fag, læreplaner for særskilte samiske fag på videregående opplæring og samisk innhold i ordinære læreplaner for fag og i samiske parallelle læreplaner. Kunnskapsdepartementet konsulterte Sametinget om tiltakene i Stortingsmelding Meld. St. 28 Fag - Fordypning –Forståelse. Meldingen legger grunnlaget for regjeringens planer om en fornyelse av Kunnskapsløftet. Resultatet av konsultasjonene ble at kravet fra Sametinget

om at fornying av Kunnskapsløftet –samisk læreplanverk skal skje parallelt med revidering av det ordinære læreplanverket for Kunnskapsløftet, og at gjeldende Prinsipper for opplæring –samisk skal ivaretas i ny generell del ble tatt inn i meldingen.

Sametinget har opprettet en ressursgruppe på seks fagpersoner, som skal bistå Sametinget i arbeidet med ny generell del. Sametinget vil behandle ny generell del i 2017.

Delmål 3:

- Implementere samisk tradisjonell kunnskap i opplæringen og i lokale læreplaner.

5.2 Rammevilkår for læringsmiljø

Mål:

- Gode rammevilkår for læringsmiljø.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Nettverk for samiskopplæring	200 000	200 000	0	0,0 %
Artic Indigenous Education conference (AIEC)	1 626 813	830 000	-796 813	-96,0 %
Spesialpedagogiske fagdager	108 000	120 000	12 000	10,0 %
Sum	1 934 813	1 150 000	-784 813	-68,2 %

Posten AIEC viser et merforbruk på kr -796 813. Underskuddet skyldes reise- og tolkeutgifter det ikke var tatt høyde for. Sametinget valgte å tolke på flere språk, ikke bare samisk – engelsk, som først planlagt. I tillegg var det tilreisende gjester som det ikke var tatt høyde for, dette var blant annet representanter fra Australia tilknyttet WINHEC. Grunnen til at sametingsrådet ønsket disse gjestene til konferansen var den forestående akkrediteringen av samisk videregående skole i Kautokeino til WINHEC, som Sametinget støtter. Det kom også gjester fra Russland som fikk reisekostnadene dekket. Sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Delmål 1:

- Samisk opplæring har rammevilkår som sikrer kvalitetsmessig god opplæring

5.2.1 Friere skolevalg i videregående opplæring - forskrift

Utdanningsdirektoratet har foreslått en ny forskrift som gir elever mulighet til å velge videregående opplæring i andre regioner enn sin egen. I forskriften foreslås det at de samiske elevenes rettigheter for opplæring i eller på samisk og i særskilte samiske fag skal komme under kategorien prioriterte gjesteelever, og under kategorien særlige sosiale eller pedagogiske behov. Dette har Sametinget i høringsuttalelsen sagt seg uenig i. Samiske elevers rett til samisk opplæringstilbud er verken et særskilt pedagogisk eller et særskilt sosialt behov. Utdanningsdirektoratet fant det ikke nødvendig å forskriftsfeste denne retten. Sametinget følger dette opp med departementet.

5.2.2 Finansiering av samisk som andrespråk, samisk 4

I 2016 ble samisk 4 tatt med i grunnlaget for statlig tilskudd til skoler som tilbyr samisk undervisning. Samiske elever på videregående skole kan velge flere nivåer av samisk som andrespråk, der samisk 4 er en av variantene. Samisk 4 er beregnet for elever som ikke har hatt samisk undervisning tidligere. Denne varianten ble innført av Sametinget i forbindelse med reform av læreplaner i samisk i 2014. Samisk 4 har ikke tidligere vært med i grunnlaget for statlig tilskudd til skoler som tilbyr samisk undervisning. Sametinget har flere ganger bedt departementet inkludere samisk 4 i finansieringsordningen. I 2016 ble ordningen inkludert.

Delmål 2:

- Alle elever har et inkluderende og trygt læringsmiljø.

5.2.3 Foreldreutvalget grunnskolen/FUG

Sametinget har i samarbeid med FUG hatt møter med samiske foreldre for å vurdere behovet for et eget samisk foreldrenettverk under FUG. Kunnskapsdepartementet er foreløpig ikke positiv til et eget samisk foreldrenettverk under FUG. FUG planlegger å arrangere et samisk foreldreseminar i Tråante 10.februar 2017, hvor også Sametinget deltar. Målet er å samle de samiske foreldrene og foresatte i en egen konferanse.

5.2.4 Et trygt læringsmiljø

Som et ledd i Djupedalutvalgets innstilling og Sametingets arbeid for et trygt læringsmiljø på skolene, deltar Sametinget blant annet i Partnerskap mot mobbing fra 2015-2020. I tillegg har Sametinget utlyst slagordkonkurranse på skolenivå hvor skolene utfordres til å bidra med slagord for et bedre psykososialt miljø på skolene. Dette for å bistå skolene i deres arbeid med å forhindre mobbing.

Delmål 3:

- Alle som har ansvar for opplæring har god kunnskap og bidrar til godt samarbeid om samisk opplæring.

5.2.5 Informasjon og veiledning om samiske elevers rettigheter

Sametinget får ofte henvendelser fra foreldre om samisk opplæring og antall henvendelser øker. Mange skoleeiere har manglende kunnskaper om elevers rettigheter til samisk opplæring og hvordan dette kan organiseres. Holdningen hos skoleeiere kan være utfordrende og fører til at samiske elever ikke får oppfylt sine rettigheter. Noen elever blir til og med nektet å ha opplæring i to førstespråk selv om de har rett til det. Sametinget informerer og veileder foreldre om hvordan de kan gå fram for å kreve sine rettigheter. I tillegg har Sametinget gitt informasjon og veiledning til lærere, lærerstudenter, foreldre og andre om samisk læreplanverk og om organisering av opplæring og om læremidler. Resultatet av dette har vært at flere har fått den opplæring de har rett på.

5.2.6 Internasjonalt samarbeid

Sametinget arrangerte i samarbeid med Sámi allaskuvla utdanningskonferansen Arctic Indigenous Education Conference (AIEC) 2016. Arktiske utdanningskonferanser er blitt arrangert rundt om i den arktiske regionen siden midten av 70-tallet. Intensjonen med slike konferanser er å dele erfaringer fra urfolksverden innen utdanning, ved å se på oppnådde resultater, dele god praksis, identifisere utfordringer og bidra til nye perspektiver. Tema for AIEC 2016 var «Revitalisering», med spesiell vekt på følgende områder

- Digitale muligheter innen urfolksutdanning.
- Ny praksis i arktisk utdanning.
- Språklig revitalisering.
- Kulturell revitalisering.

I forbindelse med konferansen ble det også arrangert et ministermøte der en avtale om samarbeid på utdanningsområdet, The Memorandum of Understanding on Circumpolar Cooperation on Indigenous Education ble underskrevet. Partene er: Sametinget i Norge, Grønland og Manitoba, The Northwest Territories og Nunavut i Canada. Formålet med avtalen er å utveksle erfaringer og samarbeide om løsninger på utfordringer som samer og inuitter har til felles på utdanningsområdet. Den neste sirkumpolare utdanningskonferansen skal avholdes på Grønland i 2019.

5.2.7 NetSam – nettverk for samisk opplæring

Sametinget gir direktetilskudd til NetSam, NetSam arrangerer årlige medlemsmøter med en fagdel. Sametingsrådet har deltatt på møte med styret og har flere møter med leder blant annet angående læremidler og arbeidet med læreplanrevideringer. Sametinget har fått mye gode innspill til dette arbeidet fra nettverket.

5.2.8 Samiske fagdager

Nettverket SEAF/Samisk spesialpedagogisk nettverk, avholder samiske pedagogiske fagdager annet hvert år som kompetanseutvikling. I 2016 ble fagdagene avholdt i Kirkenes og hadde «Krafttak for samiske barn og unge» som tema. Sametinget har bevilget tilskudd til dette arrangementet og Sametinget har observatørrolle i SEAF.

5.3 Læremidler

Mål:

- Samiske elever har tilgang til kvalitetsmessig gode samiske læremidler, som er i tråd med gjeldende læreplanverk i alle fag i grunnopplæringen.

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Utvikling av læremidler	20 652 616	20 725 000	72 384	0,3 %
Utrekning av rammeavtaler for læremidler	40 356	300 000	259 644	86,5 %
Ovtas - Aktan - Aktasne	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Sum	22 692 972	23 025 000	332 028	1,4 %

Utvikling av læringsressurser viser et overskudd på kr 72 384. Overskuddet skyldes tilbaketrekning og tilbakebetaling av tidligere gitte tilskudd. Utrekning av rammeavtaler for læremidler viser et overskudd på kr 259 644. Etter Sametingets vurdering var det nødvendig å bestille en utredning om rammeavtaler gjennom offentlig anskaffelse. Sametinget ba bistand fra et advokatfirma i dette arbeidet og de har laget en anbefaling, slik sametingsrådet ønsket. Det ble en mye rimeligere løsning enn forutsatt. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 61 067 860 Det var 29 søknader, og av disse ble 11 innvilget.

Delmål 1:

- Det utvikles ordinære og særskilt tilrettelagte læremidler på alle tre samiske språk.

I 2016 ble det ferdigstilt læremidler blant annet til fagene:

5.3.1 Utvikling av læremidler

Sametinget ser at det er langt fram til vi oppnår hovedmålet om kvalitetsmessige gode samiske læremidler som er i tråd med gjeldende læreplanverk. Situasjonen er spesielt prekær i lulesamisk område. Selv om det produseres flere læremidler årlig, er det fortsatt et stort behov for samiske læremidler på de tre samiske språkene som er i tråd med gjeldende læreplaner. Behovet skyldes etterslep fra tidligere tider, læreplanrevideringer og den begrensede bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet. På nordsamisk begynner vi nå å få en bedre dekning av læremidler i kjernefagene, vurdert ut fra hva som finnes eller hva som er under produksjon. Når det gjelder lule- og sørsamiske læremidler, er mangelen på læremidler fremdeles stor både i kjernefagene og særlig i de øvrige fagene. Medvirkende årsak til forsinkelser på lule- og sørsamiske læremidler er begrensede læremiddelforfattere og oversettere.

- Nordsamisk førstespråk for 5.årstrinn. Dette var første årstrinn i et læreverk for 5.-7.årstrinn.*
- Nordsamisk andrespråk, tre deler av et læreverk for 1.-7.årstrinn ble ferdigstilt*
- Sørsamisk som førstespråk, 6.årstrinn i et læreverk for 5.-7.årstrinn*
- Nordsamisk matematikk for 8.-10. årstrinn, deler av verket ble ferdigstilt . Elevboka for 10.årstrinn gjenstår.*
- Lulesamisk matematikk for 1.-7.årstrinn, deler av verket ble ferdigstilt.*
- Nordsamisk særskilt tilrettelagte læremidler, letteste bøker for 1.-4.årstrinn og APP som skal styrke lesing*
- Lule- og nordsamisk særskilte tilrettelagte læremidler, kartleggingsmateriell for språkforståelse.*

I år har Sametinget igangsatt utvikling av historielæremidler for mellomtrinnet på lulesamisk, fortsettelse utvikling av lulesamisk og nordsamisk førstespråks læremidler for videregående nivå, læremidler i nordsamisk som andrespråk for ungdomstrinnet og duodji temalæremidler for videregående nivå. Innenfor særskilt tilrettelagte læremidler ble det gitt tilskudd til produksjon av lettlesthefter for 1.-7 årstrinn på nord- og lulesamisk. Disse læremidlene skal ferdigstilles senest 2020.

Sametinget har årlige prosjektmøter med læremiddelprodusenter. I år har samtlige gitt tilbakemelding om store utfordringer i utviklingen av de lulesamiske læremiddelprosjektene. Det er den store mangelen på læremiddelforfattere, korrekturlesere og oversettere, som gjør at produksjonen av læremidler på lulesamisk nærmest har stoppet opp. Etter Sametingets vurdering er situasjonen prekær. Forlagene vurderer å avbryte påbegynte lulesamiske læremiddelprosjekter og ikke lenger søke på lulesamiske prosjekter i fremtiden. Sametinget vil bringe denne problemstillingen inn i oppfølgingen av NOU 2016:18 Hjertespråket forslag til lovverk, tiltak og ordninger for samisk språk, og overfor myndighetene.

5.3.2 Matematikkverket Multi

Fremdriften og fullførelse på oversetting av matematikkverket Multi til lulesamisk og sørsamisk har ikke gått som forventet. Dette skyldes manglende lulesamiske og sørsamiske språkressurser, både oversettere og korrekturlesere. Planen nå er å få ferdigstilt samtlige lærebøker for 1.-7. årstrinn til skolestart i august 2017, og nettdelene til desember 2017.

5.3.3 Seminar og fagdag om læremidler

Som et resultat av møter og dialog med læremiddelprodusentene har Sametinget fått et bedre samarbeid og felles forståelse for Sametingets arbeid med utvikling av samiske læremidler. Sametinget har avholdt seminar og fagdag for samiske læremiddelutviklere i 2016. Tema for seminaret var Sametingets tilskuddsregelverk. Seminaret resulterte blant annet i etablering av en arbeidsgruppe mellom Sametinget og Sálas som har vurdert og kommet med forslag til revideringer av regelverket. Fagdagen ble arrangert av IKT-senter som hadde gjennomgang av kvalitetskrav for digitale læremidler.

5.3.4 Utredning av inngåelse av rammeavtaler av rammeavtaler for læremiddelproduksjon

Sametingets gjennomførte i 2016 en juridisk utredning om fordeler og ulemper ved inngåelse av rammeavtaler med læremiddelprodusenter. Utredningen konkluderte med at rammeavtale bør velges fremfor fortsatt bruk av tilskuddsordning til forlagenes egne prosjekter. Sametinget har valgt allikevel ikke å følge denne anbefalingen.

Delmål 2:

- God informasjon om samiske læremidler, redskap for publisering av digitale læremidler og deling av samiske læremidler.

5.3.4 Samisk læremiddelportal

Sametingets læremiddelsentral har samlet alt av samiske læremidler og pedagogisk materiell. Læremiddelsentralen registrerer alle samiske læremidler i biblioteksystemet Bibsys. Samisk læremiddelportal, Ovttas|Aktan|Aktesne er tilknyttet Samisk læremiddelsentral gjennom Bibsys, og alle utlån via Ovttas.no administreres fra Sametingets læremiddelsentral.

Delmål 3:

- Sørsamisk terminologi- og læremiddelutviklingsarbeid ivaretas og videreutvikles.

Avtalen mellom Sametinget, Engerdal kommune og Sámi allaskuvla om språkmotiveringsprosjektet i Elgå skole, Engerdal kommune, ble videreført i 2016. Samarbeidsavtalen forplikter gjensidig partene til å bidra til at det sørsamiske kompetansemiljøet utvikles, ivaretas og sikres rammevilkår for fremtidig drift. Det sørsamiske kompetansemiljøet i Elgå er tilknyttet Sámi allaskuvla, Senter for samisk i opplæringen. Målet er å fortsette arbeidet med å utvikle sørsamiske læremidler, terminologiutvikling og andre språkprosjekter, for å gi sørsamiske elever et forsterket samisk skoletilbud. Avtalen har blant annet resultert i at sørsamiske læremidler har blitt ferdigstilt og publisert på aktasne.no, terminologiprojekter er gjennomført og Senter for samisk i opplæringen har fått sørsamisk kompetanse.

Elever med samisk som opplæringsmålform i grunnskolen											
	1.års-trinn	2.års-trinn	3.års-trinn	4.års-trinn	5.års-trinn	6.års-trinn	7.års-trinn	8.års-trinn	9.års-trinn	10.års-trinn	Totalt
Skoleåret 2015-2016	115	88	79	107	82	81	67	79	56	79	833
Skoleåret 2016-2017	78	114	91	77	105	78	78	64	75	54	814

Elever med opplæring i faget Samisk i grunnskolen skoleåret 2016-2017											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Sum 1.-10. årstrinn
Nordsamisk som førstespråk	83	116	97	85	106	87	77	74	82	68	875
Nordsamisk som andrespråk 2	79	66	72	71	54	51	40	43	37	44	557
Nordsamisk som andrespråk 3	65	78	62	73	55	33	34	30	37	21	488
Lulesamisk som førstespråk	0	5	3	3	7	0	5	0	3	0	26
Lulesamisk som andrespråk 2	4	5	4	6	8	11	8	6	5	3	60
Lulesamisk som andrespråk 3	4	4	5	2	2	1	0	0	0	0	18
Sørsamisk som førstespråk	4	2	0	5	2	5	2	2	2	2	26
Sørsamisk som andrespråk 2	3	6	12	3	3	4	7	4	0	9	51
Sørsamisk som andrespråk 3	1	2	3	3	3	3	4	3	1	0	23
	243	284	258	251	240	195	177	162	167	147	2 124

Kilde: Grunnskolens informasjonssystem

<https://gsi.udir.no/>

6 Høyere utdanning og forskning

Hovedmål::

- Samisk høyere utdanning og forskning bidrar med kunnskap og menneskelige ressurser for økonomisk, kulturell og sosial utvikling i det samiske samfunnet.

Sametingets ambisjon er å bidra til flere fagfolk med kompetanse innen samisk språk og kultur, og å bidra til at det finnes relevant forskning blant annet som grunnlag for politiske valg og beslutninger.

Sametinget arbeider for å oppnå hovedmålet innen høyere utdanning og forskning ved å satse på følgende innsatsområder:

- Samisk høyere utdanning.
- Samisk perspektiv i høyere utdanning på nasjonalt nivå.
- Samisk forskning.
- Rekruttering.

1. Urfolk har rett til å bevare, ha kontroll med, verne og utvikle sin kulturarv og sin tradisjonelle kunnskap og sine kulturuttrykk, og også uttrykkene for deres egen vitenskap, teknologi og kultur, herunder menneskelige og genetiske ressurser, frø, medisiner, kunnskap om dyr og planter egenskaper, muntlige overleveringer, litteratur, mønstre, sportslige aktiviteter og tradisjonelle leker, bildende og utøvende kunst. De har også rett til å bevare, ha kontroll med, beskytte og utvikle immaterielle rettigheter til slik kulturarv og tradisjonell kunnskap, og slike kulturuttrykk.

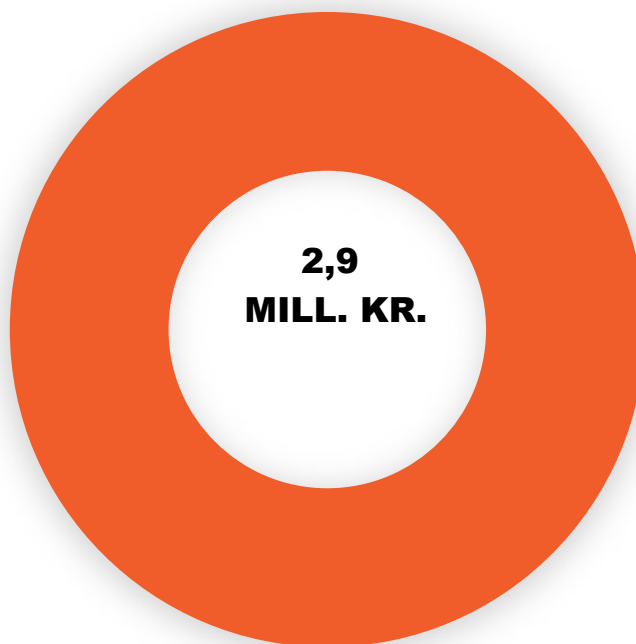
2. Sammen med urfolk skal statene treffe effektive tiltak for å anerkjenne og verne utøvelse av disse rettighetene.

(Artikkel 31 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Fra AIEC2016 i Guovdageadnu

Økonomiske virkemidler

■ Rekruttering

	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Rekruttering	2 940 126	2 850 000	-90 126	-3,2 %
Sum	2 940 126	2 850 000	-90 126	-3,2 %

6.1 Samisk høyere utdanning

Mål:

- Økt kompetanse i samiske språk og om samiske samfunnsforhold.

Sametingets dialog med utdanningsinstitusjonene har ikke vært klar når det gjelder å formidle Sametingets forventninger til institusjonenes forståelse av sitt samiske samfunnsoppdrag. Sametingsmelding om høyere utdanning og forskning ble vedtatt av Sametinget i mars 2016, og vil være et nyttig verktøy for å intensivere denne dialogen.

Sámi allaskuvla og UiT Norges arktiske universitet planla oppstart av en desentralisert sykepleierutdanning med samisk som undervisningsspråk fra januar 2018. Sametinget har deltatt i møter i forbindelse med denne planleggingen. Resultatet av møtene har blant annet vært en klargjøring av Sametingets holdning til finansiering av høyere utdanning i Norge. Sametinget mener prinsipielt at høyere utdanningstilbud ikke skal finansieres over Sametingets budsjett. Behovet for sykepleiere med kompetanse i samisk språk og kultur er uomtvistelig. Møtene har også resultert i at Sametinget nå vil arbeide for at oppdraget om å tilby sykepleierutdanning på samisk/samisk sykepleierutdanning gis utdanningsinstitusjoner gjennom tildelingsbrev fra regjeringen.

Kunnskapsdepartementet fastsatte, etter konsultasjoner med Sametinget⁵ og på bakgrunn av forslag til rammeplaner fra Samisk rammeplanutvalg, forskrifter om rammeplaner for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 og samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10. De nye femårige masterutdanningene starter opp høstsemesteret 2017.

6.2 Samisk perspektiv i høyere utdanning på nasjonalt nivå

Mål:

- Lover, forskrifter og andre styringsdokumenter for høyere utdanning på nasjonalt nivå ivaretar det samiske perspektivet.

Norges befolkning har generelt fortsatt mangelfull allmennkunnskap om samiske forhold. Det er derfor behov for et omfattende kunnskapsløft innen alle relevante utdanninger, herunder profesjonsutdanninger. Sametinget har arbeidet systematisk over flere år for å få det samiske perspektivet inn i rammeplaner for barnehagelærerutdanningen og lærerutdanningene for grunnopplæring. Tidligere var de nasjonale retningslinjene for grunnskolelærerutdanningene under Kunnskapsdepartementet, og Sametinget konsulterte om innholdet i dem med departementet. Departementet har delegert arbeidet og fastsettelsen av disse retningslinjene til Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU). Fastsetting av retningslinjene skjedde i september. Sametinget har fulgt dette arbeidet i rollen som observatør i NRLU. Videre arbeid vil være å sette fokus på andre profesjonsutdanninger gjennom å etablere kontakt med ansvarlige myndigheter.

⁵ Det ble oppnådd enighet om å ta inn følgende tillegg under §2 Læringsutbytte.

«Kandidaten-

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling»

Følgegruppen for barnehagelærerutdanningen 2013-2017, der Sametinget er representert, har lagt fram sin 3. rapport. Målet med følgeforskningen er å følge en reformprosess over tid for å se hva som er kritiske faktorer for vellykket gjennomføring. Følgegruppen skal systematisere erfaringer og gi tilrådninger om hvordan reformprosessen kan videreføres. I rapporten omtales blant annet de gjennomgående temaene med vekt på det samiske perspektivet og IKT i barnehagelærerutdanningen. Om samisk perspektiv i utdanningen kommer det fram i rapporten at institusjonene synes opplæring om samiske forhold er viktig. Men det viser seg at det er tilfeldig og personavhengig om dette legges vekt på i undervisningen. Det kommer fram i rapporten at noen studenter ikke har fått slik undervisning overhode. Flere av institusjonene bruker de samiske veiviserne som ekstern kompetanse i undervisning i stedet for selv å sikre denne kompetansen innad i organisasjonen. Mangelfull kompetanse blant ansatte og manglende relevant pensumslitteratur er en utfordring for utdanningsinstitusjonene, og det samiske perspektivet blir ikke ivaretatt slik forskriften, merknadene og de nasjonale retningslinjene legger opp til.

6.3 Samisk forskning

Delmål 1:

- Relevant forskning forefinnes som grunnlag for valg og politiske beslutninger i utviklingen av det samiske samfunnet.

Satsingen på samisk forskning er større enn i tidligere perioder, men i lys av de behov som finnes i det samiske samfunnet er det fremdeles mye ugjort innen feltet. Sametinget har satt fokus på Norges forskningsråd fordi forskningsrådet finansierer det samiske programmet og flere store programmer som kan være nyttige for det samiske samfunnet.

For første gang ble det i 2016 avholdt en konsultasjon mellom Sametinget og Norges forskningsråd. Det ble konsultert om medlemmer til nytt programplanutvalg for program for samisk forskning III. Det var også enighet om at Sametinget skulle involveres på et tidlig tidspunkt i prosessen når det gjelder arbeidet med den nye programplanen og oppnevningen av nytt programstyre. Det er nå også avtalt årlige møter mellom Sametinget og forskningsrådet.

Norges forskningsråd har i sitt arbeid med å analysere forskningsprosjekt med relevans for samiske forhold, tatt utgangspunkt i sametingsmelding om høyere utdanning og forskning og meldingens prioriterte forskningsområder. Sametinget vil følge opp dialogen med Norges forskningsråd.

Delmål 2:

- Kartlegging, systematisering og formidling av samisk tradisjonskunnskap/árbediehtu til opplæring, utdanning og til forvaltning av naturressurser.

Sametingsrådet la fram en redegjørelse om videre arbeid med árbediehtu i Sametingets plenum i desember 2016. Redegjørelsen ble ikke drøftet av plenum.

Som en oppfølging av henvendelse i 2015 fra Samisk museums- og Sjøsamisk kompetansesenter og Deanu Instituhtta angående árbediehtuprosjekter ved Sámi allaskuvla gjennomførte Sametinget i 2016 flere møter og avholdt et seminar med partene som er berørt av prosjektet. 6 Resultatet av prosessen var etablering av en dialog mellom partene. Partene er enige om at organisering og oppgavefordeling må vurderes for å utnytte ressursene best mulig. Finansieringen av arbeidet med árbediehtu og tilgjengeliggjøring av kunnskapen er noen av hovedutfordringene partene skal søke å løse. Aktørene ønsker en grundig faglig prosess om klargjøring av definisjoner, roller og organisering, som munner ut i et konkret svar på utfordringene som ønskes løst.

6.4 Rekruttering

Mål:

- Flere fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse.

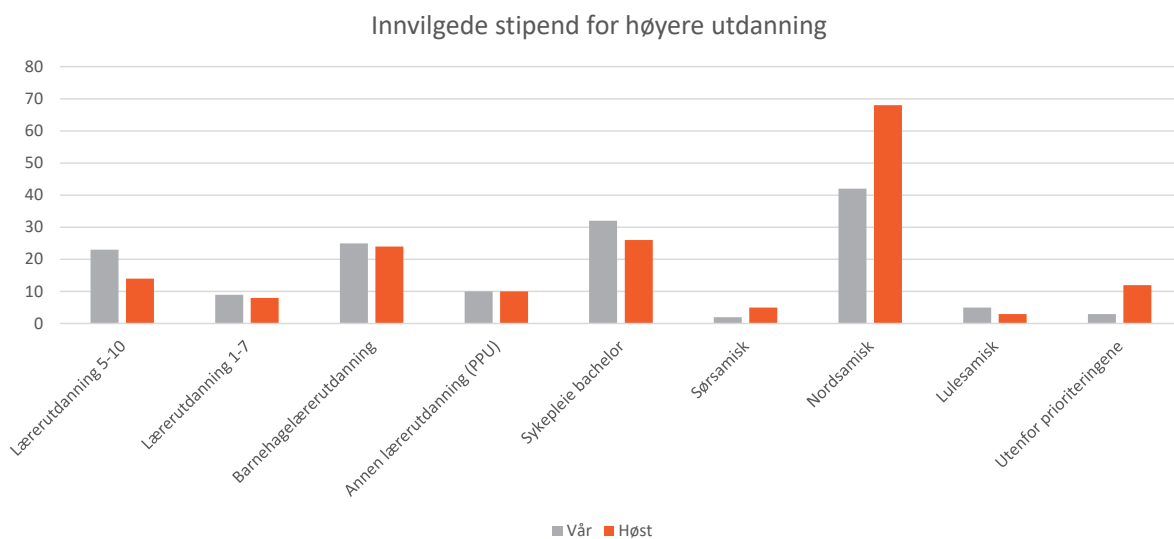
	Regnskap	Budsjett 2016	Avvik	i %
Stipend til høyere utdanning	2 565 000	2 450 000	-115 000	-4,7 %
<u>Evaluering av stipend for høyere utdanning</u>	<u>375 126</u>	<u>400 000</u>	<u>24 874</u>	<u>6,2 %</u>
Sum	2 940 126	2 850 000	-90 126	-3,2 %

Stipend for høyere utdanning viser et underskudd på kr -115 000. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 2 610 000. Det var 307 søknader, og av disse ble 307 innvilget.

Det er et relativt lite rekrutteringsgrunnlag av personer med samiske språk og kulturkompetanse til høyere utdanning og forskning. Dette er særlig lavt når det gjelder personer med samisk som førstespråk. For å bøte på dette har Sametingets opprettet en stipendordning for høyere utdanning og har til nå blant annet prioritert stipend til lærerutdanninger og samisk språk. Det er i 2016 utført en evaluering av stipendordningen. Evalueringen vil være grunnlag for en plenumsbehandling av ordningen i 2017.

Samiske tall forteller g har en artikkel om rekrutteringsbehov for samiske lærere innenfor alle samiske språkområder i Norge. Her kommer det fram at det er en betydelig mangel på samisktalende lærere i Norge. Verst er det for sør- og lulesamisk der situasjonen er prekær allerede i dag. Dette viser at Sametinget fortsatt har en lang vei å gå for å nå målet. Sametinget vil følge opp omtalte utfordringer og tilråninger overfor Kunnskapsdepartementet.

6 De berørte partene er: Sámi allaskuvla, Samisk museums- og Sjøsamisk kompetansesenter, Deanu Instituhtta og Karasjok historielag. På det siste dialogmøtet i september deltok Samisk arkiv, Samisk museums- og Sjøsamisk kompetansesenter, RidduDuottar-Museat, Saemien Sijte, Tana og Varanger museumssida, Árran, Deanu Instituhtta og Sámi allaskuvla.

7 Helse og sosial

Hovedmål:

- God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester til det samiske folk.

Sametinget har arbeidet for å oppnå hovedmålet innen helse og sosial ved å fokusere på følgende:

- Den samiske befolkningen mottar helsetjenester som er tilrettelagt deres språklige og kulturelle bakgrunn.
- Den samiske befolkningen har lik tilgjengelighet til tjenestetilbudene, og til å medvirke i egen behandling som befolkningen forøvrig.
- Dokumentert kunnskap om det samiske folks helse og levekår og hvilke faktorer som påvirker helsetilstanden til det samiske folk styrkes.
- Samisk barns rett som urfolksbarn til en oppvekst med samisk språk og kultur ivaretas når de er under barnevernets omsorg.

*2. Individuer tilhørende urfolk har samme individuelle rett som andre til å ha den høyest oppnåelige **helsestandard** både fysisk som psykisk. Statene skal treffe nødvendige tiltak for gradvis å sikre full gjennomføring av denne rettigheten.*

(Artikkel 24 i FN's erklæring om urfolks rettigheter)

*2. Statene skal, sammen med vedkommende urfolk, treffe tiltak for å sikre at kvinner og barn tilhørende urfolk er fullt ut beskyttet og sikret mot enhver form for **vold og diskriminering**.*

(Artikkel 22 i FN's erklæring om urfolks rettigheter)

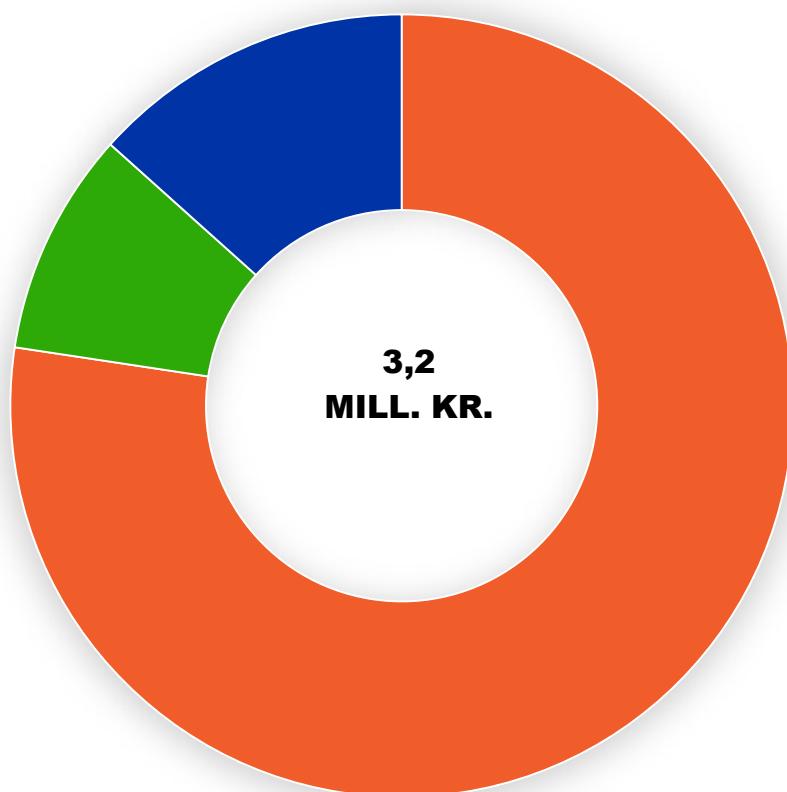
Samiske barn har rett til et fullverdig helse- og sosialtilbud som er tilrettelagt i deres språk og kultur, og der det tas tilbørlig hensyn til deres etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn ved utvikling av hjelpetiltak. Dette er barns selvstendige rett, som også gjelder for samiske barn under barnevernets omsorg.

(Artiklene 2, 20 og 30 i FN's barnekonvensjon)

SANKS i Karasjok

Økonomiske virkemidler

- En likeverdig helse- og sosialtjeneste
- Forvaltning og bruk av samisk human biologisk materiale
- Bekjempelse av vold i nære relasjoner i samiske samfunn

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
En likeverdig helse og sosialtjeneste	2 461 500	2 866 000	404 500	14,1 %
Forvaltning og bruk av samisk human biologisk materiale	294 172	150 000	-144 172	-96,1 %
Bekjempelse av vold i nære relasjoner i samiske samfunn	425 000	450 000	25 000	5,6 %
Sum	3 180 672	3 466 000	285 328	8,2 %

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2011	105 000	2,4 %	0	135 000
2012	40 000	0,9 %	50 000	150 000
2013	43 500	1,0 %	86 000	150 000
2014	932 500	21,7 %	22 500	0
2015	1 290 000	30,0 %	0	0
2016	1 891 000	44,0 %	500 000	0
Sum	4 302 000	100,0 %	658 500	435 000

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 1 093 500. Det avsettes kr 4 302 000 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

7.1 Samisk språklig og kulturelt tilrettelagt helse- og sosialtjeneste

Mål:

- Likeverdige helse- og sosialt tilbud tilpasset det samiske folks rettigheter og behov.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Brukerrettede tilbud for eldre samer	576 000	576 000	0	0,0 %
Samisk legeforening	156 000	156 000	0	0,0 %
Helse- og sosialprosjekter	1 729 500	2 134 000	404 500	19,0 %
Sum	2 461 500	2 866 000	404 500	14,1 %

Overskuddet på kr 404 500 under helse- og sosialprosjekter skyldes tilbaketrekning og tilbakebetaling av tidligere gitt tilskudd. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr.rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Den totale søknadssummen på tilskudd til helse- og sosialprosjekter var på kr. 4 692 000. Det var 20 søknader, og av disse ble 16 innvilget.

Delmål 1:

- Samiske pasienters rett og behov til en god helse og likeverdige helse og sosialtilbud blir ivaretatt i overordnede styringsdokumenter

Sametinget anmodet i 2016 regjeringen om samisk representasjon i regjeringens utvalg for organisering av spesialisthelsetjenesten. (Kvinslandutvalget). Denne anmodningen ble ikke fulgt opp med begrunnelse i at utvalgets kompetanse også ville dekke dette. Kvinslandutvalgets manglende kompetanse om samiske forhold har resultert i at organisering av spesialisthelsetjenesten sett i lys av samiske pasienters behov ikke er vurdert. Sametingets har i 2016 også gitt forslag til representanter for regionale og underliggende helseforetak, disse forslagene er heller ikke fulgt opp. Den manglende samisk representasjon har resultert i mangelfulle vurderinger av hvilke grep som er nødvendig for å gi samiske pasienter likeverdige tjenester.

Sametinget ga i 2016 tilskudd til Samisk legeforenings utredning om organisering av spesialisthelsetjenester til det samiske folk. Utredningen ble ferdigstilt i 2016 og tar for seg samisk medbestemmelse og medvirkning innenfor dagens organisering av tjenestetilbud til samiske pasienter, og en vurdering av alternative organiseringsmuligheter for fremtidig spesialisthelsetjeneste til samiske pasienter. Utredningen konkludere med at dagens organisering av spesialisthelsetjenesten har begrenset samisk autonomi og medbestemmelse, samt manglende samisk representasjon i foretaksledelsene. Det finnes også lite konkrete nasjonale føringer og uklare oppfølgingsplaner for utvikling av tjenestetilbud til samiske pasienter. Samer utenfor Finnmark er spesielt usynlig i helsevesenet. Sametinget har i 2016 rapportert manglende samisk med- og selvbestemmelse, og konsekvensene av dette inn for FN ekspertmekanisme for urfolksrettigheter (EMRIP).

Delmål 2:

- Økt kunnskap om det samiske folks helse og levekår og om samiske pasienters behov innenfor helse- og sosialfeltet.

Regjeringen ønsker i større grad å vektlegge nasjonal styring og samordning av spesialisthelsetjenesten på tvers av regioner. Som en konsekvens av dette er helsedirektoratets rolle som fag og myndighetsorgan styrket. For å løfte utfordringer i helsesektoren for det samiske folk som ligger under direktoratets arbeidsfelt har Sametinget sammen med helsedirektoratet gjennomført flere møter med samiske fagmiljøer. Temaer som har vært drøftet har blant annet vært utvikling og organisasjonstilknytning av samisk utviklingssenter innen omsorgstjenester, mulighet for å øke samiske pasienters tilgjengelighet til pasientombudet, utvikling av verktøy for utredning av demens, samt egen samisk demensplan. Sakene følges opp av helsedirektoratet, Sametinget og andre samiske fagmiljøer i fellesskap, og dialogmøtene videreføres i 2017.

Sametinget har i 2016 vært en av premissleverandørene for kommende helse og levekårsundersøkelse (Saminor 3), for forskning på helse og levekår hos samiske barn som er eller har vært under barnevernets omsorg, samt løftet behovet for å dokumentere kunnskap om fornorskningens konsekvenser for det samiske folks helse og levekår. Sametingets engasjement og medvirkning har resultert i større fokus på samisk helse, som blant annet vises ved at forskningsinstitusjoner som ikke tidligere har prioritert samisk temaer, ønsker å igangsette forskningsprosjekter på samisk helse. Sametinget deltar også i samarbeidsorganet for helseutdanninger i nord, og har bidratt til at utdanning av flere samiske sykepleiere er et av temaene for samarbeidsorganets arbeidsgruppe. Videre har Sametinget i 2016 gitt tilskudd til Sámi Állaskuvla/Samisk høyskole for å utrede mulighet for oppstart av bachelorstudie i sykepleie.

Delmål 3:

- Samiske pasienter mottar et spesialisthelsetjenestetilbud som tilrettelegges etter samisk språk og kultur.

Sametinget har i 2016 vært involvert i arbeidet med organiseringen og videreutvikling av samiske spesialisthelsetjenester, deriblant oppbygging av Samisk helsepark. Sametingets engasjement har vært nødvendig for å få igangsatt overnevnte prosesser. For å få til en felles forståelse for samiske pasienters behov innenfor spesialisthelsetjenesten har Sametinget i 2016 prioritert å ha dialog med regionale og lokale helseforetak og sentrale helsemyndigheter. Sametinget har nå faste kontaktmøter med Helse Nord RHF. Dette gir mulighet til å utarbeide felles mål for den samiske spesialisthelsetjenesten og hvordan oppnå likeverdige helsetjenester. Det er i 2016 også etablert faste kontaktmøter med Helseministeren og Helsedirektoratet. Dette gir Sametinget helt nye muligheter til å gi løft på helsefeltet for samiske pasienter.

Sametinget har konsultert om oppdragsdokumenter 2017 for regionale helseforetak. Det ble oppnådd enighet om at Helse Nord skal fortsette arbeidet med strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenesten for den samiske befolkningen, og at øvrige regionale helseforetak forpliktet til å bidra i arbeidet. Sametinget vil utnevne samisk representasjon i dette arbeidet. Gjennom konsultasjoner ble det enighet om at Helse Nord skal utrede og planlegge for døgnkontinuerlig samisk språkkompetanse ved akutt medisinsk kommunikasjonssentraler (AMK). Manglende samiskspråklig kompetanse på AMK-sentrene kan være en trussel for det samiske folks pasientsikkerhet.

Delmål 4:

- Samiske brukere får språklig og kulturelt tilpasset helse- og omsorgstjenester i kommunene.

Regjeringens melding om fremtidens primærhelsetjeneste (2014-2015) mangler tiltak for å bedre tjenestene til samiske pasienter. Dette fører til at kommunene har liten fokus på samiske pasienter, deriblant tilbudet til samiske demente. Sametinget har i samarbeid med fylkesmannsembete i Finnmark i 2016 bedt om at det utvikles en egen samisk demensplan. Sametinget har ikke mottatt tilbakemelding fra regjeringen om dette initiativet følges opp.

7.2 Samisk språklig og kulturelt tilrettelagt barneverntjeneste

Mål:

- Samiske barns rettigheter og behov sikres i møte med barnevernet.

Sametinget har i 2016 mottatt flere meldinger fra samiske foreldre og andre om manglende ivaretagelse av samiske barns rettigheter til eget språk og kultur når det er under barnevernets omsorg. Barnevernstjenesten på alle nivå har manglende kunnskaper om samiske barns rettigheter og behov, og om de forpliktelser Norge har med hensyn til ivaretagelse av urfolks barns rettigheter. Sametinget har derfor i 2016 vært i dialog med brukere, samiske fagfolk, ombud og myndigheter på barnevernsfeltet. Fra samiske fagfolk og fosterhjemsforeldre rapporteres det om manglende ressurser og kompetanse om samiske barns rettigheter. Samiske fosterforeldre opplever at de må veilede barnevernsansatte om samisk tilknytning, språk og kultur. Barneombudet mangler samisk språkkompetanse, og er derfor ikke tilgjengelig for samisktalende barn. Norsk fosterhjemsforening, som Sametinget har en samarbeidsavtale med, varsler også om liten kompetanse om samiske barn i barnevernet, og lite tilgjengelig samisk materiale for opplæring av samiske fosterhjem.

Sametinget har løftet disse utfordringene inn for Barnevernsmyndighetene samt på møte med Barne- og likestillingsministeren. Resultatet av møtene har blant annet ført til en forsikring fra ministeren om at regjeringen skal se nærmere på de skisserte utfordringene samt følge opp Sametingets anmodning om at samiske barn inkluderes i Helsetilsynets kontroll tilsyn på enkeltsaker.

Sametinget har i 2016 gitt innspill på regjeringens melding om fosterhjem, men er ikke fornøyd med hvordan Sametinget innspill er fulgt opp. Samiske barns rettigheter og behov er ikke tilstrekkelig synliggjort og ivaretatt i fosterhjemsmeldingen, og heller ikke ivaretatt i meldingens foreslåtte tiltak.

Sametinget har behandlet og konsultert på regjeringens melding om kvalitet og strukturendringer i barnevernet. Konsultasjonene er ikke avsluttet. I konsultasjonene har Sametinget påpekt at det er nødvendig med overordnet fokus og føringer på hvordan samiske barns rettigheter ivaretas. Sametinget har i konsultasjonene bedt om at det etableres forpliktende retningslinjer for hvordan samiske barns rettigheter og behov skal ivaretas når barnevernstiltak igangsettes. Videre er det blitt konsultert om etablering av et nasjonalt kompetansesenter innenfor samisk barnevern, egen samisk barnevernsinstitusjon og kampanjer for rekruttering av samiske fosterhjem. Konsultasjonene rundt dette er ikke avsluttet, men det var enighet om at etablering av eventuelt eget nasjonalt kompetansesenter og egne barnevernsinstitusjoner krever utredninger/forarbeid. Et konkret resultat av konsultasjonene er at Sametinget er gitt konsultasjonsrett på regjeringens oppdrag til Barne-, ungdom og familiedirektoratet. Resultatet gir

Sametinget nye muligheter til å forhandle om konkrete strategier og tiltak for samiske barn under barnevernets omsorg. Retningslinjer for hvordan samiske barns rettigheter og behov skal ivaretas når barnevernstiltak igangsettes konsulteres videre på i 2017 i forbindelse med lovendringer på feltet.

7.3 En nødmeldetjeneste tilrettelagt samisk språk og samfunnsliv

Mål:

- Den samiske befolknings behov ivaretas i nødmeldetjenesten.

Sametinget og Justis- og beredskapsdepartementet har oppnådd enighet om at 110 - sentralen i Finnmark lokaliseres til Kirkenes og skal ha døgnkontinuerlig samisktalende kompetanse tilgjengelig. En slik beredskap bedrer samisk pasientsikkerhet betraktelig. I forbindelse med prosessene om lokalisering av 110-sentralen i Finnmark har Sametinget har hatt flere konsultasjoner med Justis- og beredskapsdepartementet om døgnkontinuerlig samisk språkkompetanse ved 110 sentralene. Sametinget også vært i dialog med Direktoratet for sikkerhet og beredskap (DSB) vedrørende saken. For å ivareta målet om en sikker, forsvarlig og god beredskapstjeneste for den samiske befolkningen må beredskapstjenesten ha god kunnskap om samisk språk og samfunnsliv. I tillegg må nød sentralene kunne betjene nødmeldinger og gi varslinger på samisk.

7.4 Forvaltning og bruk av samisk human biologisk materiale

Mål:

- Den samiske befolkningens rettigheter ivaretas innenfor forvaltning og bruk av human biologisk materiale.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Ekstern arbeidsgruppe samisk human biologisk materiale	294 172	150 000	-144 172	-96,1 %
Sum	294 172	150 000	-144 172	-96,1 %

Posten viser et underskudd på kr -144 172. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Sametinget har i 2016 igangsatt et utvalg for å utarbeide etiske retningslinjer for samisk helseforskning, inkludert bruk og forvaltning av samisk humant biologisk materiale. Utvalget skal utarbeide utkast til etiske retningslinjer for samisk helseforskning, inkludert forskning der samisk humant biologisk materiale inngår. Utvalget ferdigstiller sitt arbeid i juni 2017.

7.5 Bekjempelse av vold i nære relasjoner

Mål:

- Bekjempe vold i nære relasjoner i samiske samfunn.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Seminar om psykisk helse og selvmordsforebygging blant samiske barn og unge	425 000	450 000	25 000	5,6 %
Sum	425 000	450 000	25 000	5,6 %

Sametinget hadde i 2016 planlagt å arrangere et seminar om psykisk helse og selvmordsforebygging blant samiske barn og unge. Av ulike årsaker ble seminaret utsatt til 2017. På bakgrunn av utsettelsen avsettes det kr 300 000 til 2017. Dette seminaret skal arrangeres i samarbeid med andre institusjoner hvor alle bidrar med finansiering.

Delmål:

- Økt fokus på og kunnskap om vold i nære relasjoner og voldens konsekvenser i samiske samfunn.

Sametinget har i 2016 hatt fokus på vold og overgrep i det samiske samfunnet. Temaet ble særlig aktuell etter offentliggjøring av en rekke overgrepssaker i et lite samisk samfunn, der flere utsatte sto frem med sine historier om seksuelle overgrep.

Opplevelsene fra Tysfjord gir ansikt til opprivende og tunge forskningsresultater, og bekrefter forskning som viser at vi i det samiske samfunnet har betydelige utfordringer med seksualisert vold og vold i nære relasjoner. Sametinget har gjennom nasjonale medier takket de som har hatt styrke og mot til å stå frem med sine historier, og vært veivisere for oss andre.

Nasjonale myndigheter, det samiske samfunnet, fylkesnivået, lokalsamfunnet og enkeltmennesker er alle nødvendige aktører i arbeidet for et overgrepsfritt samfunn. For Sametinget har det vært viktig å bidra til åpenhet om vold og overgrep i samiske samfunn, både gjennom å delta på arenaer hvor temaet løftes, bidra til at hjelpeapparatet har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å møte dette, og utfordre ansvarlige myndigheter.

Sametingsrådet deltatt på konferanser og folkemøter på Árran, der kommunale og andre hjelpeinstanser presenterte sine hjelpetilbud. Sametinget har også gjennom konsultasjoner sikret at spesialisthelsetjenestens mottakssenter for seksuelle overgrep må ha samisk kompetanse, og gjennom henvendelse til fylkesmann bidratt til at det føres tilsyn med Tysfjord kommune, samt gis bistand til kommunen i oppfølging av denne type saker.

Sametinget har videre vært i møte med ulike faginstanser for å belyse, diskutere og få innspill på teamer knyttet til overgrep og vold i små lokalsamfunn. Sametinget har signalisert behovet for mer forskning og kunnskap på området til aktuelle fagmiljø. Blant annet ved at tallmateriale på vold og overgrep i samiske samfunn følges opp med videre forskning, og at vold og overgrep får et særskilt fokus i neste helse og levekårsundersøkelse i samiske samfunn (Saminor3). Sametinget mener at dersom vi skal lykkes i å forebygge forekomsten av vold og overgrep i det samiske samfunnet, så har vi også behov for å forstå hvorfor det er slik. Vi trenger kunnskap om hvilke mekanismer, historiske og nåværende, som spiller en rolle. Sametinget har løftet opp behovet for en offentlig sannhetskommisjon om forforskningen av same, og mener at dette også er viktig og nødvendig i denne sammenhengen.

8 Areal og miljø

Hovedmål:

- En bærekraftig forvaltning av natur- og ressursgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Sametinget ønsker å nå hovedmålet ved å satse på følgende innsatsområder:

- Arealer.
- Naturressurser.
- Naturmangfold.
- Klima.

1. Urfolk har rett til de landområder, territorier og ressurser de tradisjonelt har eid eller befolket, eller som de på annen måte har brukt eller ervervet.

2. Urfolk har rett til å eie, bruke, utvikle og ha kontroll med landområder, territorier og ressurser de besitter som følge av tradisjonelt eierskap eller annen tradisjonell besittelse eller bruk, og også landområder, territorier og ressurser de har ervervet på annen måte.

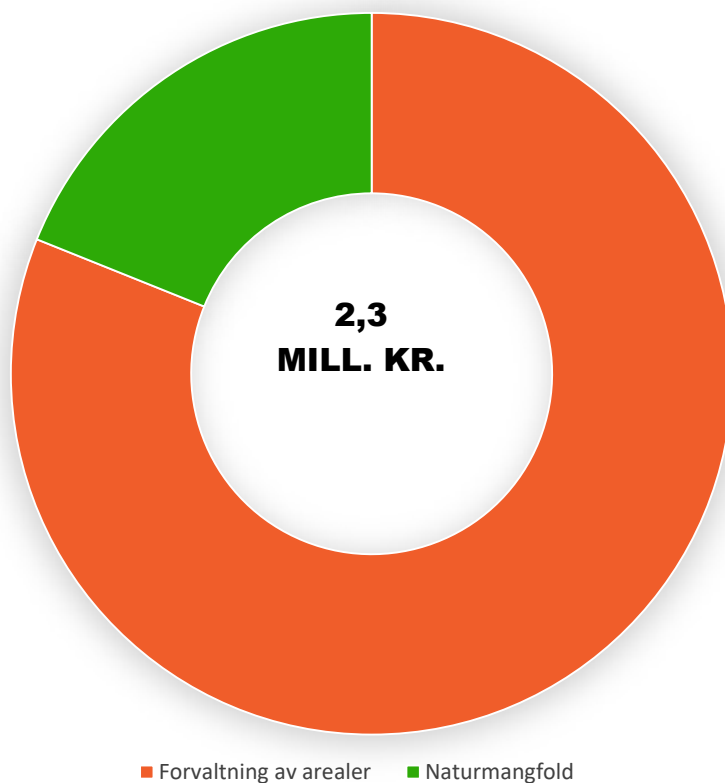
3. Statene skal gi disse landområdene, territoriene og ressursene rettslig anerkjennelse og vern. Slik anerkjennelse skal finne sted med behørig respekt for vedkommende urfolks sedvaner, tradisjoner og landrettighetssystem.

(Artikkel 26 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Fylkesvei 98 over Ifjordfjellet i Finnmark

Økonomiske virkemidler

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Forvaltning av arealer	1 840 611	1 950 000	109 389	5,6 %
Naturmangfold	429 578	250 000	-179 578	-71,8 %
Sum	2 270 189	2 200 000	-70 189	-3,2 %

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2015	925 000	58,0 %	0	0
2016	670 000	42,0 %	0	0
Sum	1 595 000	100,0 %	0	0

Det avsettes kr 1 595 000 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

Det var i 2016 bevilget kr 2 200 000 til dette formålet. Av denne bevilgningene var kr 250 000 avsatt til arrangement av verneområdeseminar og kr 200 000 til ferdigstilling av arealmeldinga. Resterende bevilgning på kr 1 750 000 var tilskudd for avklaring, anerkjennelse og ivaretagelse av areal- og ressursrettigheter blant samiske rettighetshavere.

Sametingets plenum vedtok i september 2016 areal- og miljømeldingen; Nu guhká go mis leat eatnamat. Arbeidet med meldingen startet opp i april 2015. Det ble lagt opp til den prosess der medvirkning fra det samiske samfunnet sto sentralt. Det ble utarbeidet et artikkelsamling, Perspektiver til fremtidig areal- og miljøpolitikk i Sápmi, samt nedsatt en ressursgruppe for utmarksbruk, som leverte en rapport Meahcci – identitehta, kultuvrra ja birgejumi vuoddun. Disse to dokumentene, sammen med innspillene fra samiske lokalsamfunn, dannet kunnskapsgrunnlaget for meldingen. Meldingen vil danne utgangspunkt for Sametingets prioriteringer i areal- og miljøpolitikk i årene fremover.

8.1 Forvaltning av arealer

Mål:

- Sametinget skal være en viktig premissleverandør, myndighetsutøver og konsultasjonspart i forvaltning av arealer og ressurser i samiske områder.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Stiftelsen Protect Sápmi	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Annen oppfølgingen av samiske rettigheter til arealer og ressurser	670 000	750 000	80 000	10,7 %
Ferdigstilling av areal- og miljømeldinga	170 611	200 000	29 389	14,7 %
Sum	1 840 611	1 950 000	109 389	5,6 %

Den totale søknadssummen til tilskudd annen oppfølging av samiske rettigheter til areal og ressurser var på kr. 5 081 000. Det var 11 søknader, og av disse ble tre innvilget.

Delmål 1:

- Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv sikres i all planlegging.

I 2016 brukte Sametinget sin innsigelsesmyndighet for første gang til å ivareta samiske bygders mulighet for utmarksbruk i sine nærområder. Kommuneplanen for Nordkapp kommune foreslo et utvidet hyttebygging i Stranda og Stranddalen. Området er rikt på samiske kulturminner og fortsatt aktivt brukt til matauke for sjøsamiske familier. Utvidet hyttebygging ville kunne fortrenge sjøsamiske brukere fra sine tradisjonelle høstingsområder. Innsigelsen ble løst ved at kommunen trakk utvidete hytteplaner og i tillegg satt hele området av som hensynssone for bevaring av sjøsamisk kulturmiljø.

Andre gode eksempel der Sametingets innsigelser har bidratt til sikring av naturgrunnlaget for samisk næringsutøvelse er kommuneplanene til Alstahaug og Rana kommuner. Sametingets innsigelser var knytta til naturgrunnlaget for reindrift. Gjennom dialog med kommunen, reindriften og Fylkesmannen har Sametinget fått forståelse for kravene til utredning, bestemmelser samt uttak og tilpasning av arealformål, og gehør for innsigelsene.

Det har i 2016 pågått mange til dels overlappende prosesser om fremtidig arealbruk i Kirkenes-området i Sør-Varanger kommune. Kommunen har utarbeidet et ny kommuneplan der Sametinget har videreført innsigelsen mot utbygging av næringsarealet på Pulkneset i kommuneplanen. Innsigelsene er knyttet til reindriftens mulighet for flytting til og fra beite på Tømmerneset. Samtidig har Samferdselsdepartementet vedtatt konseptet for fremtidig stamnetthavn med tilknyttede vegløsning på vestsiden av Tømmerneset. Sametinget konsulterte med Samferdselsdepartementet om plassering av stamnetthavn på både administrativ og politisk nivå uten at man oppnådde enighet.

Planlagt utbygging av E6 Fauske – Mørsvikbotn i Nordland berører betydelige areal for reindrift og samiske kulturminner. Sametinget har gjennom dialog, konsultasjoner og innspill til konsekvensutredning og reguleringsplanen tilrettelagt for en forutsigbar prosess for samiske interesser i veiutbygginga. Det er utført kulturminnebefaring og rapportering med viktige funn. Sametingets engasjement har resultert i at det er foretatt en utredning for samla belastning av reindrift i reguleringsplanarbeidet.

Delmål 2:

- Lokal samisk deltakelse og reell medvirkning sikres i all areal- og ressursforvaltning.

Hålogalandsvegen eller Davvimádii som går fra Sortland til Evenes/Snubba er nå i reguleringsplanfasen. Etter anbefaling og påtrykk fra Sametinget har Statens Vegvesen engasjert og finansiert Protect Sápmi til å utføre en samlet utredning for reindrift på distriktsnivå, som skal foreligge i høringen av reguleringsplanen. Protect Sápmi har også gjennomgått og anbefalt avbøtende tiltak i samråd med reindrifta. Utredningen omfatter den endelige veitraseen samt andre tiltak i de fire distriktene som påvirker reindriftas framtidig mulighet for drift. Sametingets prosjekt for registrering og kartlegging av kulturminner langs den 160 km lange Hålogalandsveien, som strekker seg gjennom to fylker og syv kommuner, nærmer seg også slutten.

Delmål 3:

- Samiske land og ressursrettigheter ivaretas i bruken av arealer i samiske områder.

Sametingsrådet har behandlet i alt 11 søknader til arbeid med urfolk og menneskerettighetsspørsmål. Målgruppen for ordningen er organisasjoner og institusjoner med formål å representere og ivareta samiske rettighetshaveres interesser og rettigheter ved forvaltning, bruk og vern av land og ressurser. Det er bevilget tilskudd til tre organisasjoner og institusjoner på til sammen kr 670 000.

Sametinget har i møte med Landbruksministeren bedt om fortgang i prosessen med ratifisering av norsk-svensk reinbeitekonvensjon. Sametinget ber om at forslaget til endring fra den samiske arbeidsgruppa, overlevert i 2014, tas til følge ved en ratifisering.

8.2 Naturressurser

Mål:

- Ressurs- og energiutvinning skal styrke samisk kultur, samfunnsliv og samiske næringer.

Delmål 1:

- Undersøkelse og uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett.

8.2.1 Kraftutbygging

Det har de seneste årene vært stor interesse for utbygging av vindkraft og vannkraft, særlig småkraftverk. Årsaken kan i stor grad knyttes til el-sertifikatordningen som har som mål å bidra til utbygging av fornybar energi. El-sertifikatordningen krever at kraftverkseierne må levere strøm fra de nye kraftanleggene innen utgangen av år 2020. I årene 2013-2016 har Sametinget fått tilskudd fra Olje- og energidepartementet (OED) for å ha økt kapasitet for behandling av energisaker. Pågangen av nye søknader om konsesjoner til bygging er av nye vind- og vannkraftverk har avtatt, og regjeringen antar at denne trenden vil fortsette kommende år. Derfor har OED ikke bevilget ytterligere midler til Sametinget i dette arbeidet. Midlene har vært et viktig bidrag som har gitt Sametinget ressurser til å prioritere energisaker.

Norges vassdrags- og energidirektorat konsultere i dag på grunnlaget for vedtak i energisaker og ikke på vedtaket. Sametinget mener at dette ikke er i tråd med konsultasjonsavtalen. Sametinget vil som følge av dette arbeide for en revisjon av konsultasjonsavtalen mellom NVE og Sametinget. OED konsulterer i større grad også om selve vedtaket i sakene og dette er Sametinget fornøyd med.

I 2016 har OED klagebehandlet 3 store vindkraftsaker som har store konsekvenser for samiske interesser. Som et resultat av konsultasjoner med OED avslo departementets søknad om konsesjon til etablering av vindkraftverket på Kalvvatnan. OED og Sametinget var enige om at summen av eksisterende inngrep i distriktet sammen med etablering av vindkraftverket kunne være til hinder for at reindriften i distriktet ville kunne opprettholdes i det omfanget som den har i dag. Det var også enighet om at bevaringen av den sårbare sørsamiske kulturen og språket er et hensyn som må vektlegges ved vurdering av konsekvensene av vindkraftverket vil ha for samisk kultur.

Etter konsultasjoner med Sametinget valgte OED å avslå søknad fra Mosjøen vindkraftverk om etablering av vindkraftverk med begrunnelse i reindriftsfaglige vurderinger. Derimot fikk Øyfjellet vindkraftverk konsesjon, med vilkår om at det oppnås enighet med reinbeitedistriktet om avbøtende tiltak. Vilkåret var et krav fra Sametinget under konsultasjonene. Sametinget kunne likevel ikke gi sin tilslutning til tillatelsen til bygging av vindkraftverket da utbygger ikke hadde klart å få til en avtale med reinbeitedistriktet, slik Sametinget hadde satt krav om tidligere ved konsultasjonene med NVE.

Som en fortsettelse av oppfølgingen av arbeidet med 420kV kraftlinja fra Balsfjord til Skaidi har Sametinget i 2016 hatt møter med Statnett og berørte reinbeitedistrikter ved flere anledninger. I møtene har Statnett redegjort for hvordan de mener å ha oppfylt kravene i konsesjonsvedtaket i forhold til dialog og ivaretagelse av samiske rettighetshavere.

Sametinget har i 2016 fremmet innsigelse mot utbygging av to større vannkraftverk og 4 småkraftverk i Storfjord kommune med bakgrunn i samla belastning for reindrift. Motstanden i denne saken var så stor at tiltakshavere valgte å trekke søknaden på begge de store vannkraftverkene og to småkraftverk.

8.2.2 Endring av finnmarksloven § 43 om dekning av sakskostnader overfor Utmarksdomstolen

Sametinget har etter konsultasjoner gitt sitt samtykke til endringer i finnmarksloven (sakskostnader for Utmarksdomstolen). Endringene i bestemmelsen om sakskostnadsdekning innebærer at privat part (som bygder, foreninger, sammenslutninger o.l.) alltid får dekket sine sakskostnader når Fefo motsetter seg kommisjonens konklusjoner. Fefo får derimot ikke dekket kostnader dersom de motsetter seg kommisjonens konklusjoner og fremmer krav overfor Utmarksdomstolen. Utmarksdomstolen gis videre kompetanse til å avgjøre om private parter skal få dekket kostnader der kommisjonen ikke har funnet at de har rettigheter.

Delmål 2:

- Selskaper med virksomhet i samiske områder skal ha økt oppmerksomhet om urfolksrettigheter i sine etiske retningslinjer om bedrifters samfunnsansvar, CSR (Corporate Social Responsibility).

8.2.3 Gruvedrift i Nussir og Gumppejuni, Repparfjord - Kvalsund kommune

Sametinget har vedtatt at gruveselskapet og regjeringen ikke kan gå videre med planer eller tillate etablering av gruve drift i Nussir og Gumppejuni i Repparfjord, Kvalsund kommune. Kommunal- og moderniseringsdepartementet godkjente reguleringsplanen for gruve drift i mars 2014. Departementet konsulterte ikke Sametinget om denne avgjørelsen. Reindrifta som en direkte berørt samisk interesse har verken blitt konsultert av kommunal planmyndighet eller departementet. Miljødirektoratet ga tillatelse til sjødeponi i desember 2015. Klage på dette vedtaket ligger til behandling i Klima- og miljødepartementet.

Repvågstranda i Nordkapp kommune

Det er Sametingets vurdering at de negative konsekvensene er store for fiske, reindrift, miljø, og samisk kultur og samfunn. Den samfunnsøkonomiske analysen viser at det er stor usikkerhet rundt tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet. Usikkerheten tilsier at føre-var prinsippet må vektlegges. Oppstart av gruvedrift krever offentlige tillatelser etter plan- og bygningsloven, forurensingsloven, mineralloven og finnmarksloven. Ingen av disse instansene tar en helhetlig og samlet vurdering av hva tiltaket kan bety for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i området, slik en er forpliktet til etter menneskerettsloven § 2 og 3, jf. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27. Det foreligger ingen sumvirkningsanalyse av tidligere og planlagte inngrep, samt regulerings virkninger på samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i området. Det er av statlige myndigheter heller ikke foretatt en vurdering av om tiltaket har en kvalifisert samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

8.2.4 Elkem Tana

Elkem Tana ønsker å utvide driftsområdet for kvartsittbruddet i Austertana. Sametinget har våren 2016 gitt innspill til planprogrammet om hvilke samiske hensyn bør utredes i planarbeidet og hvordan dette skal gjøres. Sametinget har bedt at det utredes konsekvenser for reindrift, samisk fjordbosetting, sjølaksefiske og utmarksbruk og for samiske kulturminner i området. I tillegg har vi bedt at de berørte rettighetshavere involveres i utredningsarbeidet.

8.2.5 Kvartsbrudd på Násávrre/Nasafjellet i Rana kommune

Sametinget har i møte med tiltakshaver Elkem drøftet planene om et kvartsbrudd på Násávrre/Nasafjellet i Rana kommune. Det ble redegjort for vedtaket fra Samisk Parlamentarisk Råd (SPR) i august 2016 om vern av samiske rettigheter og interesser i saken. SPR påpeker alvorligheten i at staten Norge har valgt å gi tillatelse til et slikt arealinngrep til tross for de store konsekvensene et kvartsbrudd vil ha for den grenseoverskridende reindriften i området. Sametinget uttrykte en klar forventning om at Elkem utviser et ansvar for å følge menneskerettighetene for urfolk. En utbygging bør ikke skje før reinbeitedistrikter på Saltfjellet og Ildgruben, og samebyene Svaipa, Gran og Semisjaur/Njarg gjennom en prosess på forhånd har fått anledning til å gi et fritt og informert samtykke. Elkem gav på møtet uttrykk for at de vil ta initiativ for å komme i en konstruktiv dialog med de berørte reindriftsutøverne. Sametinget er videre i en dialog med grunneier Statskog SF etter samarbeidsavtalen som regulerer planer om endret arealbruk i samiske områder.

8.3 Naturmangfold

Mål:

- Hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv vektlegges i all forvaltning av naturmangfoldet.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Seminar for representanter i vernestyrene	132 424	250 000	117 576	47,0 %
Ressursgruppe utmark	297 154	0	-297 154	-
Sum	429 578	250 000	-179 578	-71,8 %

Seminar for representanter i vernestyrene viser et overskudd på kr 117 576. Seminar hadde mindre utgifter enn forutsatt. I forbindelse med arbeidet med Sametingsmelding om areal og miljø, så Sametinget behov for å nedsette en ressursgruppe for å belyse samisk utmarksbruk. Tiltaket kom utenom det fastsatte budsjettet for ferdigstillelse av areal- og miljømeldingen, derfor et underskudd på kr -297 154.

Delmål 1:

- Ivaretagelse av naturmangfoldet skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og i samsvar med internasjonal folkerett.

I konsultasjoner med Klima- og miljøverndepartementet, fikk Sametinget gjennomslag for at det skal være mulig å ta ut rikuler av bjørk, og at dette skal være praksis i lignende saker fremover. Sametinget har i løpet av høsten 2016 vært i konsultasjoner med Miljødirektoratet om opprettelsen av nye naturreservat for skogvern. Det har i senere år vært praksis at det i nye skogvernnaturreservat er forbud mot uttak av rikuler. På grunn av henvendelser og uttalelser i det sørsamiske området, om at dette er problematisk i forhold til å utøve duoddji så har Sametinget i de siste skogvernsakene i trøndelagsfylkene, tatt initiativ til at det skal være mulig å ta ut rikuler i skogvernområdene.

Delmål 2:

- Samisk lokal deltakelse og medvirkning er sikret i forvaltning og bevaring av naturmangfoldet.

Nasjonalparkkonferanse er et årlig møtested for nasjonalpark- og verneområdestyrene over hele landet. I 2016 hadde Miljødirektoratet blant annet invitert Sametinget til å fortelle om Sametingets politikk innen arealvern og forvaltning av vernede områder i lyset av Sametingsmeldingen om areal og miljø.

Sametinget hadde et eget seminar for Sametingets oppnevnte styremedlemmer i verneområdestyrene. Fokus på seminaret var å få frem verktøy for å utnytte styremedlemmenes mulighetsrom i styrearbeidet. Tilbakemelding fra seminaret var at i neste omgang er det behov for at verneområdestyrene i samiske områder i sin helhet deltar på arrangementene som setter fokus på samiske spørsmål. Det er stort behov for å bygge opp kunnskap om blant annet reindrift i verneområder både hos andre styremedlemmer men også hos verneområdeforvaltere.

Som en forsøksordning har Klima- og miljøverndepartementet i 2016 valgt Trollheimen landskapsverneområde til et av tre partssammensatt verneområdestyre. Partssammensatt styre vil bestå av grunneierrepresentasjon sammen med nærings- og interesseorganisasjoner i tillegg til de nåværende politisk folkevalgte representantene. I konsultasjon med Miljødirektoratet var Sametinget skeptisk til forsøket og

mente at forsøksordningen burde vært gjennomført utenfor det tradisjonelle samiske områder, eller i et område der rettighetsbildet for samene var bedre avklart enn i Trollheimen. På konsultasjon kom man til slutt til enighet om at Trollheimen reinbeitedistrikt får oppnevne sin representant til styret i prøveperioden, i tillegg til de to som Sametinget oppnevner politisk. Sametinget tok temaet opp også på årlig møte med Klima- og miljøverndepartementet og ba om at forsøket må evalueres grundig, og at denne styreformen ikke uten videre kan overføres til andre verneområdestyrene.

8.4 Tradisjonell kunnskap i forvaltning av arealer

Mål:

- Samisk tradisjonell kunnskap, lokal kunnskap og forståelser inngår i beslutningsgrunnlaget for forvaltning av arealer.

Sametinget har i 2016 blant annet arbeidet for at tradisjonell vårfjell på ender skal bli anerkjent som en bærekraftig regulering av en fornybar ressurs og en tradisjon som har en folkerettslig vern.

Sametinget har i 2016 konsultert Miljødirektoratet om nye jakttidsrammer som skal gjelde til 2022. Sametinget fikk i konsultasjonene gjennomslag for at vinterjakt og snarefangst på rype ikke blir endret i den nye forskriften. I konsultasjonene krevde Sametinget at tradisjonell kunnskap må vektlegges i arbeidet med ny forskrift.

Klima- og miljøverndepartementet har vedtatt forskrift om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale blant annet etter innspill fra Sametinget.

8.5 Klima

Mål:

- Samiske næringer og samisk kultur er robuste i forhold til klimaendringer og urfolksrettigheter vektlegges når avbøtende tiltak og tilpasninger til klimaendringer planlegges.

Sametinget deltar i arbeid under Arktisk råd der urfolksperspektivet har en sentral plass. I 2016 ble Arctic Resilience Report 2016 publisert. Arbeidet med rapporten har pågått i 5 år og Sametinget har gjennom sitt engasjement i Arktisk råd bidratt med innspill til rapporten. Arktis er i rask endring, på måter som kan dramatisk påvirke folks liv og økosystemer. Klimaendringene er en stor utfordring, men også rask økonomisk utvikling og sosial endring kan ha betydelige virkninger. Rapporten handler om de arktiske samfunnene sin motstandsdyktighet i møte med klimaendringer. Det er viktig å fremme kunnskap og forberede lokalsamfunnene på raske endringer i framtiden.

Arktisk råd satte i gang ECONOR III i 2015 og rapporten skal ferdigstilles i 2017. Rapporten handler om økonomien i nord og bygger på oppdatert statistikk om befolkning, næringer, biologisk mangfold og arealbruk. Her er Finnmark fylke plukket ut som et geografiske område for å analysere hvilken påvirkning landskapsbruk har på tap av biologisk mangfold. Rapportene bedrer kunnskapsgrunnlaget for å kunne utforme en politikkutforming som støtter en bærekraftig utvikling.

9 Kulturminnevern

Hovedmål:

- Dokumentere, formidle og forvalte kunnskapen om fortida og for framtida, som samiske kulturminner og kulturmiljøer representerer.

Sametinget har arbeidet for å nå hovedmålet i kulturminnepolitikken ved å fokusere på følgende områder:

- Rammebetingelser for samisk kulturminnevern.
- Forvaltning av kulturminner.
- Synliggjøring.

1. Urfolk har rett til å

praktisere og gjenopplive sine kulturelle skikker og tradisjoner. Dette omfatter retten til å bevare, verne og videreutvikle tidligere, nåværende og fremtidige kulturuttrykk, som arkeologiske og historiske steder, artefakter, mønstre, seremonier, teknologier, bildende og utøvende kunst samt litteratur.

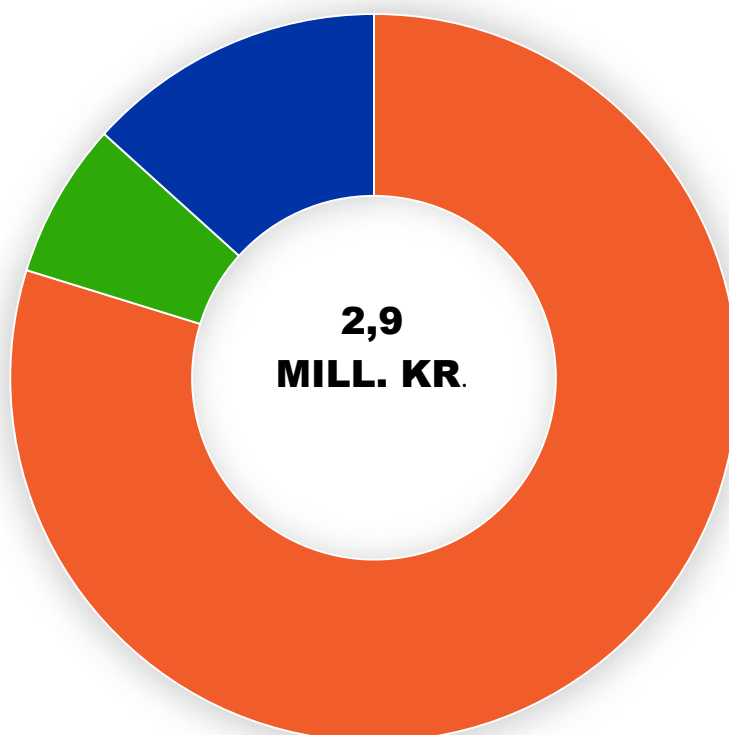
2. Statene skal gjennom effektive ordninger, for eksempel i form av gjenoppretting, utformet i samarbeid med vedkommende urfolk, sørge for avhjelping for eiendom av kulturell, intellektuell, religiøs eller åndelig art som urfolk er fratatt uten deres frie og informerte forhåndssamtykke, eller som er fratatt dem i strid med deres lover, sedvaner og tradisjoner.

(Artikkel 11 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

Offerplass mellom Kvæningen og Alta.

Økonomiske virkemidler

- Tilskudd til samisk kulturminnevern
- Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen
- Skjøtsels- og formidlingsarbeid på Ceavccageadgi / Mortensnes kulturminneområde

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Forvaltning av samiske kulturminner	2 936 248	3 150 000	213 752	6,8 %
Sum	2 936 248	3 150 000	213 752	6,8 %

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2010	0	-	7 000	7 000
2011	0	-	65 500	65 500
2012	211 000	2,3 %	501 200	0
2013	777 500	8,5 %	173 839	0
2014	2 135 000	23,4 %	4 500	0
2015	2 532 000	27,8 %	75 000	0
2016	3 456 500	37,9 %	0	0
Sum	9 112 000	100,0 %	827 039	72 500

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 899 539. Det avsettes kr 9 112 000 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016. I tillegg avsettes kr 840 000 av bevilgningen fra Riksantikvaren som gjelder tilskuddsmidler til vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljø.

9.1 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern

Mål:

- Sametinget skal være den viktigste premissleverandør for det samiske kulturminnevernet.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Tilskudd til samisk kulturminnevern	2 342 461	2 400 000	57 539	2,4 %
Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen	203 149	375 000	171 851	45,8 %
Skjøtsels- og formidlingsarbeid på Ceavccageadgi/Mortensnes	390 651	375 000	-15 651	-4,2 %
Registrering av samiske bygninger	-13	0	13	-4880,8 %
Sum	2 936 248	3 150 000	213 752	6,8 %

I tillegg til Sametingets egen bevilgning til posten samisk kulturminnevern har vi fått bevilget kr 2 000 000 av Riksantikvaren til tilskuddsmidler til bevaring av fredete bygninger i privat eie. Av denne bevilgningen er forbruket på kr 1 160 000 i 2016 og resterende bevilgning på kr 840 000 er avsatt til 2017.

Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen viser et overskudd på 171 851. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Sametinget har i 2016 fått bevilget kr 4 200 000 til registrering av samiske bygninger. Denne bevilgningen er inntektsført på denne posten i 2016. Registrering av samiske bygninger er et prosjekt som Sametinget har hatt i flere år og arbeidet videreføres til 2017.

Den totale søknadssummen på tilskudd til samisk kulturminnevern var på kr. 2 650 153. Det var 17 søknader, og av disse ble 17 innvilget.

Delmål 1:

- Sametinget har den formelle forvaltningsmyndigheten for samiske kulturminner etter kulturminneloven.

Arbeidet med forslag til endring av 100-års grensa for automatisk fredning av samiske kulturminner, og forvaltningsplan for freda samiske bygg har vært sentrale saker for kulturminnevernet i 2016. Begge sakene har sin bakgrunn i registreringen av samiske bygninger og resultatene derfra.

Regionmeldingen som ble lagt fram i 2016 berører også kulturminneforvaltningen i Norge. I meldingen anbefales det å overføre oppgaver og funksjoner på kulturminnefeltet fra Riksantikvaren til regionalt folkevalgt nivå. I meldingen foreslås det ingen umiddelbare endringer i Sametingets oppgave og rolle innen kulturminneforvaltningen. Departementet vil utrede om Sametinget skal overføres tilsvarende myndighet som vurderes overført til regionalt nivå, også om eventuelt nye tilskuddsordninger som omfatter samiske kulturminner skal overføres til Sametinget. Sametinget vil konsultere om prosessen med overføring av oppgaver til det regionale nivået.

Delmål 2:

- Det samiske perspektivet blir ivaretatt i nasjonalt og regionalt kulturminnevern.

Sametinget har i 2016 lagt følgende premisser til grunn for den framtidige forvaltningen:

- Endring av kulturminneloven.
- Vedtatt forvaltningsplanen for automatisk freda samiske bygninger.
- Økte ressurser for å styrke samisk bygningsvern.

9.1.1 Endring av 100-års grensa i kulturminneloven

Sametinget har arbeidet med forslag til revisjon av kulturminneloven og dens bestemmelse vedrørende dagens flytende fredningsgrense for samiske kulturminner. I dag er alle samiske kulturminner eldre enn 100 år automatisk fredet i følge loven. I de kommende tiårene vil det bli en betydelig økning av antallet fredete kulturminner. Dette vil føre til samfunnsmessige og forvaltningsmessige utfordringer. Etter en høringsrunde ble saken behandlet i Sametingets plenum i desember 2016. I plenumsvedtaket vises det til at både samiske og kvenske kulturminner eldre enn fra 1917 skal være automatisk fredete

9.1.2 Forvaltningsplan for samiske kulturminner

På grunn av den stadig økende mengden registrerte automatisk freda samiske bygninger, har Sametinget sett behovet for å ha en strategi for hvordan vi skal forvalte disse. I 2016 har Sametinget begynt arbeidet med å systematisere data om de registrerte bygningene for å kunne identifisere innsatsfelter. Dette for å få en forutsigbar forvaltning for eierne av bygningene, og å kunne sikre at et representativt utvalg samiske bygninger blir tatt vare på. Dette vil også lette prioriteringer i framtidig tilskuddsforvaltning.

9.1.3 Samarbeidsavtale med Oppland fylke

Fornyelse av samarbeidsavtalen om forvaltning av samiske kulturminner mellom Oppland fylkeskommune og Sametinget ble godkjent av Sametingsrådet i juni 2016 og vedtatt av fylkesutvalget i Oppland fylkeskommune i august 2016. Avtalen bidrar på en god måte til et effektivt samarbeid i kulturminneforvaltningen til det beste for vern av samiske kulturminner. Avtalen fokuserer nå på følgende fire punkter i formålsdelen:

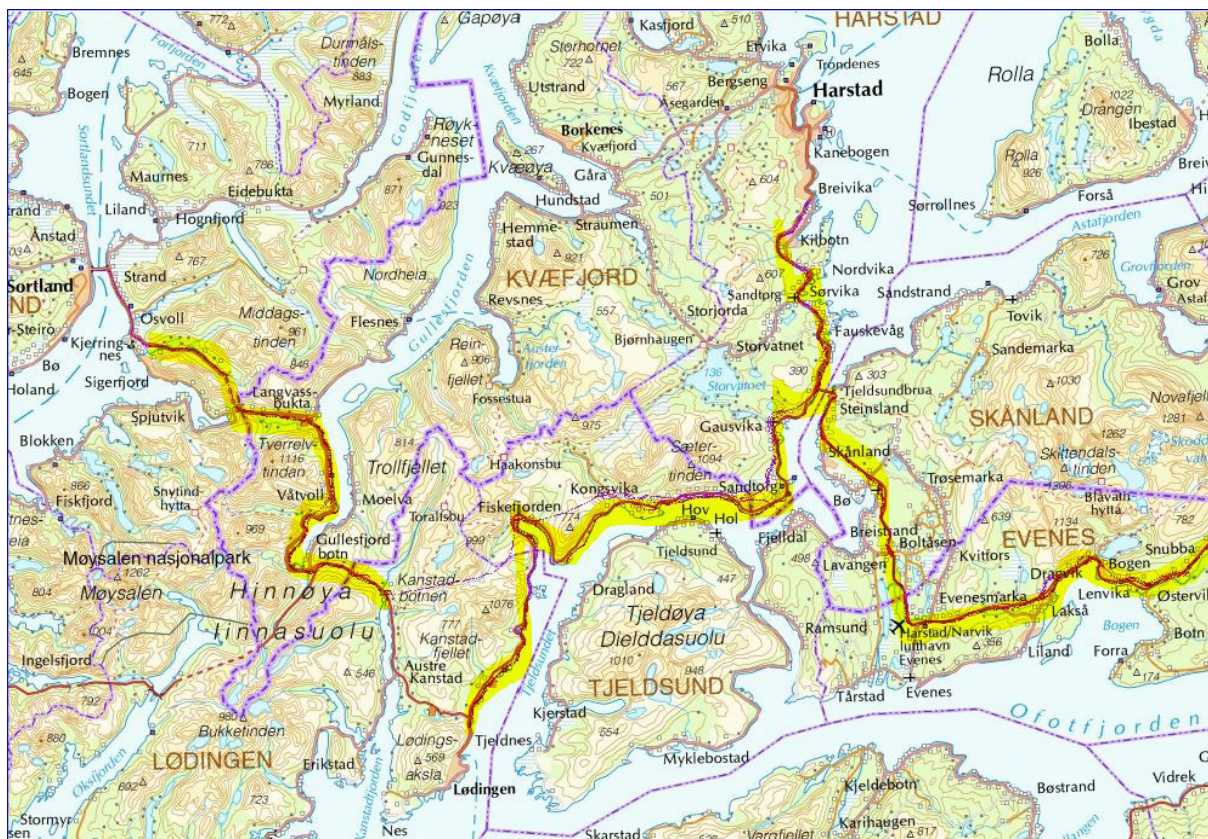
- Øke kunnskapen om samisk historie og kulturminner i Oppland. Avtalen skal legge til rette for mer registrering, forskning og formidling.
- Styrke og utvikle et forpliktende samarbeid mellom Sametinget og Oppland fylkeskommune gjennom kompetanseutveksling, fellesprosjekter og målrettede tiltak.
- Opprettholde og videreutvikle gode forvaltningsrutiner for samiske kulturminner i Oppland.
- Bidra til styrking og utvikling av strategiske satsninger og helhetlig arbeid med samiske kulturminner i Oppland.

Oppland fylkeskommune får gjennom avtalen fullmakt fra Sametinget til å administrere den løpende arealforvaltningen av samiske kulturminner i Oppland. Avtalen legger også opp til at det skal være god informasjonsflyt mellom partene

Sametinget sluttførte i 2016 registrering og kartlegging av samiske kulturminner i forbindelse med de nye planene for Davvimádii - Hålogalandsveien, E10/Rv.85, Rv.83 mellom Evenes, Harstad, Sortland og Lødingen. Vegen er 160 km lang og strekker seg gjennom to fylker og syv kommuner. Det er til sammen registrert og kartfestet 253 samiske kulturminner langs vegstrekningen. Samtlige kulturminner var ukjent fra før av, og flere er av en helt ny type, knyttet til ferdsel mellom innlandet og ytterkysten. Det er stor variasjonen i kulturminnene i forhold til lokalisering, type og tidsdybde og de vil ha betydning for økt kunnskap om den samiske kulturhistorien i regionen. Kulturminnene er godt fordelt i de syv kommunene som inngår i planområdet; Sortland, Kvæfjord, Lødingen, Tjeldsund, Harstad, Skånland og Evenes kommuner.

Det er en statlig reguleringsplan og i forbindelse med høring av planen i slutten av 2016 og begynnelsen av 2017, må Sametinget vurdere veiens forhold til 30 lokaliteter med automatisk fredete samiske kulturminner som berøres direkte av veitraseen. Det vil i praksis innebære en storstilt arkeologisk undersøkelse av samiske kulturminner langs Hålogalandsveien. Det dreier seg om 15 store boligtufter, gammer og fjøstufter, flere tørrmurte steingjerder og store veisteiner og helere/slapha som del av de eldre ferdselsårene langs veien. For de aller fleste kulturminnene dreier det seg om lokaliteter hvor det er lite kunnskap fra før og det er kulturminner som vil bidra med ny kunnskap om eldre samisk historie for denne delen av Nord-Norge.

9.2 Forvaltning av kulturminner

Mål:

- Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

Delmål 1:

- Funksjonell og forutsigbar forvaltning etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven.

Sametinget behandlet i 2016 rundt 2800 nye saker etter kulturminnelovens bestemmelser. Sametinget har sikret samiske kulturminner og miljø i forbindelse med en rekke tiltak og planer der samiske kulturminner blir berørt. Eksempler på dette er etablering av ny 132 kV kraftlinje og Geitfjellet vindkraftverk i Snillfjord kommune, reguleringsplan for ny E6 i Sørfold kommune, områdereguleringsplan for Gohppi/Koppangen i Lyngen kommune, reguleringsplan for ny Rv. 94 i Hammerfest og Kvalsund kommuner og ved områderegulering for Strømsnes – Akkarfjord i Hammerfest kommune.

I forbindelse med feltarbeid og befaringer har Sametinget i 2016 fått registrert 1023 nye samiske kulturminner. Kulturminnene viser til en stor tidsdybde, en stor geografisk spredning og synliggjør samisk bruk og tilstedeværelse på en glimrende måte.

9.2.1 Samisk skjelettmateriale

Arbeidet med en eventuell tilbakeføring av materialet skjelettmaterialet fra gravholmen i Pasvik i Sør-Varanger kommune er ikke avsluttet. Sametinget har fortsatt dialogen med Universitetet i Oslo om saken. Store deler av skjelettmaterialet er datert og det viser seg at gravplassen strekker seg tilbake til 1300-tallet.

I oktober 2016 gjennomførte Sametinget i samarbeid med RiddoDuottarMuseat ved Guovdageainnu gilišilju/Kautokeino bygdetun og Kautokeino menighet gjennomført en gjenbegravelse i Kautokeino. Det dreide seg om en hodeskalle fra en navnløs person som har vært oppbevart på Guovdageainnu gilišilju/Kautokeino bygdetun. Hodeskallen er datert til ca 1650 e.Kr. Det vil bli satt opp en minnestein/minneplate som markerer graven for fremtiden.

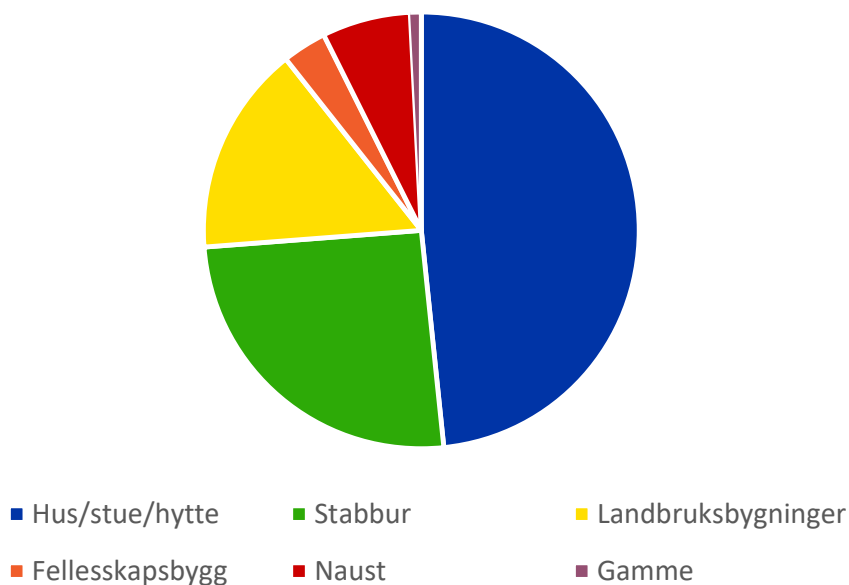
Delmål 2:

- Styrke kunnskapen om samisk tradisjon og historie samt grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner.

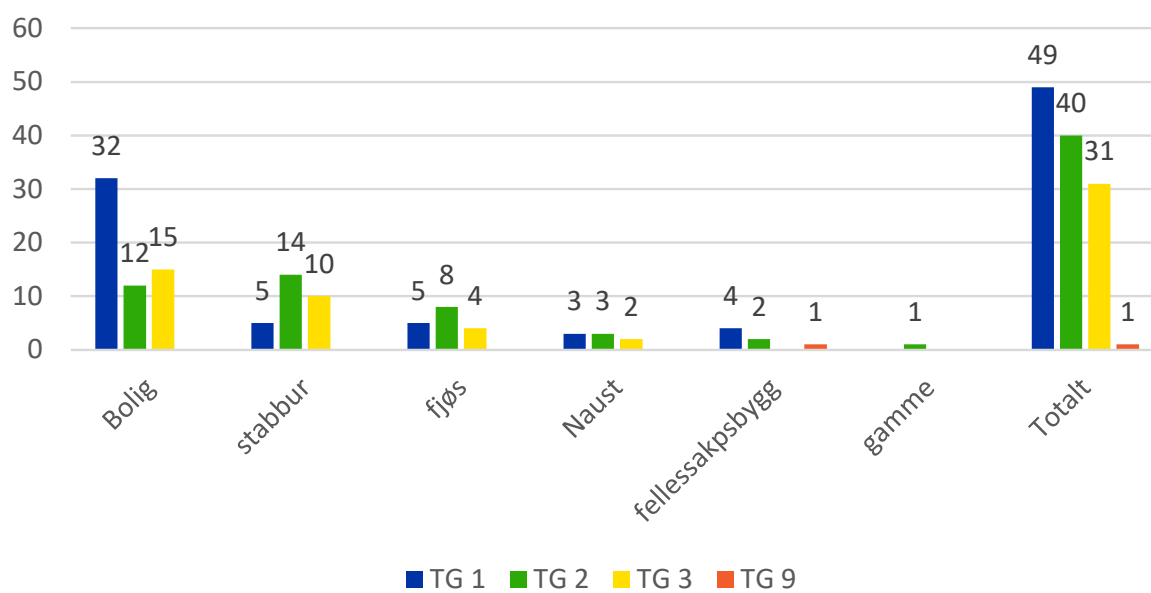
Tilfanget av registrerte samiske kulturminner har økt gjennom aktiv virkemiddelpolitikk ved at det er gitt tilskudd til registrering av samiske kulturminner og registreringer av automatisk freda samiske bygg gjennom bygningsvernprosjektet. Dokumentasjon av kulturminner bidrar til økt kunnskap om samisk kulturhistorie.

Kulturvernmidler ble i 2016 blant annet gitt til to registreringsprosjekter i pitesamisk område. Der ble det gitt tilsagn til kartlegging av kulturminner i Medby og Sundby og samt registrering av ferdselsveier i Tollådalen.

Bygningstyper befare i 2016

Tilstandsgrad per type bygning 2016

Bygningsregistreringer i forbindelse med prosjektet "Registrering av samiske bygg"

Gjennom bygningsvernprosjektet har det i løpet av de siste årene blitt registrert om lag 800 automatisk freda samiske bygninger. Før prosjektstart kjente forvaltningen bare til 60 slike bygg. Det har blitt gjennomført befaringer i Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Lyngen, Evenes, Hadsel, Sortland, Andøya og Narvik kommune.

Delmål 3:

- Kulturmiljøet Skoltebyen forvaltes på en bærekraftig måte.

Skoltefossen med Kåpälä-fisket er en viktig del av kulturmiljøet i Skoltebyen. Sametinget ferdigstilte oppgraderingen og den universelle utformingen av adkomsten til fiskeplassen i 2016. De gjennomførte tiltakene har løftet kulturmiljøet i Skoltebyen på en god og verdig måte.

Delmål 4:

- Skjøtsels- og formidlingsarbeidet på Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde sikres og videreføres.

Sametinget innledet dialog med Varanger samiske museum for å få gjennomført relevante skjøtsels- og formidlingstiltak på Mortensnes under 2016. Museet utarbeidet på bakgrunn av denne dialogen en prioritert liste over tiltak som skulle utføres. Arbeidene ble igangsatt sommeren 2016 av Varanger samiske museum og sluttført under høsten 2016.

Søknadsarbeidet i forbindelse med å få Várjjat siida inn på UNESCOs verdensarvliste har pågått også i 2016, og Sametinget har bidratt med ressurser og kompetanse inn i denne prosessen. Søknadsarbeidet ble fulgt opp med vurderinger, tilbakemeldinger, møter og presentasjoner på relevant nivå og for relevante beslutningsfattere. Som et ledd i dette arbeidet, ble det i august 2016 gjennomført kompletterende møter og befarung med Riksantikvaren

Begge aktivitetene bidrar til å løfte fram den samiske kulturhistorien generelt og i Varanger spesielt. Vi vil spesielt vise til den lange tidsdybden som kulturminnene på Mortensnes og Várjjat siida viser til. Dette er enestående kulturminneverdier som Sametinget vil bevare for kommende generasjoner.

9.3 Synliggjøring og formidling av samiske kulturminner

Mål:

- Samiske kulturminner og kulturmiljøer er ressurser i kunnskapsproduksjon og verdiskaping.

Delmål 2:

- Sametinget er hovedaktør i formidlingen av den samiske kulturarven.

9.3.1 Kulturhistoriske landskap

Sametinget har på oppdrag fra Riksantikvaren valgt ut ulike kulturhistoriske landskap i Troms som har nasjonal interesse. Hensikten er at kulturlandskapene skal løftes fram, dels ved at arbeidet skal gi bedre vern til landskapene i kommunenes planarbeid. Prosjektet skal også gi større lokal bevissthet rundt ver-

diene som landskapene representerer. I Troms er følgende samiske kulturlandskap valgt ut: Spildra/Nø-klan/Skorpa i Kvæningen, Markedsplassen i Skibotn i Storfjord, Tromsdalstinden i Tromsø, Skardalen/Svartskogen i Kåfjord, Leinavann i Bardu. I tillegg har Troms fylkeskommune valgt ut flere kulturlandskap som også innehar mange samiske kulturminner, blant annet i Gratangen og Skjervøy.

9.3.2 Bevaringsprogram for arkeologiske kulturminner (BARK)

Sametinget har arbeidet med realiseringen av kultursti på Saltfjellet. Seks store informasjonsskilt og flere mindre skilt skal settes opp. I tillegg er det produsert en brosjyre som skal trykkes til turistformål. Prosjektet er et samarbeid mellom Sametinget, Nasjonalparkstyret, Nordland nasjonalparksenter, Salt-dal kommune og Statens vegvesen. Det skal tilrettelegges et bredt utvalg av samiske kulturminner, blant annet teltboplasser, stallotuffer, fangstgroper, barktatte trær, gammer og et offersted. Det er viktig å vise at området har vært brukt både av lulesamer, pitesamer, nordsamer og sørsamer.

I samarbeid med Porsanger kommune har Sametinget videreført arbeidet med plan for tilrettelegging og skjøtsel av Trollene i Trollholmsund i Porsanger. Trollene er et populært turformål. Det vakre landskapet rommer mange samiske fortellinger knyttet til de naturdannede dolomittfigurene. I tillegg til kulturhistorisk skilting skal prosjektet hindre forsøpling og slitasje.

Tilrettelegging og sikring på Spildra i Kvæningen er videreført. Bjørnegravene på Spildra er særskilt verdifulle kulturminner som har vært utsatt for slitasje. For å gjøre det mulig at disse fremdeles kan vises fram i lokalbasert turistnæring må gravene sikres. Det har vært krevende å finne gode og estetiske løsninger for sikringen. Sametinget og Troms fylkeskommune har et nært samarbeid med Spildra grenselag i opparbeidingen av kultursti. En rekke kulturhistoriske skilt skal guide besøkende gjennom det samiske kulturlandskapet. Turistnæringen er en viktig binæring for de fastboende.

Sametinget har i samarbeid med Nord-Troms museum restaurert gravkors på Kirkegårdsvika kirkegård på Skorpa i Kvæningen. Dette er en samisk kirkegård med mange stående gravstøtter av tre. Gravminnene har ulik fasong og utforming. Dette er fordi de er lagd av ulike håndverkere. Dette gjør den spesiell interessant i et kulturminneperspektiv.

10 Næring

Hovedmål:

- Et sterkt og allsidig næringsliv som bygger på og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø, og som danner grunnlaget for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo.

Sametinget har arbeidet for å nå hovedmålet innenfor næring ved å fokusere på følgende områder:

- Primærnæringer.
- Variert næringsliv, verdiskaping og nyetableringer,
- Kulturnæringer.
- Duodji

1. Urfolk har rett til

å opprettholde og utvikle sine egne politiske, økonomiske og sosiale systemer og institusjoner, til å ha trygghet for eget livsgrunnlag og egen utvikling, og til på fritt grunnlag å delta i enhver form for tradisjonell eller annen økonomisk virksomhet.

(Artikkel 20 i FNs erklæring om urfolks rettigheter)

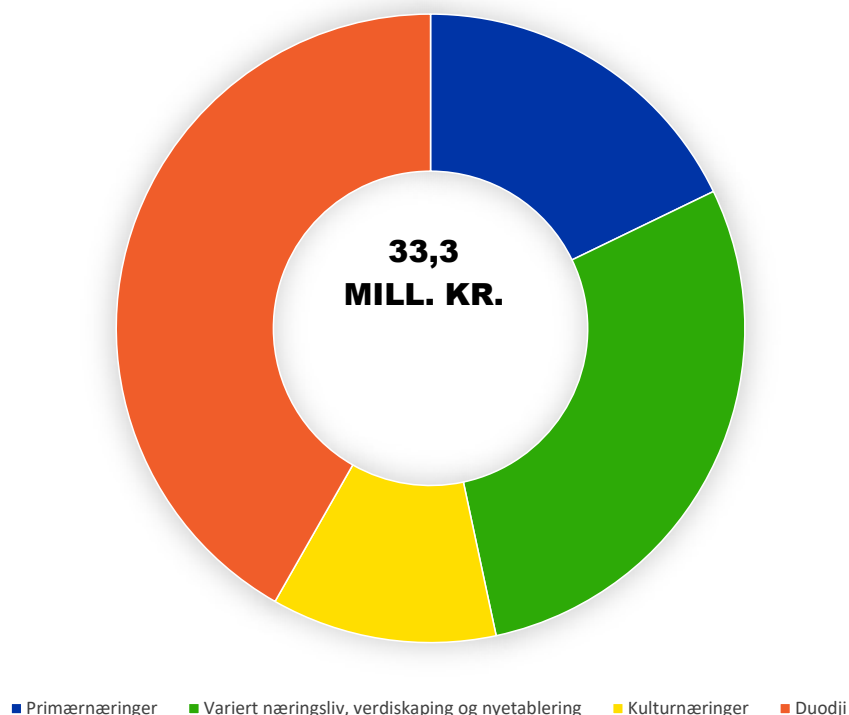
1. Håndverk, bygde og lokaltbasert virksomhet, naturalhusholdning og tradisjonell virksomhet for vedkommende folk, som jakt, fiske, fangst og sanking, skal anerkjennes som viktige faktorer for å opprettholde deres kultur, økonomiske selvberging og utvikling. Når det er aktuelt, skal regjeringene sikre at slik virksomhet blir styrket og fremmet, med deltakelse av disse folk.

(Artikkel 23.1 ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater)

Veidnesklubben i Lebesby kommune

Økonomiske virkemidler

	Regnskap	Budsjett	Avvik	i %
Rammebetingelser i primærnæringerne	6 576 740	5 830 000	-746 740	-12,8 %
Variert næringsliv, verdiskaping og nyetablering	7 721 850	9 295 000	1 573 150	16,9 %
Kulturnæringer	3 615 522	3 900 000	284 478	7,3 %
Duodji	15 370 328	14 054 000	-1 316 328	-9,4 %
Sum	33 284 440	33 079 000	-205 440	-0,6 %

Søkerbaserte tilskuddordninger under næring viser et underskudd. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr.rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2011	0	0,0 %	0	0
2012	0	0,0 %	67 500	0
2013	539 500	2,6 %	119 700	0
2014	3 165 250	15,4 %	511 000	57 000
2015	4 942 550	24,1 %	893 910	200 000
2016	11 850 272	57,8 %	208 000	0
Sum	20 497 572	100,0 %	1 800 110	257 000

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetalinger av ikke gjennomførte prosjekter på kr 2 057 110. Det avsettes kr 20 497 572 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

10.1 Primærnæringer

Mål:

- Bevare og utvikle marine næringer, reindrift og jordbruk som viktige kulturbærere og sysselsettere i samiske områder.

	Regnskap	Budsjett	Avvik	i %
Tilskudd til primærnæringene	6 576 740	5 830 000	-746 740	-12,8 %
Sum	6 576 740	5 830 000	-746 740	-12,8 %

Tilskudd til primærnæringene viser et underskudd på kr -746 740. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. jfr.rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 12 479 275. Det var 53 søknader, og av disse ble 36 innvilget.

Delmål 1:

- En bærekraftig og familiebasert reindriftsnæring med gode og forutsigbare juridiske, økonomiske og ressursmessige rammebetingelser.

Sametinget har prioritert å delta i og støtte prosesser som bygger opp om hovedmålene i reindriftspolitikken.

Sametinget har vedtatt en ny sametingsmelding om reindrift i 2016. Formålet med meldingen er å tydeliggjøre reindriftspolitikken, samt styrke Sametinget både som en sentral politisk premissleverandør og utviklingsaktør i reindriften.

Kontakt og dialog med både reindriftsnæringa og reindriftsforvaltninga har vært prioritert i 2016. Sametinget har hatt jevnlig kontakt med Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) i pågående saker. Sametinget har i tillegg hatt møter med ulike reinbeitedistrikt etter forespørsel. Dialogen har ført til en enhetlig reindriftspolitikk som i stor grad tar hensyn til næringens behov for utvikling, som har vært spesielt viktig i forbindelse med reindriftsforhandlingene i 2016.

Sametinget har deltatt på møter i de regionale dialogforaene som er opprettet som fylkesvise arenaer for kontakt. Foraene har bidratt til tettere kontakt og bedre dialog mellom reindriftsnæringen, fylkesmennene og Sametinget.

Stortinget vedtok i 2016 endring i reindriftslovens § 60, som innebar at Fylkesmannen fikk hjemmel til å fastsette reintall på siidaandelsnivå. Forut for det hadde Landbruks- og matdepartementet, Sametinget og NRL konsultasjoner og det ble ikke oppnådd enighet, noe som innebar at verken Sametinget eller NRL ga sin tilslutning til lovendringen. I høringsrunden om lovforslaget gikk også de reinbeitedistriktene som avga uttalelse mot endringen.

Sametingets plenum behandlet i februar en egen sak om framtidige prosesser for reintallstilpasning. I den forbindelse ble det arrangerte et folkemøte i Kautokeino om reintallsproblematikken. Sametinget har påpekt ovenfor regjeringen at for å få til langsiktige løsninger på reintallsproblematikken, er det av avgjørende betydning at både reintallsfastsetting og reintallsfordeling er forankret i og har legitimitet i reindriftsnæringa. Med bakgrunn i blant annet dette har Sametinget i 2016 bedt regjeringen om en helhetlig gjennomgang av reindriftsloven.

Regjeringen har i 2016 arbeidet med en ny stortingsmelding om reindrift, og det har vært en omfattende konsultasjonsprosess. Sametinget har gitt mange innspill til regjeringen, og har hatt et tett samarbeid med NRL. Regjeringens opprinnelige plan var å gjøre ferdig meldingen i 2016, men prosessen er blitt forskjøvet til 2017.

Sametinget har prioritert deltakelse i arbeidsgruppa for tiltak for økt internkontroll og selvstyre i reindriftsnæringen. Arbeidsgruppa avga rapport i desember 2016, og peker på flere forhold som utfordrer det interne selvstyret. Flere av disse forholdene er knyttet til regelverket og praktiseringen av reindriftsloven av 2007. Arbeidsgruppa foreslår en rekke tiltak både rettet mot reindriftsnæringen og mot reindriftsforvaltningen.

Delmål 2:

- Opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur i jordbruket.

Sametinget gir hvert år innspill til jordbruksavtalen. Sametingets ga innspill i 2016 om tiltak som ville bidra til å øke lønnsomheten og sikre rekruttering til jordbruk i samiske områder. Sametinget løftet også fram at det er en utfordring for bøndene i samiske områder å gjennomføre omlegging fra båsdrift til løsdriftsfjøs innen tidsfristen i 2024. I tillegg foreslo Sametinget og gjeninnføring overføringen til Sametinget på 2 millioner kroner slik at Sametinget igjen kan bidra til å sikre melkebønder i samiske områder. Regjeringen har i ettertid utsatt fristen for å legge til løsdrift fra 2024 til 2034. For øvrig fikk ikke Sametinget gjennomslag for sine innspill. I forbindelse med innspill til jordbruksavtalen tok Sametinget opp hvordan regjeringens politikk påvirker det samisk jordbruk i negativ retning. Regjeringen har ikke noen særskilt satsning overfor samisk jordbruk utover de generelle tilskuddsordninger som gjelder for alle gårdbrukere, og denne tilnærmingen ønsker regjeringen heller ikke å endre.

Som følge av kutt i overføringene fra Landbruks- og matdepartementet på kr 2 mill. i 2015 har Sametinget måttet avgrense støtten innenfor jordbruket kun til saue- og geitnæringen. Sametinget bevilget 8,8 millioner kroner til jordbruksformål i 2014 og 0,6 millioner kroner i 2016. I 2016 fikk to søkere tilskudd til utbygginger i jordbruket, mot 25 søknader i 2014.

Sametinget har i 2016 finansiert prosjektet Sápmi Agri som omfatter fem kommuner i Indre-Finnmark. Formålet med prosjektet har vært å skape positive holdninger til det å drive gård. Resultatene fra det første prosjektet, der tre kommuner var med, er at flere unge har overtatt gårdsbruk og vil drive dem videre. For to av kommunene har antall bruk økt med 9 %, mens det for den tredje kommunen er antall bruk stabilt.

Delmål 3:

- En lønnsom og attraktiv fiskerinæring for utøvere som vil etablere og styrke sitt utkomme fra det kystnære fisket.

Gjennom fokus på sjøsamiske rettigheter til kyst- og fjordfiske og utnyttning av kongekrabben i det kvoteregulerte området, er sjarkflåten blitt prioritert gjennom forvaltning av virkemidlene. Dette har resultert i stor interesse for anskaffelse av mindre fartøy fra Nordkapp og Porsanger kommune og videre østover i Finnmark fylke.

Sametinget har det siste året hatt stor pågang på søkere som vil etablere seg i fiskerinæringen med egne fartøy. I 2016 har det kommet 31 søknader. For å sikre sterkere rekruttering til næringen, har Sametinget prioritert støtte til de som gjør førstegangsinvestering i fartøy. Totalt 14 aktører har fått støtte til kjøp av eget fartøy under 15 meter. Det er unge fiskere i aldersgruppen 30-40 år hvor alle har fiskerettigheter i åpen gruppe.

Sametinget har i 2016 innvilget støtte til 8 lokale landanlegg. Dette dreier seg om fiskemottak, modernisering av sløye og pakkeanlegg, flytebrygger og servicebygg. Dette er anlegg som bidrar til å sikre den minste og mest stedbundne flåten en sikker landligge og leveringsmuligheter i sine nærområder.

Sametinget har i 2016 finansiert en rekke prosjekter hovedsakelig til fiskefartøy og noe til havne/mottaksutbygging. Resultatene av slike investeringer kan best illustreres med det som har skjedd i Veidnes i Laksefjorden siden 2008. Da var det 2-3 fiskebåter i Veidnes og i dag er det 25 båter som Sametinget har finansiert. Sametinget har også finansiert kai/mottaksanlegget. Disse engasjementene har igjen ført til et blomstrende samfunn med økt befolkning og ny giv. Sametinget ser den samme utviklingen blant annet i Nesseby og Tana hvor antallet fiskefartøy har steget de seneste år med Sametingets hjelp.

Sametinget har sammen med Protect Sapmi satt søkelyset på det sjøsamiske rettighetssituasjonen, med blant annet et seminar i Karasjok. Det er utarbeidet et strateginotat om utvikling av marine næringer av sjøsamiske områder. Oppfølging av strateginotatet vil skje i 2017.

Sametinget har vært med på en rekke konsultasjoner vedrørende sjølaksefisket, leveringsplikt og reguleringer i fiske med bl.a. bruken av kystfiskekvoten på 3 000 tonn torsk i de sjøsamiske områdene (STN). Her har man oppnådd utsettelse av bruksavgift i sjølaksefisket, fått inn et medlem i Pliktkommisjonen samtidig som man er i løpende prosesser for regulering av diverse fiskerier, deriblant kystfiskekvota. I tillegg arbeider Sametinget daglig med å ivareta sjøsamiske rettigheter samt legge til rette for drift, fangst og mottak av fiske i samiske områder. Resultatet av dette politiske arbeidet vil vise seg på lang sikt, men allerede nå kan en spore en svært positiv effekt av Sametingets politikk på mange småplasser.

Delmål 4:

- Redusere tap forårsaket av rovvilt, slik at beitenæringene kan bruke tradisjonelle beiteområder.

Som en oppfølging av rovdrysmeldingen som ble behandlet i Sametingets plenum i 2013 har sametinget jobbet med å bli konsultert og tidlig involvert i prosesser som har med rovvilt å gjøre. Sametinget har i 2016 konsultert med Klima- og miljødepartementet og deltatt på høring i Stortingets energi- og miljøkomite om nye bestandsmål for ulv og endring av ulvesonen. Sametinget ønsker ikke å tillate ynglinger eller etablering av familiegrupper av ulv lenger nord enn dagens grense og aksepterte ikke en utvidelse av ulvesonen nordover. Stortinget vedtok et nytt bestandsmål for ulv som er 4-6 ynglinger av ulv i Norge hvorav 3 av disse skal være i revir som er helnorske. Det tidligere bestandsmålet var på tre årlige ulvekull i helnorske revir innenfor forvaltningsområdet for ulv. Sametinget fikk forsikringer om at antall ulv ikke skulle øke som følge av endringer i bestandsmålet.

I 2016 fremmet Miljødirektoratet forslag til nye forskrifter for erstatningsordninger for tap når tamrein blir drept av rovvilt. Sametinget er involvert i arbeidet. Det er Miljødirektoratet som er ansvarlig for det, og prosessen blir sluttført i 2017.

10.2 Variert næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer

Mål:

- Et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser i samiske områder.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer	6 256 300	5 995 000	-261 300	-4,4 %
Nyetableringer og entreprenørskap	726 550	1 700 000	973 450	57,3 %
Samisk reiseliv	739 000	1 600 000	861 000	53,8 %
Sum	7 721 850	9 295 000	1 573 150	16,9 %

Næringsliv og bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer viser et underskudd på kr -261 300. Underskuddet skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Nyetableringer og entreprenørskap viser et overskudd på kr 973 450. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Samisk reiseliv viser et overskudd på kr 861 000. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.

Den totale søknadssummen til tilskuddsordningen næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer var på kr. 23 903 902. Det var 67 søknader, og av disse ble 41 innvilget.

Telemarksforskning gjennomfører hvert år en analyse av utviklingen i samiske områder for Sametinget. Nedgangen i antall arbeidsplasser har stoppet opp i samiske områder. Endringene varierer imidlertid mye fra kommune til kommune og fra år til år. Næringslivsindeksen viser at syv av de 24 kommunene som er med i analysen er rangert over landsgjennomsnittet. Etableringsfrekvensen er lavere i samiske områder sammenlignet med resten av landet. Sametinget har i 2016 satt i gang et arbeid med å finne ut hvorfor det er færre som etablerer virksomheter i disse områdene. Så langt har vi sett at næringslivet mangler risikokapital og at den stor andel offentlige arbeidsplasser bidrar til at flere velger trygge offentlige arbeidsplasser enn risikofylte etableringer.

Sametinget har inngått en treårig rammeavtaler med fem kompetansemiljøer i 2015. I 2016 er det gjennomført et utviklingsprogram for bedrifter i Indre-Finnmark. Resultatet av dette programmet er at deltakerne har fått hevet sin kompetanse blant annet innenfor innovasjon, regnskap og økonomistyring.

Sametinget har aktivt støttet opp om etablering av en samisk næringshage og i 2016 ble Sapmi Næringshage AS etablert. Sametinget har bidratt med tilskudd til kompetansehevende kurs og bransjetreff.

I 2016 har Sametinget mottatt mer enn en dobling av antall søknader innenfor samisk reiseliv, noe som er meget positivt. Det kan tyde på at dette er en næring i utvikling og at flere aktører vil starte med reiselivsvirksomheter.

Sametinget avsluttet det treårige reiselivsprosjektet – samisk reiseliv 1.0 i 2015. Sametinget så da et behov for å videreføre den positive prosessen. I 2016 har Sametinget jobbet med å få fullfinansiert et nytt tre-årig prosjekt. Prosjektet vil settes igang straks finansieringen er på plass. Prosjektet skal eies og drives av Nord Norsk reiseliv og skal finansieres av Sametinget, fylkeskommunene i nord og Innovasjon Norge.

10.3 Samisk kulturnæring

Mål:

- Utvikle samisk kulturnæringsbransje, med fokus på kompetanse og inntjening.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Samisk kulturnæring - søkerbasert tilskudd	873 150	1 000 000	126 850	12,7 %
Samisk kulturnæring - direkte tilskudd	150 000	150 000	0	0,0 %
Kompetansebasert kulturnæring	2 592 372	2 750 000	157 628	5,7 %
Sum	3 615 522	3 900 000	284 478	7,3 %

Samisk kulturnæring - søkerbasert tilskudd viser et overskudd på kr 126 850. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Kompetansebasert kulturnæring viser et overskudd på kr 157 628. Overskuddet går til inndekning av underskudd på andre poster jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet. Den totale søknadssummen var på kr. 1 331 960. Det var 11 søknader, og av disse ble 9 innvilget.

Sametinget har særskilte tilskuddsordninger for kulturnæringsaktører. I løpet av 2016 er det kommet få søknader. Det er ikke gjort en evaluering for å finne årsaken til dette, men Sametinget har fått tilbakemelding fra noen bedriftene at de ikke kjenner til tilskuddsordningen og at noen ikke er beredt til å kommersialisere sin kulturnæringsvirksomhet. Flere opplever også at regelverket er vanskelig og derfor blir det å skrive søknader for krevende. Gjennom Dáhttu programmet får deltakerne veiledningstimer. Målet er blant annet at Sametinget gjennom Dáhttu skal få flere og bedre søknader.

I løpet av 2016 ble bedriftsutviklingprogrammet Dáhttu gjennomført i sørsamisk område. Totalt deltok 12 personer/bedrifter. Disse driver næring innenfor bl.a. reinkjøtt, duodji, reiselivsnæring, kostyme.

Samtale med deltakere fra alle Dáhttu programmene viser at deltakerne synes det er viktig å ha en felles møteplass, en arena for å dele erfaringer, utveksle ideer og å bygge nettverk. Utfordringen for mange er også knyttet til det å drive egen bedrift. Deltakerne er gode på sitt felt (duodji, musikk, kultur osv.), men de trenger bistand med forretningsdelen. Derfor er Dáhttu så viktig.

10.4 Duodji

Mål:

- Utvikle duodji som en framtidsrettet og attraktiv næring i samiske områder.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Tilskudd til Duodjeinstituhtta	3 506 000	3 506 000	0	0,0 %
Tilskudd til utvikling og rekruttering i duodjinæringen	2 648 000	2 648 000	0	0,0 %
Næringsavtale for duodji	9 216 328	7 900 000	-1 316 328	-16,7 %
Sum	15 370 328	14 054 000	-1 316 328	-9,4 %

Den totale søknadssummen for de søkerbaserte ordningene under næringsavtalen var på kr. 8 602 174. Det var 94 søknader, og av disse ble 81 innvilget.

Rapporten fra Sámi Duodjis merkevareprosjekt om hvordan Sámi Duodjis som varemerke kan brukes, revitaliseres og revideres ble ferdig i 2016. Prosjektet konkluderer med at det er behov for en effektiv og koordinert samisk sertifiseringsordning for duodji. Sametingene i Norge, Sverige og Finland er blitt enige om å videreføre arbeidet med et duodjimerke gjennom et oppfølgingsprosjekt som blant annet skal avklare juridisk eierstruktur, finansiering og annen støtte.

Sametinget har et forbruk på 3,7 millioner kroner til investeringer og utviklingstilskudd i duodji i 2016. Det er en overskridelse på 1,7 millioner kroner. Det viser at det er optimisme i næringen. Tre av de tolv som gjennomførte Dáhttu duodji i 2015 har i 2016 fått tilskudd fra Sametinget til å realisere sine forretningsplaner, tre andre har fått investeringstilskudd og en søker vil etablere duodjivirksomhet med arktisk design der blant annet selskinn er en del av forretningskonseptet.

Forhandlingspartene Duojáriid ealáhussearvi, Sámiid duodji og Sametinget inngikk i 2016 en næringsavtale for duodji for 2017. Rammene for avtalen er 7,5 millioner kroner. Sametinget satte også av kr 200 000 til ulike duodjitiltak i forbindelse med Jubileumsåret 2017. Duojáriid ealáhussearvi og Sámiid duodji har i 2016 startet forberedelsene. Sametinget og forhandlingspartene ble enige om videreføring av driftstilskuddsordning i duodji med en ramme på 1,7 mill. i 2017.

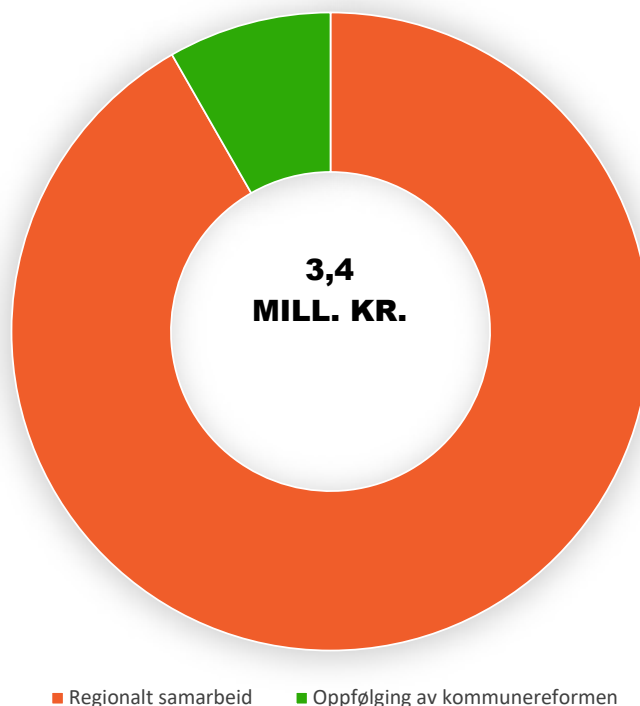
I 2016 ble det inngått samarbeidsavtale med Oslo kommune.

11 Samarbeidsavtaler

Hovedmål:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Økonomiske virkemidler

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Regionalt samarbeid	3 125 220	2 000 000	-1 125 220	-56,3 %
Oppfølging av kommunereformen	282 038	350 000	67 962	19,4 %
Sum	3 407 258	2 350 000	-1 057 258	-45,0 %

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2012	0	-	119 680	0
2013	200 000	5,1 %	0	0
2014	360 000	9,3 %	28 000	0
2015	1 004 500	25,8 %	54 000	0
2016	2 325 900	59,8 %	0	0
Sum	3 890 400	100,0 %	201 680	0

Det er gjort tilbaketrekninger og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 201 680. Det avsettes kr 3 890 400 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

11.1 Regionalt samarbeid

Mål:

- Skape gode rammevilkår for samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom dialog og samarbeid med regionale myndigheter.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter	3 125 220	2 000 000	-1 125 220	-56,3 %
Sum	3 125 220	2 000 000	-1 125 220	-56,3 %

Underskuddet på regionalutviklingsprosjekter på kr -1 125 220, skyldes merforbruk og sametingsrådet har omdisponert midler til posten jfr. rådssak SR 183/16 Omdisponeringer av regnskapet.. Den totale søknadssummen var på kr. 4 598 690. Det var 18 søknader, og av disse ble 17 innvilget.

Det er igangsatt prosesser for revidering av de regionale samarbeidsavtalene mellom Sametinget og fylkeskommunene fra Finnmark til Hedmark, herunder en sammenslåing av tospråklighetsavtalene og de regionale avtalene. Det har blant annet vært avholdt et politisk møte mellom Sametinget og Nordland fylkeskommune og et innspillseminar for revidering av avtalen med Nordland fylkeskommune.

Sametinget konsulterte om stortingsmeldingen om regionreformen Meld. St. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver. Resultatet av konsultasjonene var blant annet at partene ble enige om at departementet skulle jobbe videre med oppfølging av forslaget om å forankre konsultasjonsplikten for statlige myndigheter, fylkeskommuner og kommuner i lov.

Sametinget har i 2016 løftet problemstillingen om Sametingets rettslige stilling fram i forbindelse med regionreformen. Norge er ett av få land der statlig skjønsmessig overprøving av kommunene ikke kan prøves av domstol eller en uavhengig tvistenemnd. Sametinget støtter prinsipielt at kommuner kan reise søksmål mot Sametingets innsigelser. I og med at Sametingets innsigelser etter plan- og bygningsloven skjer i kraft av Sametinget som et folkevalgt organ og er av en selvstendig faglig og politisk karakter, så må Sametinget ha partsevne. Dette reiser et behov for en tydeliggjøring i sameloven om at Sametinget er et eget rettssubjekt.

Sametingets regionale virkemidler favner over flere tiltak som er med på å utvikle og synliggjøre samisk kultur og samfunnsliv og skape gode arenaer og relasjoner for den samiske befolkningen i samspill med den øvrige norske befolkningen. Det favner over alt fra kulturtiltak som er med på å spre kunnskap om samisk kultur og samfunnsforhold, utvikling av idrettsarenaer og institusjonsutvikling. Sametinget har gjennom denne ordningen vært bidragsyter til institusjonsutvikling på Arran i Tysfjord, og bidratt til at sørsamisk kultursenter på Røros endelig blir realisert. Disse institusjonene har stor betydning for kulturutvikling, og er en samlende arena for samene som bor i disse områdene

Sametinget har bevilget midler til Samisk idrettspark – første byggetrinn. Å få til en slik arena vil ha stor betydning for samisk idrett. Det vil kunne bidra til gode utviklingsmuligheter for samisk idrett, og idrettsutøvere. Og at dette vil skape interesse og muligheter for unge samisk utøvere. Finnmarksrittene er et annet idrettsprosjekt som Sametinget har støttet fordi det vil være med på å skape gode arenaer for idrettsutøvelse, samtidig som dette også kan bli et arrangement som kan være med på å sette Finnmark på kartet – både med hensyn til reise- og næringsliv.

«Stemmer fra sør – Rørossamisk samfunn og ei ny tid». Prosjektet bidrar til kunnskap om samisk kultur i området, og vil kunne være med å bygge broer mellom det samiske og det norske samfunnet i denne regionen. Sametinget har støttet Prosjektet 100 samiske portretter. Prosjektet har til hensikt å vise hvor mangfoldig samisk kultur og identitet er i dag, og ment som en døråpner for å danne en større bevissthet og skape diskusjon om hva samisk identitet er. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom museene i Sør-Trøndelag som vil kunne bidra til å skape kulturforståelse mellom det samiske og det norske samfunnet i regionen.

11.2 Lokalt samarbeid

Mål:

- Skape gode rammevilkår for samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom dialog og samarbeid med lokale myndigheter.

Sametinget har inngått samarbeidsavtaler med ulike bykommuner. Hensikten er å arbeide aktivt og målrettet med lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Sametinget og Oslo kommune formaliserte sitt samarbeid gjennom å signere en samarbeidserklæring i 2016. Det var en offisiell markering og signering av samarbeidserklæringen under den samiske nasjonaldagen 6. februar på Oslo Rådhus.

For øvrig har Sametinget samarbeidsavtaler med Tromsø og Bodø. Sametinget har gjennom samarbeidet med Tromsø kommune bidratt til at det er åpnet ny samisk avdeling på Sjømannsbyen barnehage i Tromsø. Sametinget og Bodø kommune har i løpet av 2016 blant annet drøftet etablering av samisk språksenter i Bodø kommune. Sametinget har gjennomført drøftingsmøter i Alta om behovet for flere samiskspråklige barnehageplasser i Alta. Det ble enighet om å følge dette opp i arbeidet med etablering av en samarbeidsavtale med Alta kommune.

Sametinget setter gjennom de inngåtte samarbeidsavtalene fokus på primærhelsetjenestene. Sametinget ser at det bidrar til at kommunen øker sitt engasjement for samiske pasienter. Oslo kommunens tilstedeværelse på samiske helsetreff ved Samisk hus i Oslo i 2016 er et eksempel på dette. Sametinget bidrar videre med tilskudd til helseprosjekter i kommunene, som f.eks samisk mat i institusjoner og tilskudd til å starte opp treffpunkter for samiske eldre i byer.

11.3 Kommunereformen

Mål:

- Samiske språkkrettigheter ivaretas, og samisk språk, kultur og samfunnsliv utvikles i prosessen med regjeringens kommune- og regionreform

Sametinget jobber ut ifra prinsippet om at regjeringens framtidsrettede mål i kommunereformen, spesielt målene om gode og likeverdige tjenesteyting og styrket lokaldemokrati, også må gjelde for den samiske befolkningen. Sametinget arrangerte seminar om kommunereformen hvor kommuner, fylkesmenn og andre aktuelle aktører deltok. Det har også vært viktig for Sametinget å ha dialog og møter med kommuner og samiske interesseorganisasjoner i denne prosessen.

For å sikre at samiske interesser blir ivaretatt i denne prosessen har det vært viktig for Sametinget å ha dialog og møter med kommuner og samiske interesseorganisasjoner. Dialogen har resultert i at Sametinget også har fremmet kommunenes utfordringer i møte med fylkesmenn og regjering. Sametingets grunnleggende prinsipper om kommunereform fremkommer i plenumsvedtakene og Utredning - Kommunereformen og samiske interesser (2015).

12 Andre tiltak

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Samiskrelatert statistikk i Norge	375 000	375 000	0	0,0 %
Samiske hovedorganisasjoner	2 586 113	2 627 000	40 887	1,6 %
Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som	535 995	536 000	5	0,0 %
Samiske likestillingsorganisasjoner	225 000	440 000	215 000	48,9 %
Internasjonal tiltak	-150 000	-150 000	0	0,0 %
Sum	3 572 108	3 828 000	255 892	6,7 %

Samiske hovedorganisasjoner viser overskudd på kr 40 887. Overskuddet skyldes en beregningsfeil av tilskuddet. Samiske likestillingsorganisasjoner viser et overskudd på kr 215 000. Overskuddet skyldes at tildelt tilskudd til Norgga Sarahkka og Queer Samit er holdt tilbake pga. at tildelingskriteriene ikke er oppfylt.

Gyldige tilsagn pr. 31/12-16 og tilbaketrekt/-betalt i 2016

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2011	59 500	10,2 %	150 000	0
2012	112 000	19,2 %	0	0
2014	34 750	6,0 %	0	0
2016	377 191	64,6 %	0	0
Sum	583 441	100,0 %	150 000	0

Det er gjort tilbaketreknings og tilbakebetaling av ikke gjennomførte prosjekter på kr 150 000. Det avsettes kr 583 441 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2016.

12.1 Samiskrelatert statistikk i Norge

Sametinget har inngått avtale med Statistisk sentralbyrå (SSB) om produksjon av samiskrelatert statistikk. Midlene dekker produksjon av publikasjonen, Samisk statistikk, som utkommer annethvert år. Det ble utgitt en ny publikasjon i februar 2016.

12.1.2 Faglig analysegruppe for Samisk statistikk

Faglig analysegruppe for Samisk statistikk gir hvert år ut publikasjonen Samiske tall forteller som blant annet baserer seg på samisk statistikk. Gruppen består av fem personer. Formålet med analysegruppen er å styrke faktagrunnlaget for vurderinger og beslutninger i konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Analysegruppen ble evaluert i 2015 og Sametinget har i 2016 i samarbeid med Kommunal og Moderniseringsdepartementet med å følge opp evalueringen. Som en oppfølging av dette ble det i september utnevnt fire nye medlemmer til analysegruppen. Samiske tall forteller 9 ble

lansert i november 2016, og Sametinget hadde innspillsmøte med den nye analysegruppa samme dag. I tillegg til dette skal kapittel om hovedutviklingstrekk videreutvikles. Evalueringens forslag om å styrke analysegruppas mulighet for å engasjere personer fra forskningsinstitusjoner og kjøp av statistikk er avhengig av budsjettmessig oppfølging. Dette er ikke fulgt opp fra regjeringen i budsjett 2017.

12.2 Likestilling

Sametinget arbeider for å oppnå et likestilt samisk samfunn med like rettigheter, plikter og muligheter for alle. Utgangspunktet for dette arbeidet er at likestilling berører alle samfunnsområder og er derfor en integrert del av vårt arbeid. Sametinget vedtok i 2015 en redegjørelse om kjønnslikestilling. Redegjørelsen tar opp ulike områder der kjønn kan være til hinder for likestilling. Noen områder handler om hvordan vi skal arbeide for å hindre kjønnsdiskriminering generelt. I tillegg fokuserer redegjørelsen på utvalgte områder som kjønnsidentitet, vold i nære relasjoner og seksuell legning. Redegjørelsen har dannet grunnlag for Sametingets arbeid på likestillingsfeltet i 2016.

Sametinget har i 2016 hatt møte med organisasjonen «Utsatt Mann», en organisasjon av menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep i barndommen. Utsatt mann var på Norgesturne, og i den anledning ville de sette søkelys på samiske menn som har vært utsatt for overgrep. Sametinget bidro med økonomisk støtte til organisasjonens turne.

Sametinget har bidratt i prosessen med utarbeidelse av Regjeringens opptrappingsplan mot vold mot barn. Det er avholdt møte med Barne- og likestillingsdepartementet om saken, og levert skriftlig innspill.

Sametinget har deltatt i Regjeringens referansegruppe til utarbeidelse av strategi mot hatytringer. Sametinget var også representert ved lansering av strategi mot hatytringer.

Sametinget deltok under lanseringen av rapporten: «Situasjonen til samer med funksjonsnedsettelse». Det ble også avholdt et seminar på Sametinget om rapporten.

Sápmi Pride 2016

Sametinget har, i samarbeid med FOKUS, avholdt folkemøte i Tromsø med tema: urfolkskvinner og vold, der deltok også Maria Canil Grave, nestleder i CONAVIGUA (National Coordinator of Widows of Guatemala). FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner ble markert i Karasjok med fakkeltog og appell. I den forbindelse hadde Sametinget besøk av Maria Canil Grave.

Sametinget bevilget i 2016 budsjettet kr 100.000 i driftsstøtte til den nyopprettede organisasjonen Queer Sámit. Denne bevilgningen ble ikke aktivert da organisasjonens ledelse ga beskjed om at organisasjonen ville bli styrt avviklet. Sametingsrådet bevilget støtte til gjennomføring av Sápmi Pride 2016, som ble arrangert i Guovdageaidnu med stor oppslutning.

12.3 Fornorskning og forsoning

Sametinget startet i 2016 opp et arbeid der formålet er å belyse den norske assimileringspolitikken (fornorskning) rettet mot oss som folk, vårt språk, kultur og samfunnsliv i perioden fra midten av 1800-tallet og fram til i dag. Målet med arbeidet er å ta et endelig oppgjør med fornorskningspolitikken, både den historiske og den pågående, og etablere mekanismer for å gjenopprette tillitten mellom samene og norske myndigheter. Mange av problemene det samiske samfunnet sliter med innenfor helse, næringer, utdanning med mer, kan spores tilbake til den langvarige fornorskningspolitikken som ble innledet rundt 1850, og som fremdeles pågår i dag. Et endelig oppgjør med denne politikken vil være legende for det samiske samfunnet, og bidra til nytt løft

Sametinget gjennomførte 12. og 13. september workshopen «Makt og avmakt i samisk historie» i Tromsø. Workshopen omhandlet ulike faser av assimileringspolitikken, og konsekvenser disse har fått på ulike nivå og innenfor ulike samfunnsområder helt fram til i dag. Hensikten med konferansen var å skape økt forståelse og faglig grunnlag for Sametingets videre arbeid med problemstillinger knyttet til fornorskning og dagens samepolitiske virkelighet. Arrangementet var et samarbeid med Universitetet i Tromsø. 15 eksperter på ulike fagområder deltok med en korte innledninger og påfølgende debatt. Ulike andre fagpersoner og –miljøer var invitert og deltok i samtale, samt representanter for Sametingets eldre- og Sametingets ungdomspolitiske utvalg.

Under Arctic Winter Games i Nuuk på Grønland i mars 2016 hadde Sametinget møter med ulike myndigheter og institusjoner for informasjon, nettverksbygging og erfaringsutveksling. Eksempelvis med representanter for Grønlands selvstyremyndigheter, Presidenten for Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC), Forsoningskommisjonens sekretariat, lederen for Inatsisartut og med Grønlands Nationalmuseum.

Sametingsrådet fremmet til desemberplenumet redegjørelse om Sannhets- og forsoningsarbeid, med forslag til videre arbeid med og etablering av mekanismer for å handtere og sannhetsarbeid knyttet til den historiske og pågående fornorskningspolitikken. Redegjørelsen ble lagt fram, men ikke endelig drøftet av plenum. Et tilsvarende arbeid om sannhetsarbeid er også initiert av det sametingene på svensk og finsk side

12.4 Ny budsjettordning for Sametinget

I 2013/2014 ble Sametinget enig med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om at det skulle foretas vurderinger om budsjettering til Sametinget på én post. I september 2016 fikk Sametinget utkast til rapport. Rapporten vil være departementets grunnlag for konsultasjoner med Sametinget. Sametinget har i 2016 også vært i dialog med Stortinget om saken. Som et resultat av dette ble det i revidert

statsbudsjett i 2016 lagt inn en mindretallsmerknad om saken. I forbindelse med behandlingen av 2017 budsjettet ber Kommunal komiteen regjeringen komme tilbake med ny budsjettmodell for Sametinget i revidertbudsjett 2017.

Sametinget 2013-2017

13 Politisk nivå

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Plenum	11 138 792	11 500 000	361 208	3,1 %
Sametingets plenumsleder	1 564 997	1 608 000	43 003	2,7 %
Sametingets fagkomiteer	563 489	750 000	186 511	24,9 %
Sametingets kontrollutvalget	1 053 946	912 000	-141 946	-15,6 %
Samisk parlamentarisk råd	388 622	912 000	523 378	57,4 %
Sametingsrådet	10 345 995	8 611 000	-1 734 995	-20,1 %
Sametingets ungdomspolitisk utvalg	318 574	365 000	46 426	12,7 %
Eldreråd - Fagutvalget	596 203	436 000	-160 203	-36,7 %
Sametingets klagenemnd	147 586	265 000	117 414	44,3 %
Sum	26 118 206	25 359 000	-759 206	-3,0 %

Totalt viser driftsregnskapet for politisk nivå et underskudd på kr -759 206. Plenum har et overskudd på kr 361 208 som skyldes mindre aktivitet enn forutsatt i budsjettet for 2016. Sametingets fagkomiteer har et overskudd på kr 43 033 som skyldes at en av fagkomiteene måtte avlyse en komitereise på grunn av få påmeldte. Underskuddet på kr -141 946 hos kontrollutvalget skyldes merforbruk. Merforbruket skyldes i hovedsak kostnader til juridisk bistand. Samisk parlamentarisk råd har et overskudd på kr 523 378. Overskuddet skyldes lavere aktivitet enn forutsatt. Sametingsrådet har et underskudd på kr -1 734 995. Overforbruket skyldes i hovedsak merutgifter til kommunikasjonsrådgiving, forsoningskonferansen og høyere reiseaktivitet enn forutsatt. Sametingets eldreråd viser et underskudd på kr 160 203 som skyldes høyere aktivitet enn forutsatt. Sametingets ungdomspolitiske utvalg og Sametingets klagenemnd har et overskudd på hhv. kr 46 426 og kr 117 414. Dette skyldes at begge utvalgene har hatt lavere aktivitet enn forutsatt.

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Politiske grupper i Sametinget	3 451 002	3 451 000	-2	0,0 %
Opposisjonens arbeidsvilkår	1 628 312	1 790 000	161 688	9,0 %
Tilskudd til lister ved sametingsvalget 2013	137 700	0	-137 700	-
Sametingsvalget 2013	14 000	0	-14 000	-
Sum	5 231 014	5 241 000	9 986	0,2 %

Tilskudd til opposisjonens arbeidsvilkår i Sametinget viser et overskudd. Overskuddet skyldes tilbakebetaling og avkortninger i utbetalinger grunnet for sen innlevering av regnskapsrapporter. Tilskudd til lister ved sametingsvalget viser underskudd på kr -137 700. Underskuddet skyldes at en tilskuddsmottaker fikk medhold på sin klage vedrørende tilbakebetalingskrav sendt i 2015. Sametingsvalget 2013 viser et underskudd på kr -14 000. Underskuddet skyldes uforutsette utgifter til oppdatering av sametingets valgmanntall.

13.1 Sametingets fagkomiteer og plenumssamlinger

I 2016 avviklet Sametinget fire komité- og plenumssamlinger. Samlingene i mars og i september ble holdt i samme uke, mens det i mai/juni og november/desember var en uke mellom komitemøtene og plenumsmøtet.

Det ble fremmet i alt 46 saker for behandling i plenum.

13.2 Sametingets kontrollutvalg

Sametingets kontrollutvalg har i 2016 avviklet seks ordinære møter og behandlet i alt 44 saker.

For valgperioden 2013 – 9. desember 2016 bestod kontrollutvalget av:

- John Kappfjell, leder
- Marie Therese N. Aslaksen, nestleder
- Tor Gunnar Nystad
- Inger Elin Utsi
- Arthur Tørfoss

Fra 9. desember og ut valgperioden 2017 består utvalget av:

- Arthur Tørfoss, leder
- Marie Therese Aslaksen, nestleder
- Tor Gunnar Nystad
- Ragnhild M. Aslaksen
- Anita Ravna

13.3 Sametingsrådet

Sametingsrådet har behandlet totalt 454 saker (fordelt på 439 saker med Aili Keskitalo som president og 15 saker med Vibeke Larsen som president). Sametingsrådet har hatt 7 fysiske møter (6 med Aili Keskitalo som president og 1 med Vibeke Larsen som president) og ukentlige telefonmøter.

Under plenum i desember 2016 ble det fremmet mistillitsforslag. Dette medførte at Keskitalo II / NSR-rådet måtte gå av. Arbeiderpartiet, Høyre og Arja dannet nytt råd og valgte president fra Arbeiderpartiet. I etterkant av konstituering i desember plenum ble det foretatt nye valg av valgkomite, plenumsledelse, fagkomiteer og utvalg. Disse valgene ble påklaget og klagen var til behandling ved årskiftet 2016/2017.

13.4 Samisk parlamentarisk råd

SPR er den parlamentariske samiske stemmen internasjonalt og skal ivareta samenes interesser på tvers av landegrensene. SPR har ikke eget sekretariat, men det sameting som har ledervervet er ansvarlig for organisering av plenumsmøtet og styremøtene. Sametinget i Norge overtok i plenumsmøtet i september 2016 ledervervet og sekretariatsansvaret etter Sametinget i Finland.

For valgperioden 2013 – 9. desember 2016 bestod Sametingets delegasjon til Samisk parlamentarisk råd (SPR-N) av:

- Aili Keskitalo
- Thomas Åhrén
- Christina Henriksen
vara: Tor Gunnar Nystad
- Vibeke Larsen
vara.: Mariann Wollmann Magga
- Johan Vasara
vara: John Kappfjell

- Ellinor Marita
vara: Jåma Lars Filip Paulsen
- Láilá Susanne Vars
vara: Toril Bakken Kåven

Fra 9. desember og ut valgperioden 2017 består delegasjonen av:

- Vibeke Larsen
- Ronny Wilhelmsen
- Aili Keskitalo
vara: Christina Henriksen
- John Kappfjell
vara: Geir Johnsen
- Toril Bakken Kåven
vara: Lars Oddmund Sandvik
- Ellinor M. Jåma
vara: Jovna Z. Dunfjell
- Johan Vasara
vara: Marit Kirsten A. Gaup

13.6 Sametingets ungdomspolitiske utvalg

SUPU har i 2016 hatt 6 møter, både fysiske- og telefonmøter. SUPU har gitt innspill til flere saker behandlet i Sametingets komitéer og plenum. SUPU deltar i en referansegruppe og i rådgivende utvalg. De har hatt møter med ulike organ, og deltatt på seminar og konferanser. SUPU har i 2016 videre blant annet arbeidet med sitt prosjekt «Trygt Sápmi», med planlegging av Samisk Parlamentarisk Råds ungdomskonferanse i februar 2017, de har informert om innskriving i valgmanntallet og vil ha ytterligere fokus på det i 2017.

Sametinget oppnevnte i desember 2015 nye medlemmer og varamedlemmer til Sametingets ungdomspolitiske utvalg for perioden 2016 – 2017. Den nye sammensetningen av SUPU er som følger:

- Ánná Káisa Partapuoli, leder.
- Jon Christer Mudenia, nestleder.
- Ande Trosten
- Maja Fjällström
- Ida Ristiinna Hætta Ophaug

Vara:

- Marion Aslaksen Ravna
- Malene Eriksen
- Ronja Larsen
- Ulrika Snowdon
- Henrik Kristian Atle Olsen

13.7 Sametingets eldreråd

Sametingets eldreråd har avholdt tre møter hvor de har behandlet flere saker som angår både samer generelt og samiske eldre spesielt. Eldrerådet har hatt møter med flere kommuner, og lokale eldreråd. I møtene har de etterspurt tjenester i kommunene som tar hensyn til samisk elders språk – og kulturbakgrunn, og gitt råd til kommunene om forhold som angår samiske eldre. Sametingets eldreråd har etter slike besøk hatt dialog med kommunale helsetjenester. Sametingets eldreråd har videre i møter med pasient- og brukerombud og tolkeprosjektet ved Finnmarkssykehuset formidlet behov for likeverdige tjenester for samiske eldre. Sametingets eldreråd har i 2016 hatt møte med Statens sivilrettsforvaltning. I den forbindelse var det invitert til åpent møte, hvor samiske eldre fikk uttrykke sine synspunkter til statens sivilrettsforvaltning angående billighetserstatning for samer som mistet opplæring under andre verdenskrig.

Sametingets eldreråd har i perioden bestått av:

- Inga Karlsen, leder
- Kåre Eriksen
- Jonhild Joma
- Ingolf Kvandahl
- Berit Ellen Nikkinen Varsi

Vara:

- Berit Anna Gaup Personlig vara: Morten Danielsen
- Synnøve Brevik
- Hans J. Eriksen
- Kristine Julie Eira

13.8 Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker

Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker, som Sametinget opprettet i 2011, skal ivareta rettsikkerheten til de som søker tilskudd fra Sametinget.

Klagenemnda skal behandle påklagede enkeltvedtak for å oppfylle forvaltningsloven om klagebehandling.

Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker har i 2016 hatt fem møter og behandlet i alt 25 klager. I 20 av sakene ble avslaget opprettholdt.

I fire saker ble klagen tatt til følge og og tilskudd ble innvilget. Et vedtak ble opphevet og sendt i retur til ny behandling i sametingsrådet.

I forhold til 2015 har antallet klagesaker i 2016 gått ned fra 31 saker til 25 saker. Antallet klagesaker i 2016 har gått ned siden opprettelsen av klagenemnda i 2011.

For valgperioden 2013-2017 består klagenemnda av:

- Ingar Nikolaisen Kuoljok, leder
- Josef Vedhugnes
- Sølvi Kristin Pettersen

14 Administrativt nivå

	Regnskap	Revidert bud	Avvik	i %
Driftsutgifter administrasjon	112 512 713	111 437 999	-1 074 714	-1,0 %
Sum	112 512 713	111 437 999	-1 074 714	-1,0 %

Driftsutgifter administrativt nivå viser et underskudd på kr -1 074 714 i forhold til budsjettet. Underskuddet skyldes høyere aktivitet enn forutsatt.

Sametinget arbeider for å være åpen, brukervennlig og inkluderende - et Sameting for folket. Kontakten med det samiske folk skal alltid være grunnlaget for gjennomføringen av Sametingets politikk. Sametinget skal også i sitt arbeid ha god dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter.

14.1 Arbeidsmiljø og organisering

Sametinget gjennomfører arbeidsmiljøundersøkelse i utgangspunktet annen hvert år. Det ble gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse i april 2016. Svarprosent på undersøkelsen var på 82%, dette gir oss et godt grunnlag for forbedring og utvikling av organisasjonen. Oppfølgingsarbeidet er gjennomført avdelingsvis. På bakgrunn av arbeidet gjort i avdelingene er det under utarbeiding konkrete tiltak som skal legge grunnlaget for en handlingsplan.

14.2 Rekruttering

Sametinget har hatt 21 utlyste stillinger i 2016 hvor det har vært både midlertidige og faste stillinger. Totalt har det vært 232 søkere til disse stillingene som gir et gjennomsnitt på 11 søkere pr. utlysning.

14.3 Personalseminar

Sametingets personalseminar ble arrangert i Alta i november. Det var 143 deltakere med på seminaret. Temaet for seminaret var samisk språk i Sametinget og det å våge å utfordre seg selv. Personalseminaret er den eneste arenaen hvor alle Sametingets ansatte møtes og skaper relasjoner på tvers av avdelinger og seksjoner.

14.4 Hovedtariffoppgjør 2016

I hovedoppgjøret 2016 ble det inngått en avtale med Akademikerne, og en avtale med LO Stat, Unio og YS Stat. De to hovedtariffavtalene er likelydende på svært mange områder og har samme utløpstidspunkt. Lønnstabellene i de to avtalene er ulike da andelen satt av til lokale forhandlinger var forskjellig. Akademikerne hadde 2,3 prosent og LO Stat, Unio og YS Stat hadde 1,5 prosent av lønsmassen for medlemmene satt av til lokale forhandlinger.

Det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger i november hvor det ble oppnådd enighet i begge Hovedtariffområdene.

14.5 Digitalisering i Sametinget

Sametinget har i 2016 innført Arbeidsflyt i saksbehandlingssystemet i alle søkerbaserte tilskuddsordninger. Arbeidsflyt automatiserer oppgavene og alle rutiner er integrert i systemet. Elektroniske søknadsskjema for stipend, litteratur og musikkutvikling ble tatt i bruk i 2016.

Sametinget har gått over til elektronisk ekspedering av post fra Sametingets saksbehandlingssystem i desember 2016. Brev blir godkjent elektronisk av leder og sendes ut av arkivet. Enten via epost, SDP til private (Sikker digital post) eller til slutt via vanlig brevpost hvis det ikke er mulig å sende digitalt.

Vi har nå skrevet under avtale med KS-Svarut for utsendelse til organisasjoner og offentlige via Altinn. Dette blir installert og iverksatt i løpet av januar 2017. Med svarut kommer også svarinn i drift, dette gjør at post som vi nå må hente ned fra Altinn, blir fanget opp av saksbehandlingssystemet før den går til Altinn, det forenkler journalføring av brev mottatt fra andre offentlige, som kommuner/fylkeskommuner osv.

Sametinget tok i bruk møteportalen for noen utvalg i januar 2016. Det var Sametingsrådet og tilsettingsrådene som tok den først i bruk. Det innebar at alle dokumenter kun ble tilgjengelig digitalt i møteportalen, dette medfører mindre papir og enklere tilgang til dokumenter for medlemmene i utvalgene. Møteportalen er også tilgjengelig for alle sametingsrepresentantene. Høsten 2017 skal alle møtedokumentene kun være tilgjengelig digitalt i møteportalen.

Mine skjema

INFORMASJON OM STIPENDET OG VEDLEGG

OPPLYSNINGER OM INNSENDER

OPPLYSNINGER OM ELEVEN

KONTROLLER SKJEMA

Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Informasjon

Søknadsfrist: **Søknadene skoleåret 2016/17 kan sendes inn i tidsrommet: 16.01.17 - 31.03.17.**

Søknadene blir behandlet fortløpende. Saksbehandlingstid: ca 4 uker.

Dette vedlegget må følge med: Bekreftelse fra skolen.

Dersom denne dokumentasjonen ikke følger med søknaden, så vil ikke søknaden kunne behandles.

Vedlegg

Legg til vedlegg

Tittel

Velg fil Ingen fil valgt

Tittel Filnavn

LAGRE ✓

AVBRYT ✕

NESTE →

Digitalt søknadsskjema for stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole.

Del 4 - styring og kontroll i virksomheten

Sametinget har god styring og kontroll på virksomheten. Alle vesentlige mål og strategier med tilhørende tiltak i budsjettet er oppnådd, vi har ingen merknader i revisors beretning fra Riksrevisjonen og kontrollutvalgets arbeid med «Risikovurdering av Sametingets virksomhet» viser at det er etablert god styring og intern kontroll.

Administrasjonen bygger sin virksomhetsstyring på prinsippet mål- og resultatstyring. Som grunnlag for dette er Sametingets samfunnsoppdrag, våre felles verdier, tiltredelseserklæringen til sametingsrådet, vedtatte meldinger og øvrige saker i plenum, samt det årlige sametingsbudsjettet hvor målene på de ulike fagområdene med tilhørende strategier er fastsatt. Direktøren er ansvarlig for å følge opp strategier og tiltak som er vedtatt i det årlige budsjettdokumentet. Direktøren skal sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte. Budsjettet er Sametingets virksomhetsplan for kommende år og danner grunnlaget for arbeidet til administrasjonen.

I følge plenumssak 17/05 Ansvar og myndighet for økonomiforvaltningen i Sametinget har plenum delegert myndighet til Sametingets president til å forvalte de bevilgninger Sametinget bevilger i sitt budsjett og iht. Sametingets grunnregler. Videre er presidenten ansvarlig for at det utarbeides et økonomireglement, eventuelt kan dette delegeres til direktøren.

Presidenten har ansvaret for økonomiforvaltningen og at administrasjonen følger opp med forsvarlig intern styring og kontroll. I økonomireglementet fastsatt av rådet er direktøren delegert et samordnings- og overordnet ansvar for økonomiforvaltningen.

I administrasjonen delegeres budsjettdisponeringsfullmakten videre fra direktøren til avdelingsdirektørene. Dette gir rammer for videre delegering av fullmakter nedover i organisasjonen. Det er utarbeidet en oversikt over gjeldende fullmakter og denne oppdateres ved endringer.

Sametingets administrasjon har kontinuerlig oppmerksomhet på å videreutvikle vår interne styring og kontroll.

Sametinget vurderer at det største risikoområdet i virksomheten er tilskuddsforvaltningsområdet. Riksrevisjonen har en tilsvarende vurdering, og har derfor også prioritert å revidere tilskuddsforvaltningsområdet årlig. I tillegg har Riksrevisjonen for 2016 foretatt en etterlevelserevisjon. Revisjonen er gjennomført i tråd med internasjonal standard for etterlevelserevisjon, ISSAI 4200. Formålet med etterlevelserevisjon er å vurdere om et bestemt saksforhold er i overensstemmelse med budsjettvedtak og gjeldene regelverk. Riksrevisjonen har undersøkt om Sametingsrådet forvalter tilskudd ut fra Sametingets vedtak og forutsetninger og regelverk for økonomistyring i staten. Riksrevisjonen har vurdert utfra vesentlighet og risiko to tilskuddsområder som de reviderer, språk og næring. Revisjonsrapport for etterlevelserevisjon kan forventes å bli tilgjengelig våren 2017. Sametinget har i dialog med Riksrevisjonen og Kontrollutvalget ytret ønsker om at Riksrevisjonen prioriterer etterlevesrevisjon av tilskuddsforvaltningen, som er en viktig og vesentlig del av Sametingets virksomhet. Sametinget er fornøyd med at dette er prioritert og at revisjonen er igangsatt.

Sametinget har tilfredsstillende styring, kontroll, oppfølging og rapportering på tilskuddsforvaltningsområdet totalt sett. Men har likevel en kontinuerlig fokus på å effektivisere og forbedre tilskuddsforvaltningen.

Kontrollutvalget, som har som oppgave å utøve parlamentarisk kontroll over Sametingets virksomhet, fremmer til plenumsmøtet i juni en årlig melding over sin virksomhet i det foregående året.

Til sist og ikke minst har media også en viktig rolle med å følge opp hvordan Sametingets interne styring og kontroll foregår.

Del 5 - vurdering av fremtidsutsikter

Både Sametinget og den norske staten er forpliktet til å følge opp og virkeliggjøre de rettighetene, konvensjonene og erklæringene angående selvbestemmelse som den samiske befolkningen har ifølge folkeretten og Norges grunnlov. Utfra Norges grunnlov er det prinsipiell likeverd mellom samer og nordmenn. Likevel er det langt igjen til samer og nordmenn er likestilte. Fremdeles opprettholdes det en situasjon der bevilgningene til Sametinget i realiteten avtar. Sametingets budsjett for 2016 har avtatt til samme nivå som budsjettet hadde i 2012. Dette betyr at Sametingets mulighet til å realisere den samiske befolkningens rett til selvbestemmelse og til å løfte likestillingen i forhold til storsamfunnet ikke er på plass.

En av de mange samfunnsområdene som Sametinget har ansvar for er Sametingets kulturminneforvaltning, og dette viser godt hvordan budsjettsituasjonen påvirker Sametingets arbeid. Sametinget har fått ansvar for å forvalte og profilere samiske kulturminner. Området med samiske kulturminner dekker halve Norges areal. Bevilgningene til samiske kulturminner er ikke i overensstemmelse med bredden og mangfoldet i arbeidet. Også samiske kulturinstitusjoner og museer sliter daglig med dårlige arbeidsvilkår som er nødvendig for å sikre en god forvaltning av samisk historie og å sikre den samiske kulturens levedyktighet for framtiden. Dette viser at den norske staten ikke følger opp sine forpliktelser til å realisere det samiske folkets rettigheter.

På samme måte som med andre folkevalgte organ, er også Sametingets tillit knyttet til sametingsvalgene. Sametinget er avhengig av både valgdeltakelse og rekruttering av nye velgere til valgmanntallet for å sikre at valgene avspeiler det samiske samfunnet på best mulig måte. Til dette knytter det seg også spørsmål om hvilken betydningen Sametinget har for enkeltmennesket, og i hvilken grad de ser nytte av å skrive seg inn i valgmanntallet og delta i fremtidige valg. 2017 er valgår og Sametinget er klar til å profilere både valgene og egen virksomhet slik at den samiske befolkningen ser hvilken betydning Sametinget har for dem.

I høst ble NOU 2016:18 Hjertespråket offentliggjort og Sametinget behandlet utredningen i plenum. I vedtaket ble det lagt noen hovedpremisser som skal danne grunnlaget for den videre oppfølgingen. I vedtaket legges det blant annet vekt på en sterk og varig språksatsning på barn, flere offentlige arenaer der de samiske språkene er synlige, sikring av vitalisering av de samiske språkene, rett til selvbestemmelse, og at staten er forpliktet til å gjennomføre positive særtiltak for å sikre reell likeverd. Sametingets samfunnsoppdrag når det gjelder samisk språk er å gjøre det samiske språket mer synlig, både via flere språkbrukere og økt bruk av språket. De samiskspråklige har en rett til å bruke språket men det får ingen konsekvenser dersom rettighetene ikke følges opp. Det er viktig å få realisert forslagene i hjertespråket slik at det blir iverksatt tiltak for oppfyllelse av samenes språkrettigheter. Realiseringen kommer til å avhenge av ansvar og innsats til mange forskjellige aktører. For at språket skal bevares og utvikles på lengere sikt, kreves det en innsats fra hele samfunnet og en grunnleggende fornying på mange forskjellige nivåer som vedrører det samiske språket.

Samene har rett til undervisning i og på samisk, og det samiske folket har store forventninger til Sametinget i dette arbeidet. Sametinget jobber kontinuerlig for å sikre at samiske mål og perspektiver blir tatt med når rammene for undervisningen settes og implementeres på nasjonalt nivå. I dagens situasjon har Sametinget i realiteten ikke de påvirkningsmulighetene som kreves for å sikre de samiske formålene. Samiske barn har ennå ikke rett til samisk barnehageplass. Også vilkårene i grunnopplæringen svekkes. Det medfører igjen at det blir vanskeligere å rekruttere samisktalende i det samiske samfunnet med høyere utdanning. Resultatet er at det blir vanskelig for Sametinget å realisere samfunnsoppdraget.

Sametinget skal opprettholde sterk og mangfoldig næringsutøvelse som tar hensyn til og er fundamentet for samisk kultur, natur og miljø, og virker til levende lokalsamfunn der folk ønsker å bo. Den demografiske utviklingen i samiske områder viser en nedgang i folketallet, dette er en stor utfordring for

opprettholdelse av samiske lokalsamfunn. Generelt er det en nedgang av antall arbeidsplasser i samiske områder sammenliknet med Norge ellers. Områder med få arbeidsplasser er ikke tiltrekkende som bosetningsområder, og de tiltrekker seg heller ikke nyetableringer. Sametinget har i lengre tid hatt som mål å snu fraflytningen fra samiske områder, og har blant annet satset på å få i gang variert næringsliv, kulturnæringer og spesielt prioritert støtte til ungdom.

Det er også viktig å understreke primærnæringenes betydning for opprettholdelse av samiske lokalsamfunn. Utfra folkeretten har samiske primærnæringer en spesiell status, som staten ikke tar hensyn til i dag. Reindrifta opplever inntrengninger daglig og sterke nedskjæringskrav fra statens side. I jordbruket og i fiskeriene er det sterke produksjons- og effektiviseringskrav. Konkurransen fra større markedsaktører blir altfor stor for småskala produsenter. Resultatet er at det blir vanskelig å rekruttere yngre generasjoner til primærnæringene, og næringenes framtid blir usikker.

Sametinget sliter mot større globale trender, som for eksempel det at de unge flytter til sentrale områder og at det blir vanskelig å opprettholde sterk og variert samiskbasert næringsutøvelse. Men også manglende rettigheter i samiske primærnæringer gir store utfordringer for Sametingets arbeid.

Det er en generell utfordring for Sametinget å få støtte fra myndighetene til å utvikle og sikre opprettholdelse og fornying av det samiske samfunnet i framtiden. Nasjonale budsjettøkninger kommer vanligvis ikke de samiske samfunnsvirksomhetene til gode. Sametinget mener at en rimelig løsning ville være å få samme bevilgningsordninger som andre folkevalgte organ i Norge har. Sametinget burde hatt selvråderett i budsjettdisponeringer dersom man skal kunne dekke alle de forventningene som det samiske samfunnet har til Sametingets samfunnsengasjement.

Del 6 - årsregnskap

Sametinget har et stort ansvar.

Vi skal forvalte bevilgninger på over 430 millioner kroner - på en måte som gagnar det samiske samfunnet på best mulig måte.

Sametingets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er avlagt i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4, nærmere omtalt i i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 6, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Ledelseskommentarer

Formål

Sametinget er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (netto budsjetterte virksomheter). Unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet i bevilgningsreglementet er vedtatt av Stortinget og blir bekreftet hvert år ved vedtak av nettobevilgning under utgiftspost 50.

Storingsvedtaket innebærer at virksomheten:

- I tillegg til inntekter fra bevilgning på 50-post kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål.
- Får overført resultatet av årets drift til påfølgende budsjettår. Virksomheten disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til:

- Reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Rundskriv 115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.
- Rundskriv 114 Bruk av statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet.
- Reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Tildelingsbrev for 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Sametingets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Sametinget gikk pr. 01.01.2016 over til å bruke de anbefalte statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet, fastsatt av Finansdepartementet jf. Rundskriv 114. Virksomhetsregnskapet er satt opp etter SRS og de tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring.

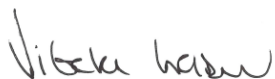
Sametinget ligger under virksomheter som ikke betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte og politiske rådgivere. Med bakgrunn i det så skal det i henholdt til SRS vise pensjonskostnader på 2% i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt. Det samme gjelder for arbeidsgivers pensjonsandel for ansatte og politiske rådgivere på ca 12 %, skal det i henhold til SRS vises som en kostnad i virksomhetsregnskapet med en tilhørende kalkulatorisk inntekt.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er Sametingets revisor og bekrefter årsregnskapet for Sametinget. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet 1. kvartal 2017.

Revisjonsberetningen vil gjøres tilgjengelig sammen med regnskapet på Sametingets nettsider og som vedlegg til Sametingets årsmelding.

Karasjok, 31. januar 2017

Vibeke Larsen
President

Rune Fjellheim
Direktør

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Sametinget er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er avlagt i henhold til krav i Bestemmelsene om økonomistyring i staten punkt 3.4, nærmere omtalt i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 4, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

I samråd med KMD har Sametinget vedtatt å føre sitt årsregnskap i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). jfr. Bestemmelsene punkt 3.4.2 og punkt 3.5 i «Reglement for Sametingets økonomiforvaltning».

Åpningsbalanse

Ved utarbeidelse av åpningsbalansen er immaterielle eiendeler og varige driftsmidler verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Finansielle anleggsmidler er verdsatt til virkelig verdi.

Gjenanskaffelsesverdi for en eiendel er det beløp det vil koste dersom eiendelen skulle anskaffes i dag, vurdert til samme kvalitet, standard og funksjonalitet som eksisterende eiendel.

Finansieringen av anleggsmidler (eksklusive finansielle anleggsmidler) som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en avsetning under avsnittet Statens kapital på regnskapslinjen Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Denne avsetningen inntektsføres i takt med avskrivningen av de anleggsmidlene som finansieringen dekker.

Omløpsmidler er verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Kortsiktig gjeld er verdsatt til pålydende. Omløpsmidler, fratrullet kortsiktig gjeld og eventuelle øvrige avsetninger, fremkommer som avregninger.

Prinsippendringer og endring av sammenligningstall

Sammenligningstall for foregående regnskapsperiode skal i utgangspunktet vises i tilknytning til hver regnskapslinje og i noter. Iht. SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse punkt 30, kan sammenligningstall utelates når regnskapet avlegges etter denne standarden første gang.

Siden Sametinget har utarbeidet åpningsbalanse pr 01.01.2016 vil vi bruke denne som sammenligningstall mot balanse pr 31.12.2016.

Motsatt sammenstilling

Inntekt fra bevilgning inntektsføres i henhold til prinsippet om motsatt sammenstilling også ved årets slutt. Dette følger av endringer i SRS 10 Inntekt fra bevilgninger.

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnaden påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er benyttet ved årets slutt.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjon og gruppelivsforsikring

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6.

Sametinget ligger under virksomheter som ikke betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte og politiske rådgivere. Med bakgrunn i det så skal det i henholdt til SRS vise pensjonskostnader på 2% i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt. Det samme gjelder for arbeidsgivers pensjonsandel for ansatte og politiske rådgivere på ca 12 %, skal det i henhold til SRS vises som en kostnad i virksomhetsregnskapet med en tilhørende kalkulatorisk inntekt. Bakgrunnen for denne føringen er at det skal være mulig å sammenligne kostnader på tvers av statlige virksomheter uavhengig av om de betaler pensjonspremie til SPK eller ikke.

Det samme prinsippet gjelder for gruppelivsforsikring.

Sametinget betaler pensjonspremie og arbeidsgiverandel til Statens pensjonskasse (SPK) for heltidspolitikere og utgiften dekkes av Sametingets bevilgning. Pensjonene er kostnadsført basert på 2015 sat-sene multiplisert med påløpt pensjonsgrunnlag i virksomheten.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Investeringer i aksjer og andeler

Investeringer i aksjer og andeler er balanseført til kostpris. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Tilskudd

Innvilgede tilskudd bokføres det året det blir innvilget som en utgift med en debetpostering på utgiftskonto og en kreditpostering på leverandørgjeld. Ved utbetaling av tilskuddet blir leverandørgjeldskontoen debitert og bankkontoen kreditert.

Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse. Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Avregninger

For nettobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet, virksomhetskaptal eller ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nettobudsjetterte virksomheter tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra overordnet departement. Virksomheten disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne renteberegnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er utarbeidet etter de samme prinsippene som for årsregnskapet. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Nettobudsjetterte virksomheter har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Virksomhetens betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og oppgjørskonto i Norges Bank.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2016
Driftsinntekter		
Inntekt fra bevilgninger	1	170 388 374
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	7 008 872
Salgs- og leieinntekter	1	3 967 568
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>181 364 814</i>
Driftskostnader		
Lønnskostnader	2	110 969 574
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 004 168
Andre driftskostnader	5	68 075 340
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>185 049 082</i>
Driftsresultat		-3 684 268
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	6	84
Finanskostnader	6	9 338
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-9 255</i>
Resultat av periodens aktiviteter		-3 693 523
Avregninger og disponeringer		
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	-3 693 523
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>-3 693 523</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd til andre	8	282 653 615
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	8	-282 653 615
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2016	01.01.2016
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	363 548	364 400
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		363 548	364 400
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	1 790 000	1 790 000
Bygninger og annen fast eiendom	4	96 750 000	99 000 000
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 143 181	2 633 630
Fast bygginginventar, eget bygg	4	16 950 000	18 600 000
Datamaskinerserver, annet AV-utstyr, kopimaskiner	4	4 282 050	3 450 357
<i>Sum varige driftsmidler</i>		121 915 231	125 473 987
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	7 714 415	7 714 415
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		7 714 415	7 714 415
Sum anleggsmidler		129 993 194	133 552 802
B. Omløpsmidler			
II Fordringer			
Kundefordringer	10	2 212 211	1 479 828
Andre fordringer	11	1 022 474	2 710 920
<i>Sum fordringer</i>		3 234 685	4 190 748
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	165 324 848	162 308 792
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		165 324 848	162 308 792
Sum omløpsmidler		168 559 533	166 499 540
Sum eiendeler		298 552 728	300 052 342

	Note	31.12.2016	01.01.2016
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	7	5 137 653	8 584 245
<i>Sum avregninger</i>		<i>5 137 653</i>	<i>8 584 245</i>
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	122 278 779	125 838 387
<i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>		<i>122 278 779</i>	<i>125 838 387</i>
Sum statens kapital		127 416 432	134 422 632
D. Gjeld			
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	14	4 351 846	4 351 846
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		<i>4 351 846</i>	<i>4 351 846</i>
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		892 399	2 465 005
Avsetning medlemsandel SPK (2%)		11 880	46 976
Skyldig skattetrekk		4 184 220	3 924 916
Skyldige offentlige avgifter		1 353 353	409 830
Avsatte feriepenger		8 424 327	11 765 686
Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer	13	8 053 500	4 131 225
Annen kortsiktig gjeld	15	8 371 942	5 764 786
Annen kortsiktig gjeld tilskudd	8	135 492 828	132 769 440
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>166 784 450</i>	<i>161 277 864</i>
Sum gjeld		171 136 296	165 629 710
Sum statens kapital og gjeld		298 552 728	300 052 342

Noter til årsregnskapet

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2016
Inntekt fra bevilgninger	
Inntekt fra bevilgning fra overordnet departement*	151 093 997
Inntekt fra bevilgning fra andre departement	1 462 500
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 444 561
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	6 004 168
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader*	14 272 270
Sum inntekt fra bevilgninger	170 388 374
<i>*Benyttes av virksomheter som får arbeidsgivers andel av pensjon dekket via samlet bevilgning til SPK.</i>	
Inntekt fra tilskudd og overføringer	
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	280 000
Andre tilskudd	6 728 872
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	7 008 872
Salgs- og leieinntekter	
Befaringsinntekter	3 697 931
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	7 343
Tilfeldige inntekter	262 294
Sum salgs- og leieinntekter	3 967 568
Sum driftsinntekter	181 364 814

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2016
Lønn	89 666 988
Feriepenger	8 845 598
Arbeidsgiveravgift	1 382 678
Pensjonskostnader**	12 762 385
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-4 182 438
Andre ytelser	2 494 364
Sum lønnskostnader	110 969 574

Antall årsverk: 143

Note 3 Immatrielle eiendeler

	Programvare o.l. rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	455 500	455 500
Tilgang i året	90 248	90 248
<i>Anskaffelseskost</i>	545 748	545 748
Akkumulerte avskrivninger 01.01	91 100	91 100
Ordinære avskrivninger i året	91 100	91 100
Balanseført verdi 31.12.2016	363 548	363 548

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Fast bygging sinventar, eget bygg	Datamaskiner, server, AV-utstyr, kopimaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 790 000	135 000 000	5 307 900	45 000 000	5 678 800	192 776 700
Tilgang i året	0	0	42 840		2 311 473	2 354 313
<i>Anskaffelseskost</i>	1 790 000	135 000 000	5 350 740	45 000 000	7 990 273	195 131 013
Akkumulerte avskrivninger 01.01	0	36 000 000	2 674 270	26 400 000	2 228 443	67 302 713
Ordinære avskrivninger i året	0	2 250 000	533 289	1 650 000	1 479 779	5 913 068
Balanseført verdi 31.12.2016	1 790 000	96 750 000	2 143 181	16 950 000	4 282 050	121 915 231
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	1,667 %	10 %	3-5%	6-33%	
Levetid	Ubegrenset levetid	60 år	10 år	20-30 år dekomponert	3-10 år	

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2016
Husleie	10 709 428
Vedlikehold egne bygg og anlegg	494 136
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	103 154
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	3 824 261
Leie av maskiner, inventar og lignende	3 085 237
Mindre utstyrsanskaffelser	860 175
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 394 884
Kjøp av fremmede tjenester	15 450 663
Reiser og diett	23 443 520
Tap og lignende	125 360
Øvrige driftskostnader	8 584 522
Sum andre driftskostnader	68 075 340

Note 6 Finansinntekter og -kostnader

	31.12.2016
Finansinntekter	
Renteinntekter	84
Sum finansinntekter	84
Finanskostnader	
Rentekostnad	9 338
Sum finanskostnader	9 338

Note 7 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2016	01.01.2016	Endring
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	-2 576 762	869 830	3 446 592
Finansielle anleggsmidler	7 714 415	7 714 415	0
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	5 137 653	8 584 245	3 446 592

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen	3 446 592
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	-103 069
Spesifikasjon av andre korrigeringer direkte mot avregninger	350 000
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet	3 693 523

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2016
Ikke utbetalte tildelte tilskudd	-2 723 388
Tilskudd til kommuner	68 018 035
Tilskudd til fylkeskommuner	12 624 216
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	163 242 703
Tilskudd til husholdninger	1 861 100
Stipend	5 830 288
Tilskudd til ideelle organisasjoner	29 867 272
Tilskudd til statsforvaltningen	3 933 389
Sum utbetalinger av tilskudd til andre	282 653 615

Ikke utbetalte tildelte tilskudd gjelder flere grupper tilskuddsmottakere (fylkeskommuner, kommuner, husholdninger osv.), men av ulike årsaker kan ikke dette grupperes på den enkelte gruppe.

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning	31.12.2016	01.01.2016	Endring
Leverandørgjeld næring	20 497 572	23 753 458	3 255 886
Leverandørgjeld kultur	23 172 390	19 176 464	-3 995 926
Leverandørgjeld opplæring	56 155 075	50 797 545	-5 357 530
Leverandørgjeld språk	6 980 550	9 000 700	2 020 150
Leverandørgjeld samefolkets fond	1 800 200	5 581 850	3 781 650
Leverandørgjeld direkte tilskudd	7 451 902	4 340 250	-3 111 652
Leverandørgjeld andre virkemidler	19 435 139	20 119 173	684 034
Sum gjeld tilskuddsforvaltning	135 492 828	132 769 440	-2 723 388

Det er mottatt bevilgninger på kr 2 750 000 som er bevilget direkte til andre tilskuddsmottakere som er feil klassifisert. Dvs. at balanseposten "Annen kortsiktig gjeld tilskudd" viser tilsvarende lavere beløp og balanseposten "Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer" viser et tilsvarende høyere beløp.

Det henvises også til kommentaren i note 10 kundefordringer.

Endring i tilskuddsgjeld

Sum tilskudd og tilbaketreknings	285 377 003
Endring i tilskuddsgjeld	-2 723 388
Utbetalte tilskudd i 2016	282 653 615

Note 9 Investering i aksjer og andeler

	Forretnings- kontor	Ervervs- dato	Antall aksjer	Eier- andel	Stemme- andel	Årets res. i selskapet	Balanseført EK i selskapet 31.12.2015	Balanseført verdi kap. regnskap	Balanseført verdi virks.- regnskap
Beaivvaš Sámi Našunálteaher AS	Kautokeino	01.02.2010	40	40,0 %	40,0 %	13 400	4 213 000	40 000	1 680 000
Senter for Nordlige Folk AS	Kåfjord	20.04.2009	6 540	30,0 %	30,0 %	-106 000	15 958 000	1 308 000	4 819 200
Åarjelhsaemien Teatere AS	Mo i Rana	09.09.2012	55	55,0 %	55,0 %	1 135 000	2 325 000	55 000	654 897
Samisk Hus Oslo AS*	Oslo	10.12.2013	392	65,8 %	65,8 %	-38 000	183 000	39 200	145 418
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Kautokeino	07.04.2014	90	43,8 %	43,8 %	-67 000	108 000	90 000	76 650
Vardobáiki	Evenes	20.03.2015	600	48,3 %	48,3 %	439 000	1 413 000	150 000	338 251
Balanseført verdi 31.12.2016									7 714 415

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2016	01.01.2016
Kundefordringer til pålydende	2 337 571	1 514 986
Avsatt til forventet tap (-)	-125 360	-35 158
Sum kundefordringer	2 212 211	1 479 828

Kundefordringene inneholder også beløp som gjelder tilbaketrekkinger av tidligere gitte tilskudd på kr 584 017. Dette ved at vi har utstedt faktura til tilskuddsmottakerne for derigjennom å få tilbakebetalt og eventuelt fulgt opp tilbaketrekkningene. Dette betyr at balanseposten «Kundefordringer» viser et for høyt beløp med kr 584 017 og tilsvarende viser også balanseposten «Annen kortsiktig gjeld tilskudd» et for høyt beløp.

Note 11 Andre fordringer

	31.12.2016	01.01.2016
Reiseforskudd	78 416	25 000
Personallån	34 582	0
Forskuddsbetalt leie	275 953	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	283 524	0
Andre fordringer	350 000	2 685 920
Sum andre kortsiktige fordringer	1 022 474	2 710 920

Note 12 Bankinnskudd, kontakter og lignende

	31.12.2016	01.01.2016
Innskudd statens konsernkonto	165 324 848	162 308 792
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	165 324 848	162 308 792

Note 13 Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer

	31.12.2016	01.01.2016	Endring
<i>Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)</i>			
Riksantikvaren - BARK 2014-2016	900 000	1 169 481	269 481
Riksantikvaren - Registrering av samiske bygninger 2013-2016	1 986 000	2 711 744	725 744
Riksantikvaren - Vassdrag	50 000	50 000	0
Riksantikvaren - Kulturhistorisk landskap Troms - Kula 2015-2016	150 000	50 000	-100 000
Riksantikvaren - Krigsminner i Nord-Salten	150 000	150 000	0
Riksantikvaren - vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og -miljø	840 000	0	-840 000
Komunal- og mod.dept. - Kommunereformen	237 500	0	-237 500
Komunal- og mod.dept. - Valgforskning	700 000	0	-700 000
Avsetning helsekonferansen	300 000	0	-300 000
Avsetning Tråante 2017	2 740 000	0	-2 740 000
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	8 053 500	4 131 225	-3 922 275

Det henvises til kommentaren under den andre tabellen i note 8.

Note 14 Avsetning vedlikehold bygg

	31.12.2016	01.01.2016	Endring
Avsetning vedlikehold Sametingsbygningen	4 351 846	4 351 846	0
Sum avsetning vedlikehold	4 351 846	4 351 846	0

Note 15 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2016	01.01.2016
Skyldige påløpt lønn	3 069 454	0
Remitteringskonto lønn (ansatte konto til konto)	-251	0
Avsetning arbeidsgivertilskudd til SPK	107 216	0
Avsetning gruppelivsforsikring	8 890	0
Annen kortsiktig gjeld	650 000	0
Påløpte kostnader	4 536 634	5 764 786
Sum annen kortsiktig gjeld	8 371 942	5 764 786

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden

	31.12.2016
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	
Innbetalinger	
innbetalinger av bevilgning	446 351 000
innbetalinger av tilskudd og overføringer	1 009 325
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	3 626 194
Sum innbetalinger	450 986 519
Utbetalinger	
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-54 150 658
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-81 749 424
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-25 985 284
andre utbetalinger	-1 394 167
Sum utbetalinger	-163 279 533
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	287 706 986
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 037 315
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-2 037 315
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer	
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-282 653 615
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	-282 653 615
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	3 016 055
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	162 308 792
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	165 324 848

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sametinget har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Sametinget har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Sametinget står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Sametinget har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet i oppstillingens nedre del, viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten er oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgiftskap.	Kapittelnavn	Post	Postekst	Samlet tildeling
560	Sametinget	50	Sametinget	279 679 000
560	Sametinget	50	Sametinget - Tråante	1 000 000
560	Samefolkets fond	54	Samefolkets fond	5 345 000
560	Sametinget	50	Forskning på Sametingsvalget	200 000
223	Sametinget	50	Tilskudd til Sametinget	41 501 000
231	Barnehager	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	16 114 000
320	Almenne kulturformål	53	Sametinget	80 487 000
320	Almenne kulturformål	53	Sametinget Tråante i 2017	2 000 000
320	Almenne kulturformål	79	Til disposisjon Tråante	1 000 000
762	Primærhelsetjenester	50	Samisk Helse	5 506 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	50	Forskning og utvikling	1 000 000
1429	Riksantikvaren	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 471 000
1429	Riksantikvaren	71	Bevaring av fredete bygninger i privat eie	2 000 000
1429	Riksantikvaren	21	Identifisering av samiske bygninger	4 200 000
1429	Riksantikvaren	21	Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse i Troms (KULA)	100 000
1429	Riksantikvaren	70	Arkeologisk overvåking av gravearbeid for vannledning på Rotenga i Skipsfjord	29 325
1800	Olje- og energidepartementet	50	Overføring Sametinget	498 000
-	Kulturdepartementet	-	Spillemidler til samisk idrett 2014	750 000
163	Nødhjelp, hum. bistand og menneske.rett. mv.	72	Menneskerettigheter	715 000
118	Nordområdetiltak mv.	70	Nordområdetiltak og prosj.samarb. m/Russland	385 000
500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	22	Forskning på Sametingsvalget	500 000
571	Rammetilskudd til kommuner	21	Sametingets arbeid med kommunereformen	600 000
Sum utgiftsført				447 080 325

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2016
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	12	162 308 792
Endringer i perioden		3 016 055
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	12	165 324 848

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2016	2015	Endring
1961	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	12	165 324 848	162 308 792	3 016 055
1351	Beaivvaš Sámi Našunalateahter AS	9	40 000	40 000	0
1352	Senter for Nordlige Folk AS				
	Davvi álbmogiid guovddáš OS	9	1 308 000	1 308 000	0
1353	Aarjelhsaemien Teatere AS	9	55 000	55 000	0
1354	Samisk Hus Oslo AS	9	39 200	39 200	0
1355	Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	9	90 000	90 000	0
1356	Vardobáiki	9	150 000	150 000	0

